

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

Disputatio XXXI. De suspensionibus in particulari ipso iure latis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

effectus degradationis: nam quoad causam efficientem habere eandem, quam depositio. Solumque oportet aduertere quod Concilium Tridentinum declaravit, depositionem verbalem posse fieri ab Episcopo per se, vel per Vicarium suum; realem vero solum per seipsum. In causa vero subiectiva conuenit hæc degradatio cum depositione, & suspensione, ut dictum est. De materia vero, circa quam, seu sine, propter quem priuatio hæc fit, & de forma & modo ferendi illam, satis etiam est dictum. Quod vero spectat ad effectus, iidem sunt effectus degradationis, qui depositionis, addita priuatione clericalis privilegij, cum maiori quadam infamia, ac dedecore, ex qua priuatione tanquam ex causa per accidens remouente prohibens, sequi solet seculare B iudicium circa talem personam, & poenæ, quæ per illum imponuntur: illi tamen non possunt dici effectus degradationis, nisi valde remote, & per accidens.

De ablato-
ne seu re-
missione poe-
næ de gradua-
tione.

De huius autem poenæ solutione, & remissione, aut de causis, per quas fieri possit, nihil dicere oportet; quia per se repugnat institutioni, & quasi nature talis poenæ, cum perpetua sit. Ideoque iure ordinario à nemine tolli potest: Summus vero Pontifex per potestatem absolutam poterit illam auferre: raro tamen, vel nunquam id facit. Imo iuxta præsentem Ecclesiæ consuetudinem non datur huic remissioni locus: nullus enim degradatur, nisi brachio seculari statim tradatur, à quo poena mortis multatur. Olim vero frequenter videtur fuisse usus huius degradationis; & ideo aliquando dabatur locus restitutioni, quando scilicet postea constabat, degradationem fuisse iniuste factam: & tunc restitutio ad pristinum ordinem futura erat non tantum verbalis, sed etiam realis, per exteriorem traditionem rectorum, seu instrumentorum, & vestium, quæ in vnoquoque ordine tradi solent. Ita enim statuitur in Concilio Toletano quarto, cap. 27. & refertur in cap. Episcopus, vi. quæst. 3. Nunc autem, ut dixi, hoc locum non habet; quia post degradationem statim sequitur mors. Tamen si contingeret post degradationem constare de falso testimonio, sicut esset mors suspendenda; ita post declarationem nullitatis prioris sententiæ pristinus gradus esset restituendus, dictaque forma seruanda esset. Idemque esset, si Pontifex de absoluta potestate alicuiam degradationem poenam mortis remitteret, eumque vellet ad pristinum statum restituere propter magnam fidei, aut contritionis ostensionem, verbi gratia, & spem alicuius magni fructus; quantum etiam posset tunc Pontifex si vellet, in prædicta forma restitutionis dispensare, cum non sit de substantia ordinis, ut per se constat.

DISPUTATIO XXXI.

De suspensionibus in particulari, quæ ipso iure late sunt.

ACTENVS explicuimus generalem doctrinam de suspensione: superest, ut sicut de excommunicatione fecimus, ita hic suspensiones omnes, quæ ipso iure late sunt, explicemus. De suspensionibus autem, quæ ab homine feruntur, nihil dicendum occurrit: quia nihil addunt speciale, quod certum sit, & sub scientiam cadat, præterea, quæ omnibus suspensionibus generalia sunt. Neque etiam in eis, prout sunt in usu, aliquid occurrit, quod speciali declaratione indi-

geat. Circa suspensiones autem à iure latis aduertendum est, quasdam esse communes omnibus Clericis, ut sic; alias vero quorundam Clericorum proprias, ut Episcoporum, vel Sacerdotum secularium, vel regularium. Rursum quæ communes sunt omnibus, quædam in ipsa ordinatione contrahuntur, alix post ordinationem. De quibus sigillatim dicendum est.

SECTIO I.

Quibus modis, seu propter quas causas Clericus suspensus maneat in ordinatione sua.

SUPPONENDUM est in hac materia, verum habere principium illud in irregularitate tritum, suspensionem nunquam incurri ipso facto, nisi in casibus à iure expressis. Cuius ratio est euidens, quia hæc poena non incurritur ipso facto ex natura rei tantum, ut per se notum est; neque ex vi sententiæ ab homine latæ, ut nunc supponimus: ergo debet esse virtute alicuius iuris positui: ergo oportet, ut in ipso iure satis sit expressa talis poena, alioqui si res sit dubia, erit in iudicium partem interpretanda, iuxta communem regulam legis poenalis.

Prima suspensio in ordinem susceptione contracta.

HOC supposito varij casus recenseri solent, in quibus Clericus suspensus manet, eo quod non recte ordines suscipiat. Primus est de illo, qui ordines suscipit ab eo Episcopo, qui non potest licite illas dare, eo quod iam Episcopatus renuntiavit. Quæ colligitur ex cap. i. de Ordinatu ab Episcopo, qui renuntiavit Episcopatu: ubi non simpliciter, sed cum variis distinctionibus, & limitationibus loquitur Pontifex. Primo ergo distinguit de Episcopo, qui renuntiavit loco tantum, vel qui renuntiavit etiam dignitati. Dicitur autem renunciare loco, qui Episcopatum dimittit; quod est officium, seu potestatem iurisdictionis omittit: dignitatem autem renunciare dicitur, qui quantum est in se, etiam potestatem ordinis Episcopalis dimittit, vel potius eius usu se priuat: supponitque Pontifex posse Episcopum etiam hoc modo renunciare Episcopatu, & post factam renunciationem, & acceptatam eiusdem Pontificis Summi auctoritate (hoc enim necessarium est) non posse Episcopum licite proprios actus Episcopalis ordinis exercere: hanc enim vim habet acceptata renunciatio. Dixi autem non posse licite, quia valide potest: nam character est indelebilis, in quo consistit potestas ordinis, quæ ad valorem actus sufficit, qui ex iurisdictione non pendet; quanquam ut recte fiat, debeat secundum ius fieri.

De priori ergo membro huius distinctionis ait Pontifex, ordinatum ab Episcopo, qui tantum loco renuntiavit, nullam suspensionem incurere; quia talis Episcopus rogatus ab alio recte potest ordines conferre, & ideo alter licite recipit ordines, & usum eorum. Non declarat autem ibi Pontifex quid dicendum sit, si talis Episcopus ordines conferat non rogatus ab alio, sed usurpando iurisdictionem, cui renuntiavit. Et ideo multi intelligunt ibi tacite, seu à contrario sensu dici, ordinatum in eo casu manere suspensum; quia illam conditionem videtur Pontifex ponere, ut necessariam ad non incur-

Secl. I. De suspensionibus in ordinatione contractis. 479

currendam illam suspensionem. Sed certe si talis A suspensio tunc incurritur, non est ex hoc speciali capite, sed quatenus redundat in aliud generalius, scilicet, de ordinato ab Episcopo non suo, de quo infra dicemus. Et ideo fortasse melius dicitur, casum illum ibi omisum esse, quia non spectat specialiter ad Episcopum, qui renunciavit Episcopatu, sed communis est omnibus Episcopis usurpantibus iurisdictionem in ministerio ordinandi alios, de quibus postea dicemus, & de ordinatis ab eis, an habeant suspensionem ipso iure impositam.

In altero membro subdistinguit Pontifex: nam vel ordines collati sunt minores, vel sacri, item vel suscipiuntur ignoranter, vel scienter a tali Episcopo. Est ergo secunda assertio Pontificis, si quis suscipiat ordines minores a tali Episcopo, nullam suspensionem incurrit. Et reddit rationem, quia ordines minores etiam a non Episcopo conferri solent: & ideo ex eo, quod aliquis renunciavit Episcopatu, non statim censetur renunciasse huic actui conferendi minores ordines. Est autem circa litteram huius textus aduertendum, in eo fieri mentionem minorum ordinum sub hac voce, *Vt que ad Subdiaconatum*: & ideo videtur ex vi illius textus dubium relinqui, an sub hoc membro Subdiaconus comprehendatur. Certum tamen est, particulam *vt que* exclusiue sumendam esse, ut ibi Glossa, Panormitanus, & alij notant; quia Subdiaconatus sacer ordo est, de quo alibi. Sed ratio difficultatem nonnullam habet: nam licet Episcopus, ut Abbas, possit interdum conferre hos ordines ex privilegio speciali, & concessione Summi Pontificis; tamen ille, qui solam habet dignitatem Episcopalem, ex illius tantum nomine, & titulo potest huiusmodi ordines conferre: ergo qui renunciavit dignitati Episcopali, iam non potest minores ordines conferre. Probatur consequentia; quia dignitas Episcopalis vnica est, & quasi indiuisibilis; renunciatio etiam, quae de illa fit, absoluta est, & totalis: ergo ex vi illius iam nihil poterit talis Episcopus operari; remoto autem hoc titulo, in eo non manet alius, ut possit tanquam non Episcopus ordines minores conferre: ergo. Respondetur, hanc pendere ex iure positivo; quia Summus Pontifex declarat, quomodo huiusmodi renunciationem acceptet, & intelligat: declarat autem solum fieri, & acceptari quoad illos actus ita proprios dignitatis Episcopalis, ut per simplicem Sacerdotem nullo modo exerceri possint. Et videtur Summus Pontifex voluisse statuere, ut Episcopi nunquam ita renuncient Episcopatu, quin eis liceant ea, quae per inferiores dignitates, Abbates, vel similes exerceri possint; quia hoc videtur spectare ad decentiam ordinis Episcopalis, qui semper inest personae, quantumvis ipsa dignitati renunciet. Existimo autem hoc ita esse verum stando in iure communi, ut tamen si expresse Episcopus renunciaret dignitati etiam quoad actum conferendi minores ordines, & Summus Pontifex facultatem concedat ad renunciationem ita faciendam, & eodem modo illam acceptet, tunc non liceat ei illos ordines conferre; quia tunc ex speciali modo, & concessione Pontificis non minus renunciatur dignitas Episcopalis quoad minores, quam quoad maiores ordines. Sicut si Abbas hanc facultatem habens conferendi ordines minores, renunciasset suae dignitati, & privilegio, iam non posset tales ordines licite conferre. Hinc vero statim pullulat quaestio, an recipiens minores ordines ab huiusmodi Abbate, qui suae dignitati renunciavit, maneat suspensus, ad quam, si paritatem rationis attendamus, affirmatiue respondendum videtur. Tamen quia nunquam proba hunc modum extendendi legem penalem, & quia de hac renunciatione quoad hos ordines nihil in iure inuenio, non cen-

seo suspensionem hanc ad casum illum esse extendendam.

Denique circa hanc partem aduerto, Summum Pontificem non addidisse in illa eam limitationem, quam posuit in primo membro, scilicet, si talis Episcopus rogatus ab alio minores ordines conferat: non quidem, quia illa non sit aequae necessaria in hoc secundo membro sicut in primo, ut talis ordinatio licite fiat, quandoquidem iurisdicatio, vel licentia proprii Episcopi necessaria est ad quoslibet ordines, etiam minores conferendos, vel recipiendos: constat autem eum, qui renunciavit Episcopatu quoad dignitatem, a fortiori renunciasse quoad locum; ideoque iurisdictionem non retinere: indiget ergo facultate proprii Episcopi, ut ordinatio licite fiat. Sed omisit Pontifex illam declarationem, propter rationem supra tactam, scilicet; quia ad illam titulum non spectabat: nam si ex illo alio capite ordinatio peccaminose fiat, & inde contrahatur aliqua censura, illa non provenit ex eo, quod ordinans renunciaverat Episcopatu etiam quoad dignitatem, de qua re ibi agebatur: sed quia sine debita iurisdictione actum Pontificalem exercuit.

Tertio loco addit Summus Pontifex, eum, qui suscipit ordinem sacrum ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatu, quoad dignitatem, non habiturum executionem officij: & indicat hoc ita esse, siue scienter, siue ignoranter ordines susceperit, tamen diuerso modo: nam si scienter, absolute dicitur carente executione ordinis tanquam indignus, ita ut solus Pontifex Summus possit cum illo dispensare, ut sequentia indicant: nam de altero membro subiungitur, Si ignoranter id factum sit, poterit, nisi crassa, & supina fuerit ignorantia, discretus Pontifex dispensare, id est, ordinarius Episcopus: nam Summus Pontifex in quolibet casu potest dispensare. Circa quem textum oportet in primis exponere, qualis sit haec poena in illo imposita, scilicet, an irregularitas sit, vel suspensio: quod vtile erit ferre ad omnia alia, quae de suspensionibus iuris dicemus. Solum autem potest esse dubium inter illa duo, quia executio officij non tollitur nisi per alteram ex his poenis, quando non intercedit excommunicatio, & ita tollitur ipso iure, ut dispensabilis sit, ut depositionem, & degradationem excludamus. Videtur ergo potius ibi ferri irregularitas, quam suspensio: primo propter illa verba, *Quia indignum se fecit, executionem officij non habebit*, quae videntur significare omnimodam priuationem, quae proprie fit per irregularitatem, non per suspensionem: unde suspensus non videtur carente executione officij, sed solum detineri, ne illam exerceat, quamvis illam habeat. Unde in cap. Inquisitionis, de Accusationibus, per illa verba irregularitas homicidij significatur. Secundo, ibi Pontifex videtur nomine dispensationis, quae proprie cadit in irregularitatem, in suspensionem autem minime: nam a suspensione datur absolutio, non dispensatio. Accedit quod ibi Pontifex dat potestatem Episcopo dispensandi in illa poena, quando ordo non fuit scienter receptus a tali Episcopo: quod erat necessarium in irregularitate, non autem de suspensione, quia haec hoc ipso, quod non reservatur, concessa est Episcopo, iuxta ca. Nuper, de sententia excomm.

Nihilominus censeo, poenam in illo textu latam esse propriam suspensionem, & non irregularitatem. Ita sentiunt Glossa ibi, Panormitanus, & alij. Iurio. Et suadetur primo, quia illa verba, *Executionem officij non habebit*, propriissime conveniunt suspensioni: nam reuera suspensus pro eotempore, quo suspensus est, non habet officij executionem: nihil est enim aliud non habere executionem, quam esse prohibitum, seu impeditum a tali executione. Unde in dicto cap. Inquisitionis, per verba similia significatur suspensio, quae incurritur ob ordinem susceptum ab excommunicato Episcopo, ut infra dice-

Episcopus, qui loco, & dignitati re-nunciavit, non potest licite non rogatus minores ordines conferre.

Suscipiens sacros ordines ab Episcopo, qui sciens, siue ignorans ordines susceperit, tamen diuerso modo.

Cap. Inquisitionis, de Accus.

Unde respo. Iurio. Glossa. Abbas.

Quid de ordinato ab Abbate, qui renunciavit.

tur. Quapropter licet sub eadem voce includatur ibi irregularitas homicidij, quatenus irregularitas, & suspensio hunc effectum communem habent; tamen propriissime videtur convenire suspensioni, quæ per se respicit vsum ordinis iam suscepti: irregularitas enim per se primo impedit suspensionem ordinis, executionem autem ordinis suscepti solum consequenter, vt infra suo loco dicetur. Ergo in presenti textu merito sub ea voce suspensionem intelligimus. Confirmatur, quia hæc est mitior pena, & lex poenalis mitiori modo interpretanda est, si aliud non cogat. Maxime, quia irregularitas videtur esse pena valde disproportionata propter factum, quod non videtur esse adeo graue. Vnde propter similia non solet in iure imponi maior pena, quam suspensio, vt videbimus. Accedit quod sic ordinatus non manet impeditus ab executione omnium ordinum, quos habet; sed ab illo, vel illis, quos à tali Episcopo suscepit: ita enim omnes intelligunt illam particulam, *executionem officij*, respectiue, seu iuxta subiectam materiam, scilicet ab officio suscepto per ordinationem à tali Episcopo: quia in eo puniatur, in quo deliquit: & solum censetur, illam executionem non habere, quam alius dare non potuit, iuxta generalia principia in superioribus posita, & ex sequentibus magis constabit. At vero irregularitas priuat executionem omnium ordinum simpliciter: non est ergo sermo ibi de irregularitate. Et hæ rationes applicandæ sunt fere ad omnes suspensiones sequentes: nam eadem est de illis controuersia, & authores varie loquuntur, sed nobis videntur sub hac specie collocandæ.

8 Neque etiam obstat verbum dispensandi: nam licet suspensio, quæ est censura, per absolutionem tollatur: suspensio autem, quæ est tantum poena, vel impedimentum, per dispensationem tollitur: & hoc habet commune cum irregularitate, vt supra tactum est, & dicitur sæpe in sequentibus. Et patet ex cap. 2. eiusdem tituli, de Ordinatis, &c. Et ex Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. de Reformat. Dices: licet suspensio perpetua, vel ad certum tempus intra illam per dispensationem tollatur: tamen illa, quæ indefinite fertur, imitatur eam, quæ est propter contumaciam, & ita per absolutionem tollitur: talis autem videtur suspensio ibi allata, quia simpliciter dicitur, *Executionem officij non habebit*. Respondendo, iam supra dictum esse, hanc formam esse dubiam, & ex circumstantiis illius textus colligi esse perpetuam, tum ex illo verbo, *quia indignum se fecit*: tum quia in particulari casu conceditur dispensatio Episcopo. Addo etiam (quod notandum est pro omnibus supra dictis) duplicem esse suspensionem: viam, quæ tollit vsum iam aliquando habitum, & de hac loquuti hæcenus sumus, & procedit obiectio: aliam, quæ impedit à principio, ne recipiatur, & hæc natura sua est perpetua, & reseruata Pontifici iure ordinario, & simillima irregularitati, & talis est suspensio illius textus. Quæ omnia ex dicendis patebunt.

9 Iuxta hæc enim expediendum est aliud dubium, quod oritur circa concessionem, quæ ibi fit in casu ignorantie, de qua intelligenda sit, vincibilis, vel inuincibilis. Nam si de vincibili, obstant illa verba: *Nisi crassa, & supina fuerit ignorantia*. Si autem dicamus, sermonem esse etiam de ignorantia inculpabili, obstat textus in cap. penult. de Clerico excomm. minist. à paritate rationis: obstat item textus in cap. *Vt animarum*, de Constitut. in 6. vbi dicitur, ignorantem non ligari, nisi eorum ignorantia crassa fuerit, vel supina. Obstat denique, quod supra dictum est, suspensionem non incurri nisi propter culpam; ignorantia autem inuincibilis excusat à culpa.

10 Quidam dixerunt, intelligendum esse illum textum de ignorantia culpabili. Quod sensit Innocentius ibi: & posset explicari vel iuxta opinionem eo-

rum, qui dicunt, dari ignorantiam culpabilem sufficientem ad peccatum mortale, quæ minor est, quam crassa, vel supina ignorantia, & de tali ibi esse sermonem, vel de ignorantia venialiter tantum culpabili, secundum opinionem Caietani asserentis ad suspensionem sufficere peccatum veniale. Sed quia neutra ex his opinionibus nobis probata est in superioribus, ideo neque hæc interpretatio probari potest. Et sane iuxta vsum Pontificij iuris constat, sub ignorantia crassa, & supina omnem ignorantiam simpliciter culpabilem comprehendere, & ignorantiam, quæ ab his distinguitur, esse inculpabilem, vt patet ex citato cap. *Vt animarum*, & ex dicto cap. penult. de Clerico excomm. minist. & aliis similibus. Et ideo communis interpretatio Glossæ, Abbatis, & aliorum est, textum illum intelligendum esse de ignorantia probabili. Dicunt vero aliqui, excusationem talis ignorantie in illo casu non admitti ad impediendam suspensionem, quia supponitur alia culpa recipiendi ordines ab Episcopo non suo. Ita Glossa ibi in prima responsione. Sed non placet, tum quia diuinat: nam textus indistincte loquitur de eo, qui bona fide à tali Episcopo ordinem sacrum suscipit, siue alias peccet, siue non: tum etiam, quia illud aliud genus culpæ sufficere poterit ad aliud genus pænæ, vel censuræ, si ratione illius lata est, non vero ad illam suspensionem, de qua disputatur.

Aliter ergo dici potest; primo, ibi esse sermonem de ignorantia inuincibili. Secundo, cum illa non incurri hanc suspensionem: quia textus hoc expresse non dicit, & obiectio in contrarium virget, Tertio, in eo casu non requiri propriissimam dispensationem; nec necessarium esse, textum illum interpretari de dispensatione proprie, & rigorose sumpta, quæ vinculum, & obligationem supponit; sed intelligi latius de interpretatione, publica auctoritate, & honestate facta: hæc enim illius vocis acceptio non est inusitata, vt constat ex materia de legibus: & quando materia postulat, merito applicari potest. In presenti autem videtur necessaria, quandoquidem ibi non supponitur vinculum, quod per propriam dispensationem tolli possit, vt videntur rationes factæ probare: supponitur autem sufficiens ratio, ob quam talis interpretatio necessaria sit. Nam cum, per se loquendo, non possit aliquis ordines, & vsum eorum à tali Episcopo recipere, quamuis propter ignorantiam excusetur, merito voluerunt iura, vt donec de illa excusatione legitime constet per sui Prælati declarationem, non possit suscepto ordine vt. Et ita vsque ad talem declarationem potest dici ordinatus quodammodo manere suspensus, non quia propriam censuram aut pœnam incurrat, sed quia indiget quadam publica satisfactione, seu quali purgatione, priusquam publicum illud ministerium vsurpet. Et ideo etiam dicitur Prælatum dispensare, quia tollit illud qualecunque impedimentum, & cum auctoritate declarat illum non esse suspensum. Et hic modus dicendi, quamuis authores non habeat, non videtur improbabilis.

Communis ergo interpretatio cum Glossa ibi est, textum loqui de ignorantia inculpabili, & propria dispensatione; quia illa suspensio sine culpa contrahitur, quia non est priuatio vsum iam aliquando habiti, sed impedimentum ne recipiatur. Priori enim modo nemo suspenditur proprie, nisi ob culpam propriam, si suspensio habet rationem pœnæ: vel ob causam etiam propriam, & in ipsomet inuentam, si suspensio solum fit per modum cuiusdam inhabilitatis, seu irregularitatis ob aliquem defectum, vt citatis locis explicatum est. Posteriori autem modo potest quis manere suspensus, solum propter defectum dantis; quia scilicet non habuit potestatem dandi talem vsum, seu executionem ordinis.

Suspensio
perpetua
per dispen-
sationem
tollit.

Conc. Tri-

De qua
ignorantia
loquatur
dictum cap.
1 de ord. ab.
Episc. qui
reputat Episc.

10
Prima opi-
nio.

Reijciat.

Quarta
sententia.

Improbatur.

Tertia
sententia.

11

Secunda
communis
sententia.

ordinis: nam tunc illa suspensio non est poena, nec priuatio superueniens; sed quasi defectus quidam ipsi generationi coniunctus, qui saepe prouenit ex solo defectu virtutis in causa efficiendi. Et ita est in presenti casu; nam Episcopus sicut indiget characterem, vt characterem imprimat, ita requirit quod habeat illum characterem habilem (vt sic dicam) ad operandum, vt conferat alteri characterem similiter habilem, & expeditum ad suam operationem. Sicut ergo existimatus Episcopus, si re ipsa non haberet characterem Episcopalem, non conferret ordinato characterem, ex diuina institutione; ita vt Ecclesiastica, si Episcopus habeat characterem absque habitu, seu habilitate ad suum ministerium, conferret quidem characterem, quia hoc Ecclesia impedire non potest: non tamen conferret characterem habilem ad operandum: ideoque qui illum recipit, manebit ab executione suspensus, etiam si culpa caruerit. Quae suspensio reuera est similitudo irregularitatis: & ideo mirum non est, si interdum sine culpa contrahatur. Neque contra hoc procedit cap. penult. de Clerico excommunicato, nam ibi est sermo de irregularitate solum ob culpam imposita. Et similiter c. vt animarum periculis, loquitur de vinculo quoad poenam, praeterquam quoad ibi non de Pontificis legibus, sed de statutis ordinariarum sermo est. Aliud solutum iam est, ideoque sententia haec tanquam communior, sectior, & magis consentanea proprietati verborum illius textus sequenda videtur. Et practice ferè non differt à superiori interpretatione, cum fatendum sit, sic ordinatum non posse exercere ordines sine Episcopi dispensatione, qualescunque illa sit, & Episcopum teneri ad dispensandum, si satis ei de ignorantia constet.

Secunda suspensio ob ordinationem ab alieno Episcopo sine licentia proprii contracta.

Secunda suspensio contrahi dicitur ab eo, qui ab alieno Episcopo sine licentia proprii ordinatur. Citatur cap. Eos qui, de Tempore ordin. in 6. Sed ibi non declaratur poena ordinati, sed ordinantis. Afferuntur etiam cap. 1. & 371. dist. & alia ex 9. qu. 2. vbi sic dicitur: *Talis ordinatio rata non habebitur*, scilicet, quoad executionem. Sed haec verba in indifferentia sunt, vt de suspensione ipso iure lata, vel ferenda intelligantur. Nam licet in dicto cap. 3. dicatur, *Irrita sit*, in ipso Concilio Niceno, ca. 17. dicitur, *Irrita erit*, vel secundum aliam translationem, *Irrita habeatur*. Quod recte intelligitur per sententiam. Vnde in cap. Quod translationem, de Temporibus ordin. in simili casu dicitur. Interdicenda illis est ordinis susceptio executio. Verbum enim, *interdicenda*, plane significat actum hominis, atque adeo poenam ferendam, non latam.

Est ergo difficultas, qualis sit haec suspensio, Nam Glossa in dict. cap. Eos qui, dicit, huiusmodi Clericum non incurrere ipso facto suspensionem, quae sit propria censura; ita vt ministrando in suo ordine fiat irregularis: addit tamen esse aliquo modo suspensum ipso iure. Et afferit praxim Romanam Curiae: nam quando Pontifex cum his dispensat, dicere solet dispensare cum Petro ipso iure ab ordinis executione suspensus: quis autem sit ille modus suspensionis, non declarat. Potest tamen explicari ex Hostiense, & aliis, vt illa dicatur suspensio, non censura; sed culpa; quia ille grauiter peccat ministrando in ordine sic suscepto prius, quam Episcopus proprius talem ordinationem ratam habeat: nam sicut non poterat talis persona suscipere illum ordinem ab alieno Episcopo sine facultate proprii, ita etiam non potest licite illum exercere sine eiusdem facultate, & approbatione. Et quoad

Fr. Suarez tom. 5.

A hanc partem sententia haec mihi videtur vera: haec enim obligatio nascitur ex subiectione, & debita subordinatione Praelato. Quod significauit etiam Armilla verbo Ordo, numer. 16. Quoad priorem vero partem negatiuam licet sententia illa secundum antiquum ius sustineri possit, tamen ex iure nouo Pij II. in Extrauagante, Cum ex sacrorum, quae est 6. Pij II. illius in Bullario, haec suspensio est vera censura propter tale crimen ipso iure imposita: ideoque sic ordinatus ante absolutionem in suo ordine ministrans irregularis efficitur. Ita Nauarrus capit. 27. numer. 155. & numer. 241. Vbi etiam negat hanc esse irregularitatem, & Bernardus Diaz in Practica cap. 26. Couarruias, Soto, & alij, quos ibi refert Salzedo.

Aduertendum est autem, hanc suspensionem non incurrere nisi propter culpam eius, qui sic ordinatur: solum enim vt poena ei imponitur, neque aliud potest ex citatis iuribus colligi: & ideo quacunque ratione susceptio talis ordinis sine culpa sit, non incurreret talis suspensio. Potest autem excusari à culpa primo propter bonam fidem, si ex ignorantia inculpabili putet talem Episcopum habere facultatem ordinandi, vel tales literas dimissorias esse sufficientes. Ita sumitur ex Nauarro, dicto numer. 155. qui refert seipsum in cap. Recepta, de Restitutione spoliatorum, propositione 8. numer. 32. Et ad hoc ponderat in dicta Extrau. verbo. Presumptis. Quod dolum, vel malitiam indicat. Deinde à fortiori non incurreret talis suspensio in eis casibus, in quibus potest aliquis legitime ab alieno suscipere ordines sine licentia proprii Episcopi. Sunt autem hi casus:

primo, si proprius Episcopus suspensus sit ob huiusmodi crimen ordinandi alienos sine legitima facultate: tunc enim si eius suspensio manifesta fuerit, ipso iure conceditur eius subditis, vt possint ab altero ordinari sine licentia sui Praelati: id enim statuitur in dicto cap. Is qui, de Tempore ordin. in 6. Secundo, qui per triennium commoratur cum alio Episcopo tanquam familiaris ei, seu de familia eius, ab eo potest ordinari sine licentia alterius proprii, ex concessione Concilij Tridentini sess. 23. capit. 9. In sessione autem 14. capit. 2. decreuerat hoc non licere Episcopis titularibus, etiam praetextu cuiuscunque familiaritatis: vnde cum hoc expresse, & in specie non reuocet in alio decreto, in illo sine dubio loquitur de Episcopis ordinariis. Quibus etiam conditionem apponit, *Si modo dent illis statim benedictionem*.

Tertio, solet excipi casus, in quo vnus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe ratihabitationis eius: tunc enim illa ratihabitio censetur vim legitima facultatis habere. Quod sumi potest ex cap. vltimo, 9. quae est 2. vbi etiam allegatur factum Epiphaniij, qui hoc modo ordinauit in Diocesi Sancti Ioannis Chrysostomi absque expressa eius facultate: quod sanctus vir facturus non fuisset, nisi spem ratihabitationis, seu consensus Chrysostomi haberet, & illam sufficere existimaret. Atque ita sentiunt Raymundus in Summa, tit. de Forma consecrationis, & Maiolus libr. 4. de Irregularitate, capit. 2. numer. 7. qui alios refert. Hic tamen casus minus est certus, quam praecedentes; quia in his, quae sunt contra ordinarium ius, & contra alterius iurisdictionem, non est facile huiusmodi ratihabitio admittenda: alioqui daretur occasio multarum perturbationum, si Episcopi hac occasione alienos ordinarent sine licentia proprii. Item, quia quando non intercedit facultas expressa, non potest alienus Episcopus ordinare alienum nomine proprii: ergo nec potest postea proprius Episcopus talem ordinationem ratam habere: tum quia nemo potest ratum habere, quod ipsius nomine non est gestum, vt dicitur in regula 9. de Regulis iuris, in 6. & in cap. Cum quibus, de Sententia excommunicato, in 6. tum

ss

etiam

etiam quia talis ordinatio à principio fuit irrita secundum canones: quod autem ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualecere, ut dicitur in regula 30. ff. de Regulis iuris. Propter quæ multi Doctores prædictam exceptionem admittendam non existimant, quos refert, & sequitur Salzedo supra, qui varie interpretantur dictum capit. vltim. 9. quæstion. 2. Et sane ibi non omnino videtur approbati talis ratihabitio, quandoquidem congrua poenitentia, & satisfactio sic ordinatis imponenda dicitur, propter Ecclesiam, quam offenderant, & miserationis intuitu in suo honore, id est, ad ordinis executionem admittendi dicuntur.

Salzedo.

17
Tertius mo-
dus in ali-
quo casu ad-
mittitur.

Sed nihilominus non censeo dictam exceptionem omnino esse reiiciendam, quia factum Epiphaniij plurimum virget, ut dicamus non peccare Episcopum, qui simili ratihabitioe aliquando vtitur, præsertim cum in dict. capit. Si quis, de Sentent. excommunic. in sexto, & in regula 10. de Reg. iur. in sexto dicatur, ratihabitioem retrahere, & mandatum comparari: ergo, si in aliquo casu hoc principaliter verificari potest maxime in præfati, ubi facultas proprii Episcopi non est necessaria ad substantiam seu valorem actus ordinandi, seu ad convenientem modum & subordinationem. Vnde, quando ordinatio hoc modo fit, potest dici facta aliquo modo nomine proprii Episcopi, cum sub probabili & prudenti spe consensus eius, facta fuerit. Et ideo non potest etiam dici irrita à principio etiam iuxta modum loquendi canonum, quia si licite facta est prædicto modo, ut contendimus, nulla suspensio in suscepto ordine contracta est: ergo ordinatio non fuit irrita. Fateor tamen huiusmodi ratihabitioem non esse facile admittendam: sed ubi tam persona ordinantis quam ordinati cognita est, & extra omnem suspicionem ob vitæ integritatem, sapientiam, ac prudentiam, quæ maxime spectari debent ex parte ipsius ordinantis. Quapropter, si quis ordinatur (de quo nunc agimus) absque malicia & deceptione bona fide procedat, credens ordinanti Episcopo alieno dicenti se habere satis cognitam, vel præsumptam sui Episcopi voluntatem seu ratihabitioem, ideoque sibi licere eum ordinare, id satis erit ad eum excusandum à culpa & consequenter à suspensione. Quod si postea proprius Episcopus ordinationem nolit ratam habere, poterit forte suspensionem ferre: suspensio autem illa, quæ ipso iure incurritur, non fuit contracta, quia hæc non pendet ex futuro eventu. Imo etiam ipsa suspensio ab homine lata, quamvis in foro exteriori timenda sit, tamen in conscientia non poterit esse valida in ratione poenæ, & censuræ, si constat bona fide processum esse, ita ut fuerit sufficiens ad excusandum à culpa, quamvis in ratione prohibitionis seu denegationis facultatis ad utrumque ordine suscepto, valida esse possit, quia hæc tunc pendet ex ipsius Episcopi voluntate, quam tamen aliqua iusta ratione fundatam esse necesse est.

18
Quartus in-
quo ab alio
no potest
quon ordinari
invenitur
rendo hæc
suspensio.

Quarto excipitur à prædicta suspensione incurrenda, qui tantum minores ordines ab alieno Episcopo suscipit, non tantum si bona fide, sed etiam si peccando id faciat. Non est enim dubium, quin mortaliter peccet is, qui minores ordines suscipit ab alieno sine licentia proprii, quia id est contra sacros canones, & contra debitam subordinationem, & iurisdictionem proprii Episcopi, & materia non est levis, cum sit susceptio gravissimi Sacramenti, & status clericalis. Quo fit, ut postea non possit licite tali ordine vti, nisi prius proprius Episcopus talem ordinationem ratam habeat, & facultatem concedat, iuxta superius dicta. Nihilominus tamen propriam suspensionem ipso iure non incurrit; nec si in suscepto ordine ministrat, irregularis fiet. Ratio est, quia Pius Secundus in dict. Extravagante expresse loquitur de sacris ordinibus, & constitutio

A maxime poenalis, non debet ultra proprios terminos extendi. Imo expressio vnius, alterius exclusio est: nam, si omnes ordines comprehendere voluisset, de sacris in particulari locutus non fuisset, argument. cap. Non me, de Præsumpt. & ca. Ad audientiam, de Decimis. Ita Rebuffus in practica beneficii, tit. de Clericis ad sacros ordines male promotis, Glossa 3. numer. 1. Nauarr. in Summ. ca. 25. numer. 70. & lib. 1. Confil. tit. de Temp. ordin. consilio 31. num. 4.

Ibi tamen eodem modo exponit capit. 1. de temp. ordinat. in sexto, in quo specialiter fuerat lata hæc suspensio ipso iure, & Summo pontifici reservata contra Ultramontanos, qui in Italia ab alia Concilio piscopo ordines suscipiunt, absque sui Episcopi, vel Summi Pontificis speciali licentia: vult autem Nauarrus etiam textum illum limitandum esse ad sacros ordines, quia in principio, specialis mentio illorum fit. Tamen in casu illius textus magis dubia res est, quia, licet in principio explicando rationem motuam Pontifex loquatur de sacris ordinibus, tamen postea in ipsa lege solum dicit, ut nullus clericus ordinari præsumat, & infra, eos qui contra præmissa contigerit ordinari, manere volumus absque specialis rationis super hoc à Sede Apostolica obtrahenda suspensio, &c. Vnde Glossa ibi generalius textum illum intelligit, quam sequitur Sylvest. verb. Irregularitas, 99. Mihique hæc sententia placet, quia textus absolute loquitur de omnibus clericis, qui ordinantur, nec quoad ordines limitationem adhibet. Quia vero de clericis loquitur, non comprehendet eum, qui primam tonsuram accipit, quia clericus non est, nec prima tonsura in rigore est ordo. Item, quia est lex pro locis definitis non extenditur ad alia: in ceteris ergo locis & casibus restrictio Pij Secundi servanda est. Poterit autem sic ordinatus suspensio à proprio Episcopo iuxta iura antiqua, & iuxta Trident. sess. 14. cap. 3. de Reformatione, ubi addit, præsertim a sacris ordinibus. Vnde constat alios etiam comprehendere: nam in fine expresse addit, ne in aliquo ordine ministret, interducere potest. Ibi autem non solum loquitur de indebita ordinatione, sed etiam de indignitate personæ, & ideo dicit iudicium illud faciendum esse prævio examine, quando legitima approbatio proprii Episcopi non præcessit. At vero idem Concilium sess. 23. capit. 8. de Reformat. propter hanc culpam aperte ponit suspensionem ipso facto dicens, A susceptorum ordinum executione suspensus sit: addit autem limitationem, Quamdiu proprio Ordinario videbitur. Et ideo congregatio Cardinalium declaravit hunc fieri irregularem, si anteliceriam sui Episcopi in suscepto ordine ministrat. Vnde obiter aperte constat hanc esse suspensionem & non irregularitatem, ut sensit Maior. lib. 4. de Irregularit. capit. 20. Et licet Concilium in principio capitis de sacris ordinibus loqui videatur, postea absolute loquitur, & ita minores etiam comprehendit, ut eadem congregatio Cardinalium declaravit.

Tertio hic addi potest suspensio lata ipso iure ab eodem Concilio Trident. sess. 7. cap. 10. de Reformat. in eum, qui vacante Episcopatu, & non archiepiscopus occasione beneficii recepti, vel recipiendi, infra annum cum literis dimissoriis à capitulo receptis, ordinatur in sacris. Et ibi etiam additur limitatio ad beneplacitum futuri Prælati. Pro suscipientibus vero minores ordines additur alia poena, scilicet ut non gaudeant privilegio clericali, præsertim in criminalibus: Quæ diversa poena est, & ideo hi non suspenduntur, ut etiam congregatio Cardinalium declaravit.

Quarto hic potest adiungi suspensio, quam incurrit is, qui à proprio etiam Episcopo in aliena diocesi sine licentia Episcopi loci ordines conferente, eos receperit iuxta Concil. Antiochenum ca. 22, & capit. Episcopum, 9. quæst. secund. ubi talis ordinatio

natio iusta esse dicitur: quibus verbis significari so-
let in iure ordinatio illa, per quam executio ordinis
non conferatur: quæ suspensio innouata est, & clarius
lata in Concil. Trid. sess. 6. capit. 5. de Reformat. &
sess. 14. capit. 2. Quo fit, ut si quis sine licentia sui Epi-
scopi ab alio Episcopo in aliena dioecesi abique de-
bita licentia ministrare, ordines suscipiat, duas sus-
pensiones incurrat: vnam, quia sine literis dimisso-
riis, aliam, quia à tali Episcopo in tali loco ordines
suscepit: posset enim vna ab altera separari, & con-
uerso; ideoque non se impediunt quominus simul
contrahantur.

*Quinta suspensio ob ordinationem ante legitimam
ætatem contracta.*

Quinta suspensio lata est in eum, qui ante legiti-
mam ætatem ordinatur. Quæ sit legitima ætas
ordinandorum, supponendum nunc est ex Concil.
Triden. sess. 23. cap. 12. de Reformat. vbi sacris ordi-
nibus suscipiendis, non vero minoribus certa ætas
assignatur. Quo fit, ut hic casus intelligendus sit de
suscepiente aliquem sacrum ordinem ante ætatem
legitimam: nam ad inferiores ordines non est cer-
tum tempus ætatis lege præscriptum, præter hoc,
quod pueri tempore infantia, id est, septimo ætatis
anno, & non antea possunt ad clericatus officium
per primam tonsuram mancipari, & ab eo tempore
vsque ad vigesimum secundum ætatis annum pos-
sunt reliquos ordines minores arbitrio Episcopi re-
cipere, vt colligitur ex capit. De iis, 28. dist. & ex capit.
In singulis, 77. d. Vbi tempora quædam & interstitia
designantur, quæ iam in vsu non sunt, sed arbitrio
Episcopi commissum est, vt de interstitiis expresse
habetur in Trident. sess. 23. capit. 11. de Reformat. &
de ætate infirmatur in capit. 12. quatenus de illis ta-
ceatur, & capit. 6. aperte supponitur ante decimum
quartum annum posse aliquem suscipere omnes
minores ordines: in cap. vero. 5. quamuis de eorum
ætate qui minores ordines suscipere volunt, inquie-
rendum esse dicatur, non tamen certa ætas præfigi-
tur, sed id fieri videtur: vt Episcopus possit pruden-
ter arbitrari. Vnde quoad hoc potest quispiam ali-
quo modo peccare, si per deceptionem, vel dolum
se faciat ordinari in minori ætate, quam Episcopus
vellet: tamen propter hoc nulla est specialis poena
imposita, quia res est minoris momenti: quia talis
etate, vt dixi, non est certa lege præscripta.

Conclusio ergo posita solum procedit de sacris
ordinibus: & probari solet ex cap. Vel non est compos,
de temp. ord. vbi de quodam ordinato in Diacono
ab executione officij Diaconi vsque ad ætatem legitimam
suspendimus. Sed ex illo textu non colligitur, eum,
qui sic ordinatus est, esse ipso iure suspensum, sed
suspendendum, vt Glossa, & omnes interpretes no-
tant; tum ibi, tum etiam in Clementina, Generalem,
de ætate, & qual. Antoninus 3. p. tit. 14. capit. 16.
§. 15. Maior in 4. dist. 24. quæstion. 1. in fine, quamuis
non satis clare, & alij, quos refert, & sequitur Co-
uarr. in Clement. Si furiosus, p. 1. §. 1. num. 4. Bernard.
Diaz in Practica crimin. capit. 16. Quæ sententia est
vera: vt tamen explicetur aduertendum est, duo-
bus modis posse intelligi, ordinatum ante legitimam
ætatem manere suspensum. Primo ex vsu illius pro-
hibitionis generalis, qua tenetur non suscipere ta-
lem ordinem vsque ad talem ætatem: nam in ea in-
cluditur, vt non possit tale ministerium exercere
vsque ad talem ætatem, vt per se notum est; quæ
prohibitio non tollitur, propterea quod aliquis ante
legitimam ætatem illicite & sine dispensatione
ordinatus sit: non enim debet commodum ex sua
malicia, vel ex actu illicito reportare: & quoad hoc
fatentur omnes etiam ex vi antiqui iuris manere
Fr. Suarez tom. 5.

huiusmodi ordinatum suspensum, vel potius pro-
hibitu ipso iure, ne in suscepto ordine ministret vs-
que ad legitimam ætatem. Hæc autem non est pro-
prie loquendo suspensio vt dicit censuram, seu po-
enam Ecclesiasticam: nam præceptum illud, quo om-
nes prohibentur, ne ante talem ætatem talem ordi-
nem suscipiant, non est suspensio, sed irregularitas,
à qua dictum impedimentum provenit. Quo fit, vt
si quis ante ætatem legitimam ministret in ordine
suscepto, licet grauiter peccet contra dictam pro-
hibitionem, non tamen sit irregularis ex vi illius, si
non est aliter suspensus, quia non aget contra speci-
alem censuram.

Alio modo intelligi potest, sic ordinatum mane-
re suspensum propria suspensionis censura, quæ
optime explicatur ex illo effectu, vt si post illam
contractam ministret ex officio, fiat irregularis, &
sic probabilius est, ex vi antiqui iuris sic ordinatum
non contrahere ipso facto suspensionem. Probat, quia
ex nullo iure antiquo colligitur hæc suspensio,
nisi ex dict. capit. Vel non est compos. Nullum enim
aliud refertur, aut inuenitur: in illo autem non di-
cit Pontifex, declaramus suspensum, sed *suspendimus*
in iniuriam ordinantis. Propria scilicet suspensione,
quam Pontifex addit ultra aliam prohibitionem
iam declaratam, alias nihil de nouo faceret: non er-
go recte diceret, *suspendimus*, iam enim ille per se
suspensus erat illo modo. Item non recte dicit, *in*
iniuriam ordinantis: quia illud genus prohibitionis
ex alio principio nascitur, vt vidimus: loquitur er-
go de propria suspensione, & illam de nouo efficit er-
go signum est, quod antea talis suspensio non in-
currebatur ipso facto. Nec vero ex vi illius iuris po-
stea incurritur, quia ibi Pontifex non est locutus vt
legislator, sed vt iudex in illa causa, ergo licet in illa
talem sententiam tulit, non propterea ipso iure si-
milem sententiam latam esse voluit contra omnem
ordinatum ante legitimam ætatem. Inde igitur so-
lum colligitur, Pontificem suo facto constituisse ve-
luti exemplar quoddam, quod alij Iudices possint,
aut debeant imitari: vel certe, Pontificem tulisse
sententiam secundum ordinarium ius antiquum,
quod alij à fortiori seruare tenentur: colligitur au-
tem illud ius ex capit. Subdiaconus, 77. dist. vbi sic le-
gitur: *Si quis in alio ordine sacerdotali præter constitu-
ta tempora ordinatus fuerit, deponatur*. Loquitur au-
tem aperte de temporibus quoad ætatem legitimam,
nam immediate præmiserat, vt nullus ante vigesi-
mum annum Subdiaconus ordinetur: de positione
autem nomine suspensionem comprehendit, quod
vsitatum est in iure.

Addendum vero est iam nunc ex iure nouo hanc
suspensionem ipso facto incurri per Extrauagantem
Pij Secundi superius citatam. Quam Pius V. & Six-
tus V. auxerunt, & Clemens VIII. confirmauit
in constitutionibus infra citandis. Duo autem du-
bia circa illam occurrunt. Vnum est, an qui bona
fide ordinatur ante legitimam ætatem, inculpabili-
ter existimans se iam illam attigisse, nihilominus
maneat suspensus, ita vt absolute indigeat, si po-
stea intelligat se ante tempus fuisse ordinatum. Et
ratio dubitandi esse potest, quia ex vi illius Extrava-
gantis incurritur suspensio ipso iure in eo casu, in
quo secundum ius antiquum aliquis esset suspen-
dendus ab ordine: sed secundum antiquum ius sus-
pendendus esset sic ordinatus, etiam si non peccas-
set in sua ordinatione: ergo nunc etiam est suspen-
sus ipso iure.

Nihilominus contrarium tenet Nauarrus in Sum-
ma, cap. 27. numer. 155. & mihi videtur vera senten-
tia. Ad maiorem tamen explicationem distinguere
hic possumus de ignorantia facti vel iuris: Nauar-
rus enim loquitur de ignorantia facti, scilicet ipsius
ætatis. Et sic videtur res clara: quia ex verbis illius
Extravagantis constat, intentionem Pontificis fuisse
se pu-

24
Si autem
ministret,
non sit irre-
gularis ex vi
iuris an-
tiqui.

Nec per ea.
Vel non est
compos, ita
currunt.

Cap Sub-
diaconus,
77. d.

25
Per Extra-
vag. Pij II.
incurritur
suspensio hac
ipso facto.

Item incur-
rat illam bo-
na fide ante
legitimam
ætatem or-
dinatus.

26
Conclusio.

se punire excessus (sic enim loquitur) qui in hac parte sunt, & scandala qua inde generantur. Vnde sic ait, Nos eorumdem temeritatem tali castigatione reprimentes, &c. quæ omnia cessant interveniente prædicta ignorantia. At vero si loquamur de ignorantia iuris, primum moraliter fieri non potest, neque ordinarie admitti debet, quod aliquis ordinetur ante legitimam etatem ex ignorantia inculpabili, vel quia existimet nullum esse ius, quod talem etatem requirat, vel putet verbi gratia, nunc sufficere vigesimum annum etatis ad Subdiaconatum: quia, qui ad suscipiendos ordines accedit, tenetur hoc ius scire: & adeo est commune & vulgare, ut vix possit inculpabiliter ignorari, cum facile possit à peritis interrogari. Nihilominus tamen, si fingeremus casum, in quo hæc ignorantia intuitibilis interveniret, excusaret à culpa, & consequenter etiam excusaret à prædicta suspensione iuxta fundamentum positum. Imo sentit Navarr. sufficere quod interveniat ignorantia excusans à presumptione, & temeritate, etiam si non omnino excuset à culpa, quia in Extravagante ponitur verbum *Presumptis*: quod quidem mihi probabile videtur iuxta principia posita.

Secus vero esset, si talis ignorantia iuris non esset generalis de toto iure prohibente ordinationem ante talem etatem, sed specialis de iure imponente hanc penam: facile enim potest aliquis sine culpa ignorare totum hoc novum ius, per quod imposita est suspensio ipso facto in prædicto casu, quamvis non ignoret talem etatem esse iure præscriptam ad talem ordinem suscipiendum. In eo ergo casu dicendum est, talem ignorantiam non impedire, quominus incurratur hæc suspensio: quia illa non excusat culpam in tali ordinatione, ut per se notum est: ignorantia autem solius penæ non excusat, quominus pena incurratur. Maxime in hac penâ, quæ non pro contumacia, sed pro delicto fertur: quod delictum semper includit aliquam inobedientiam contra præceptum Ecclesiæ: ergo quamvis non sciatur omnia præcepta, quæ circa hoc lata sunt; & specialiter ignoretur illud, per quod talis pena imponitur, nihilominus ratione delicti talis suspensio incurratur, iuxta doctrinam generalem superius datam de Censuris in communi. Conferret tamen dicta ignorantia ad excusandam irregularitatem, si quis in ordine sic suscepto ministraret: nam licet ille re ipsa suspensus maneat, tamen inculpabiliter ignoret se esse suspensum ipso facto, ut supponimus, ergo sic ministrando non peccat: ergo non incurrit irregularitatem, quia hæc irregularitas non imponitur, nisi in penam delicti ut satis indicat verbum *presumptis*, in prædicta Extravagante positum. Idem confirmari potest ex generali doctrina superius data de Censuris: & eam etiam approbat Navarrus supra, & in cap. *Acceptas de Restitutione spoliator*. propositio 8. num. 32. & sequentibus, & Covarr. in Clement. *Si furiosus*, p. 1. num. 4. in fine.

Ad rationem autem in contrarium respondetur, in primis non esse similem rationem, nam suspensio, quæ nunc incurritur ipso iure in hoc casu, est ex se perpetua, quæ non tollitur nisi per absolutionem Pontificis: nam Pius II. simpliciter, & sine ulla temporis limitatione fert huiusmodi suspensionem. At vero suspensio illa, quæ iure antiquo ferenda erat, solum durabat vsque ad legitimam etatem, iuxta dict. capit. *Vel non est compos*, atque ita fere nullum novum onus imponebat, sed illud ipsum, quod ex ipso defectu etatis sequebatur iuxta sacros canones, maiori quadam obligatione, & fortasse etiam sub nova pena irregularitatis incurrenda, si eo tempore ministraret. Et ideo mirum non est, quod tunc illa suspensio imponi posset, etiam illi, qui sine culpa sua sic ordinatus est. Præsertim, quia, ut dicitur in eodem cap. *Vel non est compos*, imponebatur etiam

in iniuriâ ordinantis, nunc autem ea suspensio, quæ ipso iure imposita est, peculiariter fertur ob delictum ipsius ordinati, ut ex Extravagante Pij II. ponderandum est. Nec mirandum est illam suspensionem ab homine posse imponi sine culpa ordinati, quia non priuat illum vsu, quem iam haberet, pro illa enim etate non habebat vsu ordinum, ut dictum est: sed additur solum ad maiorem securitatem, & ad aliquam penam ordinantis.

Aliud dubium est, An hæc pena locum habeat ipso qui ante legitimam etatem Episcopus consecratur. Nam in sacris Canonibus certum etiam ætatis tempus ad Episcopatum præscribitur, scilicet triginta annorum: consecratio etiam Episcopi iuxta communem sententiam probabilem sententiam ordo quidam est, & consequenter inter sacros ordines numerandus: ergo suspensio lata in eum, qui suscipit ordinem sacrum ante legitimam etatem, comprehendit eum, qui ante trigessimum annum fuerit consecratus Episcopus. Nihilominus dicendum est, illam penam, & constitutionem non extendi ad Episcopos. Primo, quidem ob illud principium generale quod suspensio generatim lata non comprehendit Episcopos, nisi eorum fiat specialis mentio, iuxta cap. *Quia periculosum*, de sent. excomm. munit. in sexto. Secundo, quia ex multis circumstantiis constat illam Extravag. non loqui de Episcopo, tum quia licet Episcopatus sit ordo, tamen eius collatio propter excellentiam consecratio dicitur potius, quam ordinatio. Tum etiam quia illæ particule, *littera dimissoria, extra tempora*, & similes non accommodantur Episcopatu.

Sexta suspensio ipso iure lata in eum, qui extratempore ordinatur.

Sexta suspensio lata est in eum, qui ordines suscipit extra tempora ab Ecclesia ad illud opus designata, absque legitima dispensatione. Hæc est recepta sententia, quæ probari solet ex capit. secund. de Tempor. ordin. Verbatamen illius textus, quæ ad rem præsentem faciunt, hæc sunt. *Talis ordinatus non debetens permitti in suscepi ordinibus ministrare: nam apud nos sic ordinati deponerentur.* Quæ omnia verba solum indicant penam imponendam non ipso iure latam. Et similia habentur in capit. *Cum quidam*, eod. tit. In capit. autem *Consultationi*, dicitur digna poenitentia imposita, hos permitti posse ministrare, ubi non videtur significari suspensionem iam contractam posse tolli, sed suspensionem, quæ ferenda erat, potuisse non ferri, & in aliam poenitentiam commutari. Citatur etiam capit. *Litteras*, eod. tit. sed neque ibi est sermo de hoc casu, sed de alio infra tractando, scilicet de suscipiente plures ordines sacros eodem die. Præterea in ca. ultimo 73. dist. designatur quidem tempora ad ordinandum definita, non tamen penâ aliqua transgressoribus imponitur. Vnde licet Sylvester, & Angel. verb. *Irregularitas*, cum nonnullis Canonistis dicant, hanc suspensionem ipso iure latam, nobis tamen solum ferendam ab homine colligi videtur ex iure antiquo. Quæ fuit etiam sententia Innocentij. Host. Panormit. & aliorum, quia nullus est textus, quo sufficienter probetur. Nunc vero talis suspensio expresse posita est propter hoc crimen in dicta Extravagante. Pij II. quæ etiam quoad hanc partem suam vim habet, & eodem modo exponenda est. Loquitur enim tantum in sacris ordinibus, ac merito, quia minores ordines non habent determinata tempora, ut constat ex ca. *De eo. de temp. ordinat.*

Ut autem talis suspensio incurratur, necessarium est ut præcedat culpa gravis, sicut de duabus præcedentibus dictum est: nam de his tribus calibus eodem verborum tenore loquitur illa constitutio. Vnde,

27
Quid si quis
quis im-
ponens hanc
suspensionem
ignoret, non
autem pro-
bitur in eum.

28
Ratione du-
bitant. In-
sistit.

Vnde, si quis bona fide extra tempora ordinetur, vel credens se habere legitimam facultatem, vel Episcopum illum habere, vel ex alia simili ignorantia inculpabili, tunc, sicut excusaretur à culpa, ita etiam à suspensione. Rursus suspensio hæc semper intelligitur esse proportionata culpæ: vnde licet verba illius Extrauag. sint hæc: *A suorum ordinum executione ipso iure suspensi sint*: Nihilominus ea censio intelligenda à ordinibus si male, & extra legitimæ tempora susceptis: nam in eis tantum deliquit. Consequenter vero etiam erit impeditus, ne ulterius ascenda, non vero ne inferiori ordine vtatur, si illum legitimè suscepit. Nec refert, quod illa Extrauag. dicit, *À suis ordinibus*, in plurali, nam loquitur etiam in plurali de omnibus se ordinatis, & eos dicit suspensos à suis ordinibus, & intelligitur accommodate, scilicet, vniuiusque ab eo ordine, quem male suscepit: quod verba sequentia magis declarant, *Si suspensione durante in eisdem ordinibus ministrauerint irregulares fiant*, in eisdem, scilicet, male susceptis, à quibus suspensi sunt.

penitunt.

Tandem interrogare aliquis potest, quis valeat in hac suspensione dispensare. Nam quidam putant proprium Episcopum, si non sit particeps illius delicti, posse in hoc dispensare ex cap. *Consultationi*, de temp. ordin. Sed, vt supra dixi, ibi non est sermo de solutione à censura suspensionis ipso iure lata, sed de communicatione suspensionis ferendæ in aliam penam. Rursus in capit. *Cum quidam*, eod. tit. significatur solum Papam posse hanc suspensionem tollere: sic enim dicitur: *Ordinatos à susceptis ordinibus tantum reddere debes expertes, donec apud vos restitutionis gratiam consequantur*. Vbi significatur suspensionem fuisse ponendam ab Episcopo, semel autem positam solum Papam posse illam auferre. Atque ita Glossa ibi sentit ex vi illius textus, licet in cap. *Consultationi*, censent ibi esse moderatam restitutionem illam & potestatem Episcoporum ampliata. Verque vero Abbas ibi dicit, Episcopum quado ponit suspensionem suo iure ordinario, eodem posse illam tollere: ibi tamen referuntur Papæ, quia Episcopus ipse ordinarius deliquerat male ordinando, & non ipse imponit penam; sed Papa præcipit Metropolitano illam imponere: ideoque sibi dispensationem reuertuatur: quia neque Episcopus erat dignus ratione sue culpæ, nec Metropolitano erat iudex ordinarius, sed delegatus: eique commissus fuit punitio, non liberatio ad maiorem delicti punitionem, & fortasse in injuriam ordinantis. Quæ recte procedunt de eo tempore, quo hæc suspensio imponebatur ab homine, & non à iure. Nunc autem aliqui existimant Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 8. commisisse ordinario determinationem temporis pro quo duratura est talis suspensio, & consequenter etiam eius ablationem illi commississe. Tamen ibi non loquitur Concilium de eo, qui ordinatur extra tempora, sed sine legitimis literis dimissoriis: nam verba illa. *Si secus fiat, &c.* Tantum referuntur ad ea, quæ in proxima clausula continentur, & non ad capituli initium, ubi fit mentio de ordinantibus, statutis temporibus, faciendis: quod euidenter patet ex contextu. Huic ergo quæstioni ex doctrina superius data est respondendum: nam hæc suspensio indefinite ponitur, & ita iuxta probabilem opinionem post sufficientem punitionem, & emendationem ab Episcopo tolli poterit.

*Septima suspensio ipso iure lata in eos qui ficto ti-
tulo promouentur.*

33
Cap. Nemi-
nim 70. d.

Sextima suspensio in eum fertur, qui ficto, & ementito titulo ordinatur. Colligi. 12. ex capit. Neminem, & capit. Sanctorum, 70. d. Nam in priori suspēditur is, qui absolute ordinatur: dicitur autem absq. Fr. Suarez tom. 6.

*Cap. Sancto-
rum ibidem.
Glossa.
Turrecrassi.*

*Cap. Cym
secundum
de prob.
Conc. Lat.
Conc. Trid.*

*Congrega-
tio Cardia.*

At vero, quando is, qui sic ordinatur, aliquo do-
lo, vel fraude vitur, vt ordines obtineat, difficulas
est, an suspensionem incurrat. Potest autem multi-
plex genus peccati in hoc interuenire. Primum est si
cum ipsomet Episcopo ordinare, vel cum alio qui
ipsum ad ordines præsenteat, paciscatur & cum iura-
mento, vel alio modo firmo se obliget ad nunquam
petendam sustentationem, aut beneficium, vel ali-
quid aliud, vnde alio possit. Et in eo casu est expresse
decisio textus in cap. peritule de Simonia. illum sic
ordinatum manere suspensum ab executione or-
dinatus sic suscepti, donec dispensationem a Sede Apostoli-
ca obtinere mereatur. Idem habetur in cap. Per quas
nobis de Simonia: & additur ibi, hanc suspensionem
incurrī, etiam si quis ex ignorantia iuris pactum
illud fecerit, ita vt *se in hoc nihil illicitum agere existi-
mauerit*, ibidem dicitur. Sed hoc intelligendum esti-
timo, quia illa ignorantia, cum fit iuris, & in re a-
deo clara non præsinitur probabilis. Si autem esse
contingeret, videretur excusare, quidquid fit de
præsumptione iuris. Argumento ea. Si qui a simonia-
cus, i. quest. i.

Aliud genus pacti seu peccati esse potest, si quis
suum titulum patrimonij conficiat, aut mentio-
nem, aut falso probando habere, quod non habet; vel
plus habere, quam habet, cum tamen id, quod ha-
bet, ad sustentationem non sufficiat: vel si ab aliquo
suum donationem accipiat; vel certe si cum eo pa-
cium

Cap. Sancto-
rum ibidem.
Glossa.
Turrecrem.

Quid de sic
ordinatis
absque cul-
pa propria.

Cap. Cum
secundum
de prob.
Conc. Lat.
Conc. Trid.

Congregatio Cardin.

34
Ordinatus
ab/que titu-
lo/sub pacto
non petendi
sustentatio-
nem ab ordi-
nante, an sit
suspensus.
Cap penult.
de Simonia.

Cap Per
tuas nobis
eod.

35
De ordinato
cum falso r.
aut insuffi-
cienti, falso
probato suffi-
cienti, et
incurtas

etiam faciat, quod nunquam talibus bonis fruetur, aut ab eo sustentationem petet: & tunc multis videtur sic ordinatum non manere ipso iure suspensionem, quia hic casus non comprehenditur in dict. cap. penult. de Simonia: quia ibi tantum est sermo de illo, qui pactum efficit cum ipso met ordinante, vel presentante ad ordines: quia ibi quadam simoniae species interuenire videtur: quae in alio casu non intercedit: neque in his rebus valet argumentum à simili; nec dum à re adeo dissimili ad extendendam illam penam. Nihilominus contrariam sententiam docet Nauarrus in Summ. capit. 27. numer. 158. & fundatur solum in dict. cap. penultimo de Simonia ex paritate rationis. Quod fundamentum plene videtur inualidum ob rationem factam. Sed dici potest, saltem procedere decisionem illius textus quando quis ab aliquo accipit titulum patrimonij sub pacto occulto iterum dandi; quia tunc ille, qui patrimonium confert habet vicem presentatoris ad ordines; & ideo comprehenditur sub altero membro illius capit. & sub cap. *Per tuas nebulas*, de Simonia. Quod maxime videtur habere locum, si donatio illa, vel assignatio patrimonij specialiter facta sit ad hunc finem suscipiendi ordines illo titulo. Si tamen simpliciter fiat, quamuis alter postea illa utatur ad effectum suscipiendi ordines, non propter ea vere ac proprie dici potest presentari ab alio ad ordines suscipiendos: & ideo difficile est legem penalem ad illum casum extendere. Quapropter ex alio probabiliori fundamento opinor, hunc, qui per dolum & fraudem quamcumque facto titulo ordinatur, manere suspensum, scilicet ex vi antiquorum canonum, quos ex d. 70. citauimus: nam illi non sunt reuocati, quoad has personas per constitutionem Innocent. III. obligantis Episcopum ad alendum sic ordinatum sine titulo, ut recte dixit Nauarr. Confil. 45. de temp. ordin. quia in eo casu non potest rationabiliter obligari Episcopus ad alendum sic ordinatos: ergo quoad illum necesse est, ut ius antiquum integrum maneat. Consequentia videtur clara, quia ius nouum non derogat antiquum, nisi quantum ad id, in quo obligare potest: & quia illi non debent relinqui extra omnem iuris dispositionem. Antecedens vero patet, tum quia fraus & dolum non debent alicui patrocinari: tum etiam, quia sine causa imponeretur Episcopo ordinanti onus alendi huiusmodi deceptores, quandoquidem absque sua culpa potuit ita decipi. Vnde à Sixto V. in Motu proprio, qui incipit, *Sanctum & salutare*, contra clericos male promotos, hæc suspensio lata est contra omnes, qui sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonij se faciunt ordinari, illis verbis, *Eisdem clericis posthac male promotos ab executione ordinum superiorum & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensos declaramus*; quam suspensionem inferius sibi reseruat: nemo autem dicet, aut habere sufficienter titulum, aut non esse male promotum eum, qui his fraudibus utitur ad titulum fingendum. De illa tamen constitutione, quas vires nunc habeat, infra dicam.

Quæri vero hic potest primo, an is, qui cum hoc facto titulo dimissorias literas à proprio Episcopo habuit, incurrat etiam suspensionem, latam contra eos qui sine literis dimissoriis ordinantur. Circa hoc Nauarr. tractans in speciali de eo, qui ordinatur cum facultate sui Episcopi impetrata ad titulum patrimonij donati, & ante ordinationem renuntiati, ait, illum non incurrare prædictam suspensionem, quia illa renunciatio inualida est, etiam si esset iurata, iuxta communem sententiam, quam refert in dicto capit. penult. de Simonia: si autem renunciatio est inualida, donatio patrimonij, & consequenter facultas tituli eius impetrata, valida erunt: ergo, qui sic ordinatur, non potest dici ordinari absque literis dimissoriis: ergo non incurrit alteram sus-

pensionem, quæ in hoc titulo fundabatur. Ex quâ ratione per argumentum à contrario, colligo, quoties quis impetrat ab Episcopo suo literas dimissorias e mentito titulo, qui re vera nullus est, sed falsis testimoniis comprobatur, vel quolibet alio modo fingitur, si postea ordinetur duplicem suspensionem incurere; vnam, quia sine validis dimissoriis literis; aliam, quia sine vero titulo ordinatur: constat enim illas literas, subreptitiæ impetratas, inualidas esse. Et ita in dicto Motu Proprio Sixti V. illæ duæ causæ suspensionis distincte ponuntur, absque veris dimissoriis literis sui ordinarij, vel absque titulo sufficientis beneficii, vel patrimonij ordinari; quibus multiplicatis, multiplicatur censura, quando vnaquæque illarum causarum per se sufficiens erat ad suspensionem inducendam, iuxta dicta supra de censuris in communi.

In illo autem particulari casu, quem Nauarrus attigit, quamuis probabilis sit excusatio eius, res tamen ipsa satis dubia mihi videtur. Nam esse illa renunciatio sit inualida, videtur tamen sufficere ad dimissorias literas irritas faciendas, quia sunt subreptitiæ, & contra iustam Episcopi voluntatem; quia ipse minime concederet talem facultatem, de talis tituli conditione plena ei narratio facta fuisset. Quod ita etiam declaro, quia ille titulus spectatus secundum omnia quæ includit, non est sufficiens neque in iure talis reputatur: cuius argumentum est, quia, qui cum solo illo ordinatur, suspensionem incurrit eo nomine, quod absque titulo sufficienti ordinatus est. At vero quando talis titulus proponitur Episcopo, ut facultatem concedat, proponitur ut sufficiens, & sub ea fide ipse concedit literas: ergo sunt subreptitiæ, atque adeo nullæ. Adde, non esse ita certum, renunciationem illam esse inualidam, nam donatio non videtur fieri nisi sub illa conditione, & tunc, conditione non impleta, potius donatio ipsa videtur inualida. Quamquam si donatio prius absolute fiat; & postea renunciatio subsequatur, probabile sit, hanc esse inualidam: tunc autem alia rationes procedunt, quæ apud me videntes videntur: & ideo securius existimo in absolute talis suspensionis vtramque causam aperire. Harum enim suspensionum multiplicatio nullum alium effectum habet, vel obligationem inducit, ut ex supra dictis constat: & ideo, cum ad absoluteionem obtinendam insufficientia tituli aperienda sit, facillimum erit simul explicare sub illo titulo literas dimissorias obtinuisse, & sic ordinatum fuisse.

Hic vero potest vterius dubitari, an si hæc patrimonij renunciatio (& idem est de beneficio) fiat post ordinationem, incurrat suspensio ipso iure. Respondeo, de hac re nullam esse antiquo iure prohibitionem factam, nec suspensionem impositam. Concilium autem Trident. dicta sess. 21. capit. 1. prohibuit alienari hæc bona, aut remitti sine licentia Episcopi, donec aliunde habeat ordinatus unde viuere possit. Quod præceptum graue est, & sine dubio obligat in conscientia, & sub mortali ex suo genere: non tamen habet suspensionem, vel aliquam aliam penam ipso iure impositam. An vero per illa verba, *Alienari nullatenus possit*, talis alienatio ipso facto irrita sit, necne, alterius est considerationis. Si tamen spectemus diuersum modum, quo Concilium de renunciatione beneficii, & de renunciatione patrimonij loquitur intelligemus, illam irritari ab ipso Concilio, hanc vero solum prohiberi. Et denique circa illud decretum Concilii Tridentini obseruandum, Pium V. Motu proprio anni 1568. qui incipit, *Romanus Pontifex*, extendisse decretum illud, quatenus titulum beneficii, vel patrimonij requirit etiam ad clericos religiosos, vel religiosorum more viuientes, qui professionem, & solennia vota non emis-

Nauarr.

Vnde colligatur suspensio hac.

Sixtus V.

An qui literas dimissorias cum facto titulo impetrat, incurrat penam latam contra ordinatos sine dimissoriis. Nauarr.

Secl. I. De suspensionibus in Ordinatione contractis. 487

runt, & eos aliter ordinatos ipso iure suspendit, & si ministrant irregulariter efficit. Veruntamen hic Motus proprius, quantum ad Societatem IESV pertinebat, reuocatus est per Gregorium XIII. in Bullis quibus institutum eiusdem Societatis postea confirmauit.

39 Vltimo interrogari potest circa hunc casum, an si quis absque vero titulo Diaconus, vel Subdiaconus factus est, & postea a suspensione est absolutus, possit sine nouo titulo patrimonij vel beneficij ad superiorem ordinem ascendere sine periculo incidendi iterum in eandem suspensionem. Videtur enim posse, quia postquam aliquis habet vnum ordinem sacrum, ille est sufficiens titulus ad superiorem suscipiendum: imo ex vi vnius ordinis habet quispiam B ius ad suscipiendum alium, & ideo ablato impedimento suspensionis nihil aliud videtur requiri. Maxime, quia, nullum nouum incommodum, aut indecentia incurrere videtur ex eo, quod aliquis non habens, unde suscitetur, Diaconus potius quam Subdiaconus existat. Nihilominus dicendum est, illum non posse sine vero titulo alium ordinem suscipere. Ratio est, quia iura non prohibent suscipere tantum Subdiaconatum sine vero titulo, sed simpliciter prohibent suscipere quemlibet ordinem sacrum: nec distinguunt inter ordinatum vel non ordinatum inferiori ordine: ergo nec nos distinguere debemus, ut sumitur ex capit. Solus, de Maior. & obed. & in L. Imperator, ff. de Postulando. Præterea non loquuntur illa iura quasi collectiue, id est, ut nullus ascendat ad statum sacrorum ordinum sine vero titulo, alias clarius diceretur, nemo Subdiaconus fiat sed loquuntur distributiue, vel (quod idem est) in plurali, ad sacros ordines promouetur, ut patet ex iuribus citatis, & præsertim ex Trid. Et ita constat, rationem in contrarium factam nullius esse momenti, nec facere illam sententiam practice probabilem: quia vnus ordo non datur ad suscipiendum alium nisi debito modo, seruatisque canonibus Ecclesiasticis. Quapropter: qui aliter ordinatus fuerit, dictam suspensionem incurrit. Et hoc confirmat quoddam responsum Cardinalium, quod sic habet, Si quis ante Concilium erat promotus Subdiaconus absque titulo, poterit absque titulo promoueri, modo ad ius patrimonij promouetur.

Octaua suspensio ipso iure lata in promotos non reuocatur temporum interstitiis.

40 Octaua Suspensio lata censetur in eum, qui non reuocatur interstitiis temporum ab Ecclesia præscriptis ordinatur. Qui lapsus variis modis contingit, quos oportet distinguere, ut constet quid iura antiqua vel noua de hac suspensione disponant. Primus ergo modus est, quando plures ordines sacri eodem die recipiuntur, quod etiam antiquo iure prohibitum est, ut constat ex capit. Dilectus, & capit. Literas, de Temp. ordin. ubi non solum vno die ordinario seu naturali, verum etiam die vno fictiōne canonica hoc non licere asseritur, id est non esse licitum die sabbathi vntum accipere ordinem sacrum, & mane Dominici diei alterum, etiam continuato ieiunio sabbathi vsque ad diem Dominicam: quo casu fictiōne iuris canonici vespere sabbathi, & mane diei Dominici continuato ieiunio tanquam vnus dies reputatur, ut ibidem dicitur. Et sumitur ex Leone Papa epist. 79. capit. 1. Et habetur in capit. Quod à Patribus, 75. distinct. De suspensione vero ordinati sic dicitur in dict. capit. Literas ab executione officij sacerdotalis, tam diu volumus manere suspensum, donec de illo aliter disponamus. Unde constat talem suspensionem solum esse ab illo ordine, qui posteriori loco suscepisset: ac merito, nam prior legitime susceptus fu-

A erat: unde si tres sacri ordines fuerint eodem die suscepti, suspensio erit à duobus vltimis, quia illi fuerint illegitime suscepti. Est autem hic etiam aduertendum, Episcopatum non numerari in his iuribus inter ordines sacros: & ideo non incurri hanc suspensionem, etiam si quis die sabbathi & Dominica continuato ieiunio ordinaretur sacerdos, & consecraretur Episcopus, ut notant Ioannes Andreas in dicto capit. Quod à patribus, & Abbas in dicto capit. Literas. Vbi refert alios etiam addidisse, quod licet die Dominica prius sacerdotalem ordinem (quod fieri potest continuato ieiunio sabbathi) & postea consecrationem Episcopalem susciperet, non facere contra hanc prohibitionem.

Dubium autem est inter auctores, an illo ca. Literas, contineatur suspensio ipso iure lata, vel ferenda: de que Glossa ibi nihil dicit, & Panormitanus rem dubiam reliquit. Considerando tamen proprietatem illorum verborum, & quæ supra diximus de interpretatione similibus legum poenaliu, videtur inde non colligi sufficienter suspensio ipso iure lata, quia verba illa, Tam diu volumus manere suspensum, factum, & sententiam in eo casu latam: & consequenter ferendam in aliis similibus indicant: non vero contineri ius ferens suspensionem ipso facto incurrendam. Nihilominus aliis videtur hanc suspensionem ipso facto incurri. Quod tenet Nauarrus in Summa cap. 25. numer. 71. & videtur plurimum suaderi ex dict. cap. & ex cap. Innotuit, de eo qui furt. ordin. suscepit, ibi; In susceptis ordinibus de iuris vigore ministrare non debeat. Quamuis ibi non solum hoc delictum, sed multa alia concurrant, ut infra dicemus: ideoque neque ex illo textu satis probatur: & ideo non caret res dubitatione. Concilium etiam Trid. nullam pro hoc delicto poenam imposuit, licet sess. 23. cap. 13. de Reformat. prohibuerit ne duo sacri ordines eodem die etiam regularibus conferantur, non obstantibus quibuscumque priuilegiis, ac indultis quibusuis concessis. Congregatio tamen Cardinalium hoc habet ibi responsum: Qui ex consuetudine illius religionis quatuor minores ordines & Subdiaconatum eodem die susceperunt, non sunt suspensi. Vbi clare supponit, recipiendo plures ordines sacros, eodem die esse suspensos. Fortasse tamen loquitur iuxta constitutionem Sixti V. in qua erat hæc suspensio clara: tamen illa reuocata est. Est autem aduertendum, etiam esse grauiter prohibitum suscipere eodem die minores ordines & subdiaconatum non solum ex eodem Concilio Tridentino sess. 23. capit. 1. sed etiam ex capit. 2. de eo qui furt. ordin. suscepit, ubi suspensio etiam fertur: quam Nauarrus etiam putat esse ipso iure, sed re vera non est, quia Pontifex in dict. capit. 2. solum ait, Mandamus ut eum ministrare non permittas, &c. Et hoc videtur supponere Congregatio in illa declaratione, nisi explicetur loqui ubi consuetudo ita preualuit, ut legem illam abrogauerit: potest enim sine dubio id facere, ut Nauarrus supra dicit cum communi in capit. 3. de Temp. ordin. & capit. 2. de eo qui furt. ordin. suscepit, per textum ibi, qui licet loquatur de consuetudine recipiendi plures ordines eodem die, potest extendi ad aliam, quia etiam illa tantum est contra legem humanam, quam vincere potest. Nec Concilium talem consuetudinem peculiarem aliquius regionis reuocat, cum id non exprimat, iuxta cap. 1. de Constitut. in sexto, licet oppositum contra Nauarrum sentiat Salzedo in Scholio ad Practicam Bernardi cap. 25. in fine cum Maiolo libr. 4. de Irregularitat. capit. 11. Quod licet esset verum, nihilominus etiam Cardinalium responsum esset verum, quia non tantum concedit ob abrogationem, sed quia lex illa non est lata sententia. In alio autem casu duorum ordinum sacrorum licet res sit dubia, nihilominus iura supra citata attente perpena videntur hanc suspensionem ipso iure imponere.

Episcopatus suspensio non comprehenditur hæc lege.

Ioan. Andr.

Abbas.

41 An ca. Dilectus, suspensio ipso iure continetur.

Nauarr.

Ca. in notu. de eo qui furt. ord.

Conc. Trid.

Cong. Card.

Nauarr.

ponere. Aduerto tandem Nauarrum ca. 27. nu. 241. vocare hanc irregularitatem. sed non loquitur consequenter, etiam si se excusare conetur, vel non loquitur de hac censura, sed de poena quam contrahit excommunicatus suscipiendo ordines de qua infra dicemus, loquendo vero de presenti casu, re vera est suspensio non irregularis.

42
De suspensione duorum ordinum sacrorum eodem die.

Post prædictam violationem interstitiorum alia illi proxima est, si quis continuatis diebus plures ordines sacros suscipiat. De quo casu nihil inuenio iure antiquo expresse traditum: neque immerito, quia iam hoc erat satis prohibitum & punitum per illa decreta, in quibus certa ieiuniorum tempora seu sabbatha ad ordines conferendos, & suscipiendos definita sunt: non potest enim aliquis suscipere duos sacros ordines continuatis diebus, nisi vel utrumque vel alterum illorum extra tempora recipiat. Si enim vnum die sabbatho, & alterum die Dominico recipiat, aut id sit continuato ieiunio, aut interrupto: si primum, uterque quidem ordo recipitur intra tempora: tamen in eodem die: si vero secundum, iam secundus ordo recipitur extra tempora, & ex eo capite id prohibitum est, & suspensionem habet illi prohibitioni annexam, supra explicatam, non vero aliam, quantum est iure antiquo: nam iuxta constitutionem Sixti Quinti, aliud esset dicendum. Sed illa iam non obligat, & ideo eius declarationem omitto.

43
De suspensione duorum ordinum sacrorum diversis diebus non reservatis interstitiis.

Tertium delictum multo minus graue quam præcedentia est, si quis ordines sacros diuersis diebus, & legitimis temporibus accipiat, non seruando inter vnum & alium eam temporis moram, quam Concilium Tridentinum dicta sess. 23. cap. 13. & 14. statuit sine dispensatione, aut indulto Apostolico. Voluit enim Concilium Tridentinum ut post susceptum vnum ordinem sacrum annus integer elaboratur antequam alius suscipiatur, nullam vero poenam adhibuit, neque ita seuerè id prohibet, quin arbitrio Episcopi id committat. In quo illud animaduerto, quod cum agit de anno imponendo inter Subdiaconatum & Diaconatum, simpliciter addit: Nisi aliud Episcopo videatur: cum vero loquitur de Diaconatu, & Presbytero, ait: Nisi ob Ecclesie utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videatur. Per hoc tamen non est intelligendum, licitam esse Episcopo in priori casu dispensare sine vlla causa rationabili: quia hoc est contra rationem dispensationis in communi lege, sed solum indicatum est minorem causam in priori casu sufficere, & in illo utilitatem tantum spectandam esse: in alio vero etiam necessitatem. Sixti autem V. suspensionem ipso facto tulit in eo casu, quæ sublata iam est. Vnde à fortiori constat non esse suspensum, qui sine dispensatione Subdiaconus sit ante elapsum annum ab ultimo minori ordine suscepto: licet hodie grauius peccet contra Tridentinum præceptum sess. 23. capit. 11. de Reformat. De minoribus autem ordinibus inter se multo id certius. Nam in illis nulla certa tempora interstitiorum definita sunt. Nam licet in cap. In singulis, 77. dist. quædam tempora designentur: tamen illud ius antiquatum est: licitum est etiam eodem die omnes illos ordines conferre, aut suscipere, præsertim ubi est consuetudo, ut expresse habetur in dict. cap. 2. de Eo, qui furtim ordines suscepit: & ibi notant Glossa, & Doctores, & in capit. 3. de Tempor. ordin. ex quo textu etiam colligitur. Nunc vero Concilium Tridentinum dicta sess. 23. capit. 11. solum generatim dixit: ut hi ordines temporum interstitiis, nisi aliud Episcopo videatur, conferantur. Quocirca si quispiam arbitrio, & voluntate Episcopi hos ordines suscipiat eodem die, vel continuis diebus, &c. non est male promotus. Si vero contra Episcopi voluntatem, vel decipiendo illum eos suscipiat: vel eodem die, vel non reservatis interstitiis ab Episcopo

Quæ reguntur interstitiis in susceptione non minoris ordinis.

po designatis: tunc erit male promotus quoad culpam, non quoad censuram.

Nona suspensio ipso iure lata in promotis per saltum.

Nona suspensio lata censetur in eum, qui per saltum ordinem aliquem suscepit. Sunt enim superiores ordines ita inter se subordinati, ut per minorem ad proximè superiorem ascendendum sit. Vnde per saltum quis promoueri dicitur, quando interrupto inferiori ordine superior sumitur: ut si quis ordinetur Lector priusquam Ostiarius, vel Diaconus priusquam Subdiaconus. In eo ergo casu est dubium, an maneat quis suspensus ipso facto ab eo ordine, quem per saltum accepit. Nam quidam Doctores iuris canonici negant, suspensionem hanc incurrere, donec aliquis per sententiam suspendatur: ut Archidiaconus, & alij in cap. Sollicitudo, 52. dist. quos refert, & sequitur Bernardus Diaz in cap. 24. & Turcremata in eodem cap. Sollicitudo, artic. 4. Qui tamen non negant, eum qui sic promotus est, non possit licite in suscepto ordine ministrare, donec ordinem, quem prætermisit, accipiat: quia sicut non potuit licite superiorem ordinem suscipere absque inferiori, ita consequenter non potest licite superius ministerium exercere, nisi prius omnes inferiores ordines habeat, quia illa est depositio prærequisita ad conuenientem vsum illius ministerij. Et à fortiori etiam non potest sic ordinatus in Diaconum, verbi gratia, licite ad Sacerdotium promoueri, priusquam Subdiaconatum, quem prætermiserat, accipiat: quia vltior illa promotio semper erit per saltum, quando quod prætermisum fuit, non suppletur. Vnde utraque hæc prohibitio non tam est addita, aut per modum poenæ prioris delicti, quam ex natura rei consequens, supposita institutione diuina de his ordinibus, eorumque ministerijs. Negant igitur dicti auctores, præter hanc prohibitionem esse ab Ecclesia impositam propriam suspensionis censuram ipso iure incurrendam: quia nullo iure inuenitur lata. Nam in dicto cap. Sollicitudo, solum dicitur: à sacerdotali officio eum prohibeas. Quæ verba si significent executionem dictæ prohibitionis, vel ad summum suspensionem ferendam. In cap. etiam vltimo de Clerico per saltum promotum, solum dicitur, ut imponatur poenitentia, & sic ordinetur in prætermisso ordine: & tunc permittatur ministrare in superiore iam suscepto. Ex quibus omnibus non potest colligi suspensio ipso iure lata. Et confirmatur: quia alias celebrans aliquis in ordine sic suscepto, fieret irregularis: quod tamen falsum est.

Nihilominus alij tenent, hanc suspensionem incurrere ipso facto. Ita tenet Soto in 4. dist. 25. quæst. 1. artic. 3. Hostiensis in Summa, tit. de Clerico per saltum promotum, §. 1. quem sequitur Nauarrus in Summa. cap. 25. num. 71. & cap. 27. num. 242. & Gregorius Lopez in l. 28. tit. 6. part. 1. & l. 63. tit. 5. part. 1. Qui tamen adhibet limitationem, ut scilicet hæc suspensio incuratur ipso iure, quando scienter, & ambiciose ita quis ordinatus est: secus vero ex negligentia, & iniuria. In quo casu videntur loqui dictum cap. vnicum, & ca. Sollicitudo: non tamen ipse ostendit quo iure feratur suspensio latæ sententiæ magis in ordinatum per saltum scienter, quam ex ignorantia culpabili, vel crassa. Vnde alij auctores dicunt, illam circumstantiam conferre ad facilitatem, vel difficiliorem dispensationem efficiendam, non vero ad poenam incurrendam in vno casu, & non in alio. Atque ita sentit Syluester, verbo Irregularitas, quæstio. 11.

Fundamentum esse potest: quia ordinatus per saltum non potest absque dispensatione saltum Episcopi suscipere inferiorem ordinem prætermisum, primo

vt in

ut in dicto capit. vnico supponitur: ergo signum est, A
præter prohibitionem supra dictam quasi connatu-
ralem, esse ab Ecclesia suspensum. Patet consequen-
tia, quia quod ille sic ordinatus sit prohibitus mini-
strare in suscepto ordine, vel ascendere ad superio-
rem, solum est ob carentiam ordinis prætermis-
si: ex hoc vero capite non prohibetur eundem ordinem
prætermisum suscipere, ut per se notum est: ergo il-
la prohibitio tantum potest provenire ex Ecclesiæ
suspensione. Nam quod ex irregularitate non pro-
ueniat, ex dicendis patebit. Confirmatur, quia sic
ordinatus etiam post acceptum prætermisum ordi-
nem indiget dispensatione ad ministrandum in
superiore prius suscepto, ut ex dicto capit. vnico su-
mitur: ergo signum est eum esse prohibitum mi-
nistrare in tali ordine per Ecclesiæ suspensionem;
quia illa prohibitio non potest provenire ex sola
natura rei, absque positiua prohibitione, seu cen-
sura.

Quod secundo argumentor ex Concilio Tri-
dentino sess. 23. cap. 14. de reformatione, dicente: Cū
promoti per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex le-
gitima causa possit dispensare. Quæro enim in quo possit
dispensare. At ut ascendat ad superiores ordines,
priusquam inferiorē accipiat? At hoc ita repugnat
diuino iuri, & institutioni talium ordinum, ut nec
Summus Pontifex in eo dispensare posse videatur.
An potest dispensare, ut possit ministrare in ordine
sic suscepto, antequam prætermisum recipiat. At
hoc etiam est falsum, quia illud est per se malum, &
prohibitum quasi ex natura rei, supposita institutio-
ne talium ordinum. Ergo intelligit Concilium pos-
se dispensare in hoc, quod prætermisum ordinem
recipiat, & sic in suscepto ministret, & ad superio-
riorem ascendat: ergo supponit Concilium, hoc
esse prohibitum ipso facto ei, qui sic ordinatus est:
quod non est, nisi per censuram suspensionis, ut o-
stendimus: supponit ergo hanc ipso facto incurri.
Et confirmatur ex mente illorum Doctorum: nam
ministrans in ordine sic suscepto, vel recipiens no-
uum ordinem, siue superiorem, siue inferiorem ef-
ficatur irregularis: ergo signum est manifeste suspensum
ipso facto. Consequentia probatur, quia hic
non est aliud genus irregularitatis, quod incurri
possit nisi ob carentiam ministrandi, vel suscipiendi
ordinem eum dicta censura. Antecedens vero asse-
ritur quidem à Syluestro, & Nauarro supra, nullo
tamen iure id sufficienter probant: nihil enim asse-
runt nisi dictum cap. Sollicitudo, & dictum capit. vnico.
Sicut neophytus, 48. dist. in quibus
talis irregularitas minime colligitur sufficienter, ut
legendi facile patebit. Nonnihil vero fauet Con-
cilium Tridentinum supra in illo verbo, Si non mi-
nistraverint. Docet enim, ordinatum per saltum, si
absque dispensatione ministraret in ordine susce-
pto, manere ita impeditum ad suscipiendos ordi-
nes, qui illi desunt, siue superiorem, siue inferio-
rem, & ad ministrandum in suscepto, ut solus Papa
possit in hoc dispensare: ergo indicat illud factum
esse irregularem: quia non potest aliunde illa spe-
cialis reservatio provenire. Et hoc etiam suspen-
dit prius impedimentum non fuisse irregularitatem.
Vbi est obiter aduertendum, Concilium ni-
hil distinguere inter eum, qui ex negligentia, vel ex
malitia sic ordinatus est: ideoque nunc generaliter
verum esse, Episcopum posse dispensare cum ordi-
nato per saltum, si non ministravit, etiam si ex sen-
tentia, vel superbia ordinatus sit, quia Concilium ni-
hil limitat. Et eadem ratio verum est, non pos-
se dispensare cum illo, si iam ministravit, etiam si
per crassam ignorantiam sic ordinatus fuerit: quia
in hoc etiam Concilium nihil distinguit. Vnde pro-
babile est, hunc sic ministrantem factum esse irre-
gularem, & consequenter ante ministrationem fu-
isse suspensum.

Hæc igitur posterior sententia magis probanda
videtur, præcipue propter locum Concilij Triden-
tini, quod ita videtur antiquiora iura interpreta-
ri. Clarius vero id fanciuerat Sixtus Quintus, si eius
constitutio vires nunc obtineret. Declarandum
vero superest, an hæc suspensio sit etiam in ordi-
nibus antea rite susceptis, vel solum ab illo, quem per
saltum accepit. Nauarrus enim cap. 27. num. 242. in-
definite dicit, hunc manere suspensum, nihil ampli-
us declarans, ac per hoc significans, illam suspensio-
nem esse totalem. Maiolus libr. 4. de Irregularitate,
capit. 12. dicit, hunc nec ascendere ad altiores ordi-
nes, nec in susceptis ministrare posse: Vbi omnes et-
iam susceptos comprehendere videtur. Et expresse
ita declarauit quædam lex Hispaniæ tit. 6. l. 28. par-
tit. 1. quæ in hoc non habet legis auctoritatem, sed
interpretis. At vero Syluester verbo Irregularitas,
questio. 11. docet hanc suspensionem solum esse ab
ordine male suscepto. Quod sequitur Bernardus
Diaz in Practica, capit. 29. & Gregorius Lopez in l.
63. tit. 5. part. 1. Mihi etiam dicendum videtur, impe-
dimentum hoc respectu ordinum iam suscepto-
rum solum impedire vsum ordinis male suscepti,
quia non plus ex iure colligitur: imo hoc etiam satis
obscure, & ideo ampliandum non est. Ex hoc ta-
men sequitur, ut etiam impediatur ascendere ad su-
periores ordines: nam suspensio à quolibet ordine,
consequenter impedit ascensum durante illa, ut su-
pra vsum est: hæc autem est vera suspensio ipso iu-
re imposita, ut supra probatum est. De ordine
item prætermisso fatendum est, relinqui ex tali or-
dinatione speciale impedimentum sumendi illum
sine dispensatione: nam hoc etiam iura adducta
probant.

De hoc autem impedimento merito dubitari po-
test, an proveniat ex dicta suspensione. Nam vide-
tur magis habere rationem cuiusdam irregularita-
tis: quia, ut infra dicam, irregularitas est, quæ per se
impedit suspensionem alicuius ordinis: nam suspensio
per se primo respicit vsum ordinis suscepti; sus-
ceptionem autem noui ordinis tantum prohibet,
quatenus connexionem aliquam habet cum vso al-
terius ordinis, quæ connexio respicit superiores or-
dines, non vero inferiores; quia nunquam potest
quis esse impeditus ab vso inferioris ordinis, & esse
expeditus ad superiores, quamuis è conuerso pos-
sit aliquis esse suspensus in vno ordine, & expeditus
ad inferiores. Illa ergo prohibitio suscipiendi ordi-
nem prætermisum, videtur esse irregularitas quæ-
dam. Nihilominus dicendum est, illam non esse pro-
priam irregularitatem, quia non per se inducitur,
sed ut annexa priori suspensioni, non quidem pro-
pter connexionem in ordine ad vsum talium ordi-
num, ut ratio facta probat: sed quia nemo ligatus
censura, vel suspensione ordinum, potest licite no-
uum ordinem suscipere. Dices: hoc principium non
est verum, nisi in suspensione totali, quæ suspendit
ab vso omnium ordinum; hæc autem, quæ incurre-
tur per hanc ordinationem non est suspensio totalis,
sed tantum illius ordinis, qui per saltum receptus
est: ergo. Responderi potest negando minorem
quia per se, & vi sua, illa est suspensio simpliciter.
Quod maxime procederet iuxta opinionem eo-
rum, qui putant suspensionem hanc extendi etiam
ad ordines legitime susceptos. Tamen quia opposi-
tum verum esse supra recensuimus, ideo non potest
hæc suspensio dici totalis. Nihilominus tamen illa
inhabilitas ad suscipiendum ordinem prætermis-
sum solum imponitur: ut annexa tali suspensioni:
non enim imponuntur ibi duæ poenæ, vna suspensio-
nis, & altera irregularitatis, sed vna suspensio ha-
bet duos effectus inter se connexos, & ordinatos: id-
eo enim ille prohibetur suscipere ordinem præter-
misum ut nunquam possit in suscepto ministrare,
donec cum eo dispensetur.

Vnde

50
Corollarium.

Vnde obiter infero, statim ac dispensatur cum tali Clerico, ut pratermissum ordinem suscipiat, manere ita liberum à tali suspensione, ut post susceptum pratermissum ordinem possit tam in illo, quam in alio, quem per saltum suscepit ministrare, argumēto cap. vnic. de Clerico per saltum promotio: ubi dicitur, post poenitentiam actam ordinandum esse in gradu pratermissio, & sic permittendum in suscepto ministrare. Et è conuerso, si cum illo dispensatur ad ministrandum in ordine suscepto, dispensari etiam ut recipiat ordinem pratermissum; quia talis dispensatio non potest aliter habere effectum, neque in alio sensu legitime concedi. Existimo etiam, post susceptum pratermissum ordinem, ex vi eiusdem dispensationis liberum manere, ut possit ad superiores ordines ascendere, quia hoc non per se prohibebatur, sed solum ratione suspensionis inferiori ordine male suscepto: vnde tali suspensione ablata, aufertur etiam illa prohibitio. Et ideo fortasse Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 14. de Reformat. de hac dispensatione per modum vnius simplicis actus locutum est. Hec autem intelligo per se loquendo, & ex vi iuris: nam si superior velit limitare dispensationem ad vnum effectum, & non ad alium, tunc verbis eius standum erit, quando non repugnat iuri diuino, vel communi vnum effectum ab alio separanti.

51
Quis possit in hac suspensione dispensare.

Quod si quis inquirat, quis possit hanc dispensationem concedere. Respondetur, eam esse Episcopalem: quod hodie certum est ex Concilio Tridentino supra. Addit tamen limitationem, Si non ministraverint, vtrique in ordine male suscepto: ita enim intelligendum est iuxta subiectam materiam. Addit etiam potest, nisi ministraverit in ordine pratermissio, idque dupliciter, vel ante illum susceptum, quod pertinet ad aliud genus irregularitatis infra tractandum: vel etiam post illum susceptum sine legitima dispensatione: nam cum ille sit suspensus à receptione talis ordinis, postquam illum sine dispensatione suscepit, manet adhuc suspensus ab illius executione: & ideo si in illo ministraret, iam non poterit cum illo Episcopus dispensare. Quod potest ex duplici causa provenire, scilicet, vel quia illam suspensionem, quæ inerat, in dispensabilior sit, eo quod Episcopus non acceperit potestatem, nisi cum illa limitatione: vel certe quia novum impedimentum irregularitatis superadditum, iuxta ea, quæ dicemus sectione sequenti. Soletque hoc posteriori modo intelligi: mihi autem vtrumque videtur esse verum, quia ibi duplex est impedimentum, vnum contractum per vsum ordinis, à quo quis est suspensus: aliud est suspensio ipsa, quæ ante vsum supponebatur: vtrumque ergo propria indiget dispensatione, & possit vna dari sine alia, ut constat ex dictis: neutram ergo potest dare Episcopus. Non quidem irregularitatis contractæ per talem vsum, quia nullibi ei conceditur: neque etiam suspensionis, quæ supponitur ante talem vsum, quia concessa est sub illa conditione, nisi ministraverit, ut ex Concilio Tridentino constat.

52
Quando possit Episcopus dispensare cum eo qui sit suspensus ministravit.

Adit vero Nauarrus dist. numer. 242. duo: primum si ignoranter ministravit, posse Episcopum dispensare: quod verum cenfeo, si ignorantia talis sit, ut excuset à culpa. Nam in primis ignorantia excusat hanc irregularitatem, ut supra dictum est. Deinde hinc fit etiam probabile, ut excuset illam veluti reservationem prioris suspensionis: quia hæc facta etiam videtur propter culpam, & propter novam irregularitatem adiunctam. Secundo aut etiam si scienter ministraverit, posse Episcopum dispensare ad exercendum ordinem acceptum, licet non ad altiorum suscipiendum: citatque cap. vnic. de Clerico per saltum promotio: in quo tamen non fit mentio quod Sacerdos ille ministraverit: & potius supponitur, illum non scienter, sed ignoran-

ter processisse, præterquam quod dispensatio facta ibi videtur à Pontifice, vel ex commissione eius. Patet normitanus etiam, quem ipse Nauarrus citat, licet dicat, in eo casu committi Episcopo dispensationem, sateatur in illo intervenisse ignorantiam. Veruntamen ex eodem textu colligi posse, talem ignorantiam fuisse culpabilem, ut patet ex illis verbis: *Condignam poenitentiam pro huiusmodi negligentia iniungas ei*: quam Glossa declarat de crassa, & supina, quæ non excusat. Syluester autem verbo *Irregularitas*, quæst. 11. eandem tenens opinionem, æquarat hunc casum cum illo de non ordinato ministrante. Sed aduertendum est, aliud esse loqui de Clerico per saltum promotio ministrante in ordine, quem prætermisit, antequam illud accipiat: vel de ministrante in quolibet ordine suscepto. Prior recte æquiparatur cum Clerico ministrante in ordine, quem non habet, de quo infra dicam: nam existimo Concilium non loqui de sic ministrante. Posterior vero non est cur cum illo æquiparetur. Vnde cum Concilium absolute loquatur, existimo in dicto casu neque ad vsum ordinum susceptorum, neque ad aliquem suscipiendum dispensare posse Episcopum. Sed quid sit, qui per saltum promotus fuit, tantum in quo possit Episcopus dispensare, non est quod nunc agamus. Prætermissum ordinem postea sine dispensatione recipiat: poteritne cum illo Episcopus dispensare, ut minister in susceptis, & ad superiores ascendat? Respondeo posse dispensare in priori impedimento contracto ex ordinatione per saltum: quia Concilium solum posuit illam conditionem, nisi ministraverit: suscipere autem ordinem prætermissum non est ministrare. Dices esse actum æquivalentem, & æque prohibitum. Respondeo, in his rebus hoc satis non esse, quia standum est verbis legis, ut nec rigor extendatur, nec fauor minuatur. Additur vero ibi aliud impedimentum novæ suspensionis contractæ per suspensionem ordinis cum censura, & in hac non potest dispensare Episcopus ex vi citati decreti Concilii Tridentini: quia est suspensio alterius rationis, in qua seruanda sunt quæ in sequenti casu dicentur.

Dubitari tandem circa hunc casum potest, an suscipiens per saltum consecrationem Episcopalem hanc suspensionem incurrat, & irregularitatem, si Pontificale ministerium exerceat. Sed iam supra dictum est, appellatione ordinum non venire in his legibus consecrationem Episcopalem, neque etiam suspensionem generatim latam Episcopos comprehendere: ideoque certum est hanc suspensionem ad casum illum non extendi. Solum oportet obiter hic advertere, quod, Deo dante, latius in sequenti tomo dicemus, si quis ita consecratur Episcopus per saltum, ut Sacerdotij ordinem prætermittat, eum non solum manere suspensum, verum etiam non manere consecratum: quia character Episcopalis, si quis est, essentialiter requirit characterem sacerdotalem, vel ab eo non distinguitur: quod secus est in inferioribus ordinibus, nam licet inferior, vel inferiores prætermittantur, collatio superioris valida est quantum ad impressionem characteris. At vero si in illo saltu non sacerdotalis ordo, sed alius inferior sit prætermissus, consecratio quidem Episcopalis valida erit, quamvis ex sententia Glossæ vltimæ in cap. vnic. de Clerico per saltum promotio, ordinem, quem non habet, alius conferre non possit. Quod quomodo intelligendum sit, citato loco dicemus.

Decima suspensio iure lata contra promotos ad sacrum ordinem post matrimonium contractum.

Decima suspensio lata est in eum, qui post matrimonium contractum, etiam non consummatum, sacrum ordinem suscipit, nisi prout sacri Canones permittunt. Ita statuit Ioannes XXII. in Extravag. Antiqua, de Voto: quæ tam clara est, vt nulla indigeat expositione. Supponitur enim in illa ordinationem sacram, seu votum continentia solennizatum per sacri ordinis suspensionem non dirimere matrimonium ratum prius contractum; quia nec iure diuino, nec per sacros Canones id statutum est. Quia ergo iuxta eosdem Canones, & Ecclesiæ vsum nullus Clericus in sacris vxorem habere debet, aut obligationem reddendi debitum; ideo merito prohibetur, vt quisquis vxorem iam habet, sacrum ordinem non suscipiat. Quia vero si illum suscipiat, non potest non manere ordinatus, simulque manet matrimonij vinculo ligatus; ideo saltem suspenditur ab usu ordinis suscepti, & superiorum suspensione, & ab omni officio, & beneficio Ecclesiastico, vt ibidem additur, imo vt ad hæc non valeat promoueri: quo significatur, illum etiam manere in regularem, de quo suo loco dicemus. Quæri vero potest, an hæc suspensio sit etiam à susceptis ordinibus ante matrimonium. Respondendum est negatiue: nam ibi dicitur, *In ordine sic suscepto*. Et ratio est, quia si ordines illi sint minores, non reputantur, iuxta Ecclesiæ morem, eum, qui vxorem habet huiusmodi ordines habere, & in eis aliquando ministrare: & ideo in illis non suspenditur quis propter suspensionem alterius ordinis. Imo licet aliquis accipiat hos ordines post matrimonium contractum, non manet ipso iure suspensus ab usu illorum, quia nullo iure id cautum inuenitur. Si vero ille ordo susceptus ante matrimonium sit sacer, iam matrimonium subsequens non erit validum: & ita non habebit locum alius casus, de quo agimus. Solum posset excogitari casus, in quo aliquis post subdiaconatum susceptum ex dispensatione Papæ matrimonium contraheret, & deinde sine alia facultate ordinaretur Diaconus: tunc autem dicendum esset, ex vi dictæ Extravagantis non manere suspensum ab ordine subdiaconatus magis, quam antea erat. Talis vero dispensatio, vt existimo, nunquam conceditur, quin separetur quis à ministerio sacri ordinis.

Rursus quæri potest, an talis suspensio duret solum matrimonio durante, vel etiam illo soluto. Respondet, hoc satis in dicto textu declarari, dum dicitur, *Nec matrimonio soluto*. &c. Potest autem matrimonium tribus modis solui, si ratum tantum sit. Primus est per mortem alterius coniugis, qui solus communis est matrimonio consummato: & hoc modo, quamuis vxor moriatur, non liberatur à suspensione maritus: imo nec potest cum illo nisi per Pontificem dispensari. Secundo soluitur matrimonium ratum per dispensationem Pontificis, & tunc idem dicendum est, nisi idem Pontifex in suspensione dispense. Tertio soluitur per professionem in religione approbato: & tunc ex vi illius Extravagantis non tollitur ipso facto talis suspensio, tamen potest Diocesanus Episcopus in ea dispensare, vt in eadem Extravagante dicitur. Quod verum est de iure communi, nam specialibus privilegiis aliter tolli potest illa suspensio per Superiores religionum. Additur vero ibi exceptio hæc, *Nisi prout in sacris canonibus nouerit conuenire*: quæ posita est propter duos casus: in quibus talis ordinatio licita est etiam viuenti coniuge, & durante matrimonio. Prior est si post consummatum matrimonium ex consensu

A vtriusque coniugis vxor ingreditur religionem, iuxta c. Episcopus benedictionem, 76. dist. Secundus est, quando vxor, licet ingredi religionem nolit, tamen separari vult, & votum castitatis emitte, & marito facultatem prebet ordines suscipiendi, iuxta c. Seriatim, 32. dist. & c. Coniugatus, de Conuers. coniug. In his ergo casibus cum ordo sacer licite suscipiatur, nulla inturritur suspensio.

Ex quo videtur colligi, hanc suspensionem non incurri sine culpa, nam imponitur vt pena talis delicti. Vbi occurrebat statim quæstio de ignorantia, si quis bona fide putans vxorem esse mortuam, vel validam religionis professionem fecisse, aut (si id fingere licet) inuincibiliter existimans per suspensionem sacri ordinis solui matrimonium ratum sine peccato hoc faceret, an incurreret hanc suspensionem. Nam ex dictis videtur consequi, non incurri, quia non interuenit culpa. Item, quia licet ille in re non ordinetur eo modo, quo sacri Canones permittunt, tamen in conscientia ita ordinatur. Vnde formaliter, vt sic dicam, ordinatio est secundum sacros Canones, licet materialiter sit contra: ergo potius exceptio illius legis, quæ fauorem continet, ad illum casum extendenda est, quam poena, quæ est odiosa. In contrarium est, quia illa reuera non fuit ordinatus secundum modum à Canonibus concessum, quod lex illa requirit. Item non videtur illa suspensio esse tantum propter culpam, sed propter indecentiam: nam in illo casu, intellecta postea veritate vxori ius suum reddi necessarium est, vt ex fine dictæ Extravagantis colligitur, & aliunde est indecens & indecorum, & præter Ecclesiæ vsum, vt qui rei vxoris operam dat, in aliquo sacro ordine ministraret. Respondetur ergo propter hanc causam teneri huiusmodi hominem ad abstinendum à ministerio sacro durante matrimonio, nisi vxor voluerit iuri suo cedere, & castitatis votum emittere. Si vero postea matrimonium dissoluatur, quacunque ratione contingat, ipso facto tollitur impedimentum quia ipse suspensionem aliam non contraxit, vt priores rationes probare videntur: & quia in textu dicitur, *nemo presumat*, & si fecerit à quoquam attentatum: quæ verba non cadunt in eum, qui bona fide processit. An vero durante matrimonio illa suspensio habeat veram rationem censuræ, ita vt ministrando fiat irregularis, dicendum cenfeo non habere, sed simplicis cuiusdam Ecclesiastici præcepti, vt alibi tractando de voto sacrarum personarum dicemus.

Vndecima suspensio contra eos, qui censura ligati ordinantur.

Vndecima suspensio lata est in eum, qui excommunicatus, suspensus ab ordine, vel interdictus ordinatur. Hanc ponunt sub nomine irregularitatis Panormitanus cap. 1. de Eo, qui furtim ordines suscipit, numero 2. Antoninus 3. parte tituli 24. cap. 76. in 7. effectus: Maiolus referens alios lib. 4. cap. 34. Nauarrus cap. 27. numero 241. Idem vero in cap. Consideret, 5. Causis. de Pœnit. distinct. 5. solum dixit, hunc non accipere ordinis executionem, quod suspensionem magis indicat, & ita sentit Couarruias cap. Alma. part. 1. §. 6. num. 6. Et reuera est propria suspensio, vt patebit facile applicando, quæ in principio huius sectionis dixi, & ex furibus sequentibus. Adducit ergo Couarruias ad hanc suspensionem probandam cap. 1. & 2. de Schismat. & cap. 1. & 2. de Episc. qui renunt. Episc. sed illa iura loquuntur de homine non excommunicato, qui ab Episcopo suspensus: vel aliter ab Ecclesia impedito ordines suscipit. Quem casum confundit Couarruias cum eo, quem nunc tractamus, cum sint longe diuersi, & à diuersis non fiat illatio. Probari præterea solet ex cap. 1. de Eo, qui furt. ordin. susc. vbi

58
An suspensio
hæc semper
ob peccami-
nosam ordi-
nationem
contrahatur.

Resolutio.

37

Panorm.
Anton.
Maiolus.
Nauarr.

Couarru.
C. 1. §. 2. de
Schismat.
C. 1. §. 2. de
Episc. qui re-
nunt. Episc.

de

Cap. 1. de Eo,
qui furtive
ord. susp. ex-
penditur.

de illo qui furtive subdiaconatum susceperat, dicitur, si id fecit sub anathemate prohibitus, non posse ascendere ad sacerdotium sine dispensatione Papæ, quæ tamen committitur Episcopo, si prius regularem habitum suscipiat, & aliquandiu ibi laudabiliter viuat. Ex quo textu aliqui irregularitatem colligunt, quia fertur sub ratione inhabilitatis ad ascendendum ad superiorem ordinem: sed idem impedimentum declaratur ibidem cap. 3. per priuationem executionis ordinis suscepti: quare in utroque est sermo de suspensione, vt patet ex supradictis. In illo autem cap. 1. nulla imponitur noua pœna excommunicato suscipienti ordines: quia ibi non agitur de hoc delicto, sed de furtiua susceptione ordinum. Pôderatur autem quædam circumstantia, scilicet, an illa furtiua susceptio fuerit etiam cōtra preceptum Episcopi sub anathemate impositum, non se ingerendi ad ordines: & tunc non additur noua suspensio, vel irregularitas, sed illa eadem dicitur habere difficiliorem dispensationem: quia sine illa circumstantia committitur absolute Episcopo, cum illa vero non nisi sub conditione, vt religionem intret prius, & in ea laudabiliter viuat. Denique etiam tunc non est verum dicere, excommunicatum recipere ordines, per ordinationem talem incurrit excommunicationem: supponitur ergo ordinatio excommunicationi. Non est ergo illud delictum, de quo nūc loquimur: nec etiam pœna, vt declaratum est. Solum ergo video posse probari suspensionem hanc ex cap. Cum illorum, de Sentent. excommunicat. vbi expresse ponitur, non tamen in generali, sed specialiter in casu excommunicationis incurse propter violentam manuum iniectionem in Clericum. Quia tamen ibi non videtur spectari ad grauitatem illius delicti, & excommunicationis, sed ad generalem culpam suscipiendi ordines cum excommunicatione, ideo illa pœna, & suspensio generalis esse censetur pro omnibus excommunicatis suscipientibus ordines.

Cap. Cum
illorum, de
Sent. excomm.

38
Ob quorum
ordinum
suspensionem
incurritur
suspensio hac

Quærit autem potest, an de omnibus ordinibus hoc intelligendum sit, vel solum de sacris: nam in multis casibus similibus iura loquuntur de sacris ordinibus, cap. 1. & vlt. de Eo, qui furt. ord. suscepit. cap. 1. de Tempor. ordin. in 6. capit. vlt. de Apostatis. Nihilominus dico, dictum cap. Cum illorum, simpliciter de ordinibus loqui, & ideo de omnibus esse cum proportionem intelligendum: nam hæc suspensio non est ab omnibus ordinibus simpliciter, sed à sic susceptis, vt ex ipso textu colligitur: & ideo qui excommunicatus suscipit ordinem sacrum, ab illius executione suspensus est, non tamen ab inferiori: si autem ordinem minorem suscipiat, in illo manet suspensus. Consequenter etiam durante suspensione impeditus manet, ne vltra possit ascendere, iuxta generales regulas superius traditas. Atque ita exposuit clare Antoninus 3. part. tit. 24. cap. 86. in 6. effectu, & sentit Syluester, verbo excommunicatio, 3. questio 14. & verbo Ordo, 5. questio 6. verbo Irregularitas, questio 2. Angelus num. 22. Couarruias supra; qui indefinite loquuntur de ordinibus. Propter primam autem tonsuram non existimo hanc pœnam incurri, qui ordo non est, nec habet proprium actum, à quo suspendatur. Nec etiam propter Episcopatum, vt in similibus dictum est; & propter eandem rationem. Hæc autem intelligenda sunt de excommunicato simpliciter, de quo textus loquitur, id est, maiori excommunicatione.

Antoninus,
Syluest.
Angel.

39
An suspensio hac solum
ob peccaminosam ordinationem
incurritur.
Couarr.

Vt prius autem quæri solet, si excommunicatus per ignorantiam ordinetur, nihilominus hanc pœnam incurrat. Nam Couarruias supra affirmat, citans varias Glossas, & Doctores, & iurâ, quæ si attente legantur, loquuntur de altero casu eius qui ab excommunicato ordines suscipit, qui non est similis, nec in his pœnalis argumentum à simili est validum. Præterquam quod etiam ille alius ca-

A fus certus non est, vt iam dicam. Solum ergo potest hæc sententia apparenter probari ex dicto cap. Cum illorum, vbi in casu ignorantie facti, vel iuris dicitur necessaria dispensatio, licet committatur Episcopo: ergo supponitur censura incurfa. Nihilominus existimo, si talis sit ignorantia, quæ excuset à culpa mortali, non incurri hanc censuram in conscientia. Ita Innocentius in capit. 1. de Schismat. Panormitanus in cap. Veritas, de Dolo, & contum. numero 46. Castro lib. 2. de lege pœnal. ca. 15. Nauarrus in Summa, cap. 27. numero 241. vbi tacite exponit dictum cap. Cum illorum, de ignorantia crassa. Idem sentit Antoninus 3. part. tit. 24. cap. 76. in effectu citans Paludanum 4. distinctione 18. Et confirmatur, quia ignorantia inuincibilis excusat, ne quis incurrat irregularitatem, etiam si excommunicatus celebret; ergo etiam excusabit hanc suspensionem. Confirmatur præterea, quia cessante causa adæquata, cessat effectus, sed hæc suspensio adæquate ponitur vt pœna, quæ respicit culpam: ergo cessante culpa, cessat, iuxta cap. Apostolica, de Clerico excommunicato ministr. Nec potest dici cessante culpa incurri hoc impedimentum non vt pœnam, sed vt inhabilitatem quandam, vel irregularitatem. Hoc enim verisimile non est: cum quia nullum hic fundamentum, etiam indecentie, vel alicuius significationis, propter quod hæc inhabilitas tunc imponatur: tum etiam, quia talis inhabilitas non est asserenda, nisi sit in iure expressa: quod hic non inuenitur. Nam cetera capita, præter cap. Cum illorum, nihil probant, vt dixi, quia non loquuntur in hoc casu. Adde in ca. 1. & vlt. de eo qui furt. ord. suscepit, (quæ sunt potissima) manifeste requiri culpam, vel in furtiua seu clandestina susceptione ordinis, de qua ibi est sermo, & aperte includit culpam, ita vt sine illa vix possit intelligi. Vel etiam in contumacia contra prohibitionem ordinantis sub anathemate positam & censura inde contrasta, vt ibidem supponitur, Cap. autem Cum illorum, optime exponitur de ignorantia culpabili. Nam in facto tam graui, vt est violenta percussio clerici, & iure tam manifesto, vt est de excommunicatione, quæ propter illud incurritur, non presumitur in iure probabilis ignorantia: vt recte ibi notant Hostiens. & Abb. num. 15. aduertendo ibi non esse sermonem in foro pœnitentie, sed contentioso, & ideo non præsumi illam ignorantiam talem esse, quæ à culpa, vel censura excuset. Quia vero alio quo modo dimittit culpam, ideo quoad dispensationem ibi constituitur discrimen: nam qui sciens sic ordinatus est, si fuerit secularis, spe omnis dispensationis priuatur: sic enim intelligo illa verba, In perpetuum deponendos: vt lequentia declarat: si autem ex crassa ignorantia, datur spes dispensationis, sed Pontifici reservatur ibidem, si autem sint religiosi sciens simpliciter suspenduntur: vnde non videtur absolutio reservari Papæ, sed relinqui in iure communi. Quando vero intercedit ignorantia, eorum Abbatis expresse committitur, nisi tam crassa reputetur ignorantia, vt scientiæ æquiualeat, vt latius ibi interpretes, & Couarr. supra.

Vnde infero, idem dicendum esse, si quis per vim vel metum cadentem in constantem virum cogatur ordinari, excommunicatus, vel irregularis existens: nam tunc absolutus ab excommunicatione, vel dispensatus in priori irregularitate non indiget alia dispensatione. Ita sentit Syluest. verb. Irregularitas, questio 7. Tabiena Irregularitas, 4. concl. 15. li. 1. Tabien. cet sub dubio, & distinctione, licet contrarium sentiat Maiol. lib. 4. cap. 16. sed sine iure, vel cogente ratione, quia hæc suspensio non incurritur nisi propter culpam: & ideo sicut ignorantia excusans culpam excusat hanc pœnam, ita & necessitas, est enim eadem ratio, & nullum est ius in contrarium. Quod autem aliquis metus, vel necessitas possit in eo casu excusare à culpa, tanquam certum suppono ex

dictis de censuris in communi, ubi ostensum est, propter vitandam mortem, aut gravem infamiam posse aliquem censuram ligatum immiscere de iudicio seculo scandalo, & contemptu religionis: eadem est autem ratio in hoc actu, quæ est in sacrificando, vel alio simili. Nec vero potest quis in eo casu exterius recipere ordines, & interius intentionem non habere, quia maius sacrilegium committeret, potest igitur licite & valide & sine suspensione ordinari. Solum ergo oportet advertere in particulari, an coactio, vel metus sit sufficiens ad excusandum à culpa. Et in hoc sensu dicunt aliquando auctores excommunicatum, vel irregularem non debere, nec posse licite obedire Episcopo volenti eum ordinare, & cogenti etiam per excommunicationem, vt in simili sumitur ex D. Tho. secund. secund. quæst. 100. articulo. sexto ad secund. & Syluest. verb. *Ordo*. 3. quæst. 11. & 12. illa enim non videtur sufficiens coactio quæ excuset: quia præceptum illud in re non obligat, & ideo illa excommunicatio est nulla, & exterius illam sustinere pro aliquo tempore non est graue detrimentum, propter quod vitandum liceat cum censura sese ingerere ad ordines suscipiendos. Secus vero esset si adiungeretur grauis infamia vel aliud simile detrimentum.

Duodecima suspensio contra ordinatos ab Episcopo excommunicato, vel suspensio.

Duodecimus casus est de illo, qui ab Episcopo excommunicato vel suspensio ordinem non recipit, & ideo consecratur manere ipso iure suspensus. In hoc casu conueniunt Doctores communiter in cap. 1. & 2. de schismat. per textum ibi, & per plura alia, quæ habentur 9. quæst. 1. à principio dicentia tales ordinationes esse irritas: non quidem quoad substantiam, sed quoad vsum ordinum, vt sæpe exposuimus: quod perinde est ac si diceretur, per illam ordinationem non dari ordinis executionem, & consequenter sic ordinatum manere suspensum. Idem docent Summistæ, & Nauarr. cap. 27. num. 241. Couarr. dict. §. 6. num. 6. Maior. lib. 4. cap. 22. qui interdum irregularitatem hæc vocant. Sed quoad hoc eadem est ratio de illa, quæ de aliis.

Dubium vero est, an si contingat aliquem sine culpa sua ordinari ab excommunicato, suspensus nihilominus maneat. Potest enim id facile contingere per ignorantiam facti, quæ de excommunicatione alterius potest facile esse inuincibilis. Videtur enim non incurrere, quia est pœna, quæ cessat excusata culpa. Atque ita senserunt Innocent. & Abb. superiori puncto citati, quos etiam cum aliis refert Conar. dict. §. 6. numero 6. Quibus etiam fauet cap. Si quis à simoniacis, 1. quæst. 1. ubi de ordinatis à simoniacis dicitur, si probare poterint ex ignorantia (vtique inculpabili) id fecisse, in suis gradibus & ordinibus esse recipiendos. Facit etiam cap. Ordinationem, 9. quæst. 1. ibi. Nisi probare voluerint se, cum ordinarentur, eos nescisse damnatos. Nihilominus Couarr. dict. num. sexto contrariam sententiam, vt probabilior, & securiorem amplectitur, cum Gloss. in dict. cap. Si quis à simoniacis, 1. quæstione 1. & in cap. Ab excommunicatis, 9. quæstione 1. & aliis Glossis, & Doctoribus quos refert. Idem Maior. lib. 4. cap. 16. Fundatur præcipue hæc opinio in dict. cap. 1. & vlt. de eo qui ordin. ab Episcopo, qui renunc. Sed præterquam quod exemplum est dubium, argumentum à simili parum efficax est. Afferuntur præterea dict. cap. Si quis, & cap. Ab excommunicatis, nam in eis significatur, etiam ignorantes probabiliter indigere dispensatione. Ratio etiam adhiberi potest, quia nemo dat quod non habet: suspensus autem, vel excommunicatus non habet vsum ordinis, & ideo illum non confert. Vnde sicut in suspensione prima dice-

Fr. Suarez tom. 5.

hamus) hæc non est tunc pœna, nec propria suspensio: quæ sit censura, sed solus effectus, vel potius defectus consequens ex defectu (vt sic dicam) virtutis actiue in ordinante. Et hæc ratio differentie posset optime constitui (supposita hac opinione inter hunc casum, & proxime præcedentem.) Hæc ergo sententia magis probanda est, quia iura simpliciter irritant vt possunt, hanc ordinationem; non ob culpam ordinati, sed in iniuriam ordinantis. Cum enim talis Episcopus non habeat vsum ordinum, nec illum dare permittitur. Non quod intrinsece, & ex natura rei hoc sequatur, pendet namque ex prohibitione Ecclesiæ, sed quod illam congruentiam considerauerint iura, quæ hoc disponunt, quia nemo dat quod non habet. Non excusat ergo ignorantia hanc suspensionem, licet ratione illius facilius sit dispensatio, & Episcopo concedatur.

Dubium vero superest, an idem dicendum sit de coactione & motu cadente in constantem virum. Nauarrus enim dict. num. 241. putat excusare hanc irregularitatem, & idem sentiunt Syluester, & Tabiena supra, sub dubio, vt retuli. Fautque c. Constat, 1. quæstio. 1. ubi est sermo de ordinatis ab hæreticis. Consequenter autem loquendo idem hic dicendum est, ex eodem fundamento; quod hæc suspensio non est propter culpam ordinati, sed defectus potestatis in ordinante. Qui defectus non tollitur propter metum, imo quodammodo augetur, præsertim si ab ipso met ordinante incurratur. Et confirmatur, nam ignorantia excusans à culpa, non impedit hanc suspensionem, ergo neque metus, seu necessitas, nam hic etiam est eadem ratio. Dices, repugnantiam inuolui, quod aliquis sciens & videns licite accipiat ordines, à quibus scit se mansurum suspensum: nam hoc ipsum cedit in irreuerentiam ipsorum ordinum, & hæc differentia assignari hic potest inter ignorantem & coactum: nam ignorans putat se accipere & ordines, & executionem eorum, & ideo talis actus excusatur ab omni culpa: ille vero, qui cogitur, non ignorat potestatem, & conditionem ordinantis, & ideo non poterit licite velle aut permittere se ab illo ordinanti ab vitandum graue no-

Dubium vero est, an si contingat aliquem sine culpa sua ordinari ab excommunicato, suspensus nihilominus maneat. Potest enim id facile contingere per ignorantiam facti, quæ de excommunicatione alterius potest facile esse inuincibilis. Videtur enim non incurrere, quia est pœna, quæ cessat excusata culpa. Atque ita senserunt Innocent. & Abb. superiori puncto citati, quos etiam cum aliis refert Conar. dict. §. 6. numero 6. Quibus etiam fauet cap. Si quis à simoniacis, 1. quæst. 1. ubi de ordinatis à simoniacis dicitur, si probare poterint ex ignorantia (vtique inculpabili) id fecisse, in suis gradibus & ordinibus esse recipiendos. Facit etiam cap. Ordinationem, 9. quæst. 1. ibi. Nisi probare voluerint se, cum ordinarentur, eos nescisse damnatos. Nihilominus Couarr. dict. num. sexto contrariam sententiam, vt probabilior, & securiorem amplectitur, cum Gloss. in dict. cap. Si quis à simoniacis, 1. quæstione 1. & in cap. Ab excommunicatis, 9. quæstione 1. & aliis Glossis, & Doctoribus quos refert. Idem Maior. lib. 4. cap. 16. Fundatur præcipue hæc opinio in dict. cap. 1. & vlt. de eo qui ordin. ab Episcopo, qui renunc. Sed præterquam quod exemplum est dubium, argumentum à simili parum efficax est. Afferuntur præterea dict. cap. Si quis, & cap. Ab excommunicatis, nam in eis significatur, etiam ignorantes probabiliter indigere dispensatione. Ratio etiam adhiberi potest, quia nemo dat quod non habet: suspensus autem, vel excommunicatus non habet vsum ordinis, & ideo illum non confert. Vnde sicut in suspensione prima dice-

Dubium vero est, an si contingat aliquem sine culpa sua ordinari ab excommunicato, suspensus nihilominus maneat. Potest enim id facile contingere per ignorantiam facti, quæ de excommunicatione alterius potest facile esse inuincibilis. Videtur enim non incurrere, quia est pœna, quæ cessat excusata culpa. Atque ita senserunt Innocent. & Abb. superiori puncto citati, quos etiam cum aliis refert Conar. dict. §. 6. numero 6. Quibus etiam fauet cap. Si quis à simoniacis, 1. quæst. 1. ubi de ordinatis à simoniacis dicitur, si probare poterint ex ignorantia (vtique inculpabili) id fecisse, in suis gradibus & ordinibus esse recipiendos. Facit etiam cap. Ordinationem, 9. quæst. 1. ibi. Nisi probare voluerint se, cum ordinarentur, eos nescisse damnatos. Nihilominus Couarr. dict. num. sexto contrariam sententiam, vt probabilior, & securiorem amplectitur, cum Gloss. in dict. cap. Si quis à simoniacis, 1. quæstione 1. & in cap. Ab excommunicatis, 9. quæstione 1. & aliis Glossis, & Doctoribus quos refert. Idem Maior. lib. 4. cap. 16. Fundatur præcipue hæc opinio in dict. cap. 1. & vlt. de eo qui ordin. ab Episcopo, qui renunc. Sed præterquam quod exemplum est dubium, argumentum à simili parum efficax est. Afferuntur præterea dict. cap. Si quis, & cap. Ab excommunicatis, nam in eis significatur, etiam ignorantes probabiliter indigere dispensatione. Ratio etiam adhiberi potest, quia nemo dat quod non habet: suspensus autem, vel excommunicatus non habet vsum ordinis, & ideo illum non confert. Vnde sicut in suspensione prima dice-

Hæc autem omnia intelligenda sunt de ministro non tolerato, sub quo comprehendimus depositum, degradatum, suspensum ab ordine, interdictum, & ab excommunicatum, nam de his omnibus est eadem ratio.

T

ratio

3. Sententia præferitur.

63. An sic ordinatus per metum grauem suspensus maneat. Nauarr. Syluest. Tabien. C. Constat, 1. quæst.

Obiicitur.

Solutio.

64. Ordinatus degradatus, suspensus ab ordine, interdictus, & ab excommunicatus aut suspensus

non den-
ciato non in-
currit.

ratio. Sed hodie non censetur non tolerari, donec per sententiam nominatim declarati sint, iuxta Extravagantem Martini Quinti supra tractatam in materia de excommunicatione. Comprehendimus etiam hic omnes ordinatos ab Episcopo simoniaci haeretico, vel schismatico, nam hi omnes sunt excommunicati, vel suspensi ab usu ordinum, iuxta cap. 1. de Schismaticis, cum similibus, & ita omnes comprehenduntur sub dicta regula, & cum eadem limitatione sumpta ex eadem Extravaganti. Et de suspensione simoniaci plura in sectione quarta, quia & latius patet, & in iure speciali odio habetur. Vnde Clemens Octavus, cum in Motu anni 1595. constitutionem Sixti Quinti contra male promotos ad terminos iuris communis, & constitutionem Pij II. reduxerit, quod simoniacorum poenam voluit in sua vi permanere.

65
An suspensio
hac locum
habeat in co-
secratione E-
piscopi.
Matol.

Sed circa hunc casum interrogari potest, an hac suspensio locum habeat in consecratione Episcopi ab excommunicatis, seu non toleratis facta. Affirmat Maiol. lib. 4. cap. 22. imo addit, etiam si per ignorantiam consecratur, solum Papam dispensare; citat Albericum & Summam confessorum. Solumque fundatur in cap. Quia diligentia, de Electione, ubi certe nihil probatur, primo quia ibi non agitur de electo ab schismatico electo à catholicis: atque ita dubitatur de electione ob defectum electi, non eligentium. Secundo, quia verba illa, si à schismatico nullum ordinem susceperit, intelliguntur de ordinibus ante electionem ad Episcopatum. Et Glossa addit, Nisi probaverit se, cum ordinaretur, ordinatorem nescivisse damnatum. Tercio quoad ignorantiam attinet, probabilius est ibi non intervenisse, cum ibi dicatur, electum abiurasse schisma. Nihilominus quoad suspensionem existimo, Episcopum sic consecratum contrahere illam, quia iura uniuersaliter loquuntur. Et fundatur in principio generali quod hunc casum includit, quia nemo dat quod non habet. Vnde hac non est poena, nec extenditur per æquiparationem, sed est defectus potestatis in dante. Quoad dispensationem vero, ideo fortasse Episcopus semper indiget dispensatione Pape, quia illi immediate subijcitur. Si autem haberet Patriarcham vel alium primatem, quem recognosceret, ut Superiorem, quo ad similes actus, ab eo posset dispensari in casu ignorantie, quia nulla est ratio exceptionem faciendi.

Conclusio.

66
De dispensa-
tione in tractatu
suspensionis
huius.

Supererat tantum dicendum de modo obtinendi dispensationem in omnibus his casibus. Sed in hoc nihil addendum occurrit: nam interdum in ipso canone fit reservatio Pontifici, interdum conceditur expresse Episcopo, ut suis locis annotatum est; & tunc res est clara. Vbi autem nihil dicitur generale regulæ supra posite præ oculis habendæ sunt & suis locis applicandæ.

An contrahantur dictæ suspensiones per delicta occulta.

67
Vo vero occurrunt hic dubia, quæ prætermitti non possant: Vnum est generalius de delictis occultis: tamen quia in hoc genere suspensionis ob iniquam ordinum suspensionem frequentius contingit delictum esse occultum, explicandum hoc loco est, an tunc incurratur hæc poena. Fuit enim opinio Alfonsi. de Castro lib. 1. de Lege penali, cap. ultimo, conclusione 3. suspensionem impositam ipso iure ob aliquod crimen non incurri: si crimen illud sit per accidens occultum, quod etiam affirmat de irregularitate, & depositione. Ex qua sententia inferitur, quando in aliquo ex casibus supra numeratis defectus illius, qui ordinatur, omnino occultus est, nulla indigere dispensatione, vel absolutione ut sic ordinatus licite possit ministrare, quod prædictus author consequenter concedit. Hanc vero sen-

tentiam potissimum fundat in illo principio, quod Ecclesia non vindicat occulta crimina. cap. Christianitas, 35. quest. 5. & cap. Sicut tuus, & cap. Tua nos, de Simonia. Et confirmat ex cap. Inquisitionibus, de Accusationibus, & cap. Quasi sum, de Temporibus ordinat. In quibus significatur, propter occulta crimina, excepto homicidio, vel simonia, neminem esse executione ordinum priuandum: imo nec ascensione ad ordines superiores: quod clarius dicitur in c. Ex tenore, de temporibus ordinat.

Hanc vero doctrinam, loquendo in foro conscientie, vt loquimur, falsam esse opinor, & non secundam præctice. Nam in primis nullus dubitare potest, quin possit Ecclesia per legem punire poena suspensionis externa crimina etiam occultissima: quod de irregularitate recte contra Caltrū notauit Couarruias in Clementina, Si furiosus, 2. p. §. 3. n. 4. Estque eadem, vel maior ratio de suspensione, & de censura in communi, id late probatum est à nobis supra disp. 4. & in excommunicatione est extra omnem controuersiam, & omnia ibi adducta à fortiori procedunt in suspensione. Quo fit, vt primum Caltri fundamentum inualidissimum sit: nam licet Ecclesia de occultis per se, id est, mere internis, non iudicet, quia sunt extra forum eius, & de occultis per accidens, id est externis, quæ probari non possunt, non iudicet per sententiam hominis, quia hæc requirit sufficientes probationes, & testimonium conscientie ipsius delinquentis; & huiusmodi poena est censura quilibet, & consequenter suspensio.

Supposita vero potestate, quod de facto suspensio hæc, vel etiam irregularitas inferatur propter crimina occulta, euidenter supponit Concilium Tridentinum in cap. sexto, sess. 24. vbi concedit Episcopis facultatem absolendi à suspensionibus contractis propter crimina occulta: ergo supponit suspensionem vere incurri propter talia crimina. Quæ enim esset necessitas illius dispensationis vel facultatis, si suspensio non incurreretur. Et ibidem æquiparat homicidium cum aliis delictis habentibus suspensionem annexam quantum ad hoc, quod licet sint occulta, nihilominus ob illa talis censura, vel irregularitas incurritur, hoc quamquam differentiam in hoc ponat, quod in homicidio difficilius est dispensatio. At vero de homicidio occulto est res certa, quod sufficit ad irregularitatem contrahendam ex eodem Concilio session. 14. cap. 7. de Reformatione. & ex cap. ultimo de Tempor. ordin. & cap. Inquisitionibus, de Accusationibus, ergo idem est in aliis. Denique quod in casibus specialibus, de quibus in hac sectione egimus, incurratur suspensio etiam si delicta occulta fuerint: probatur, quia iura indistincte loquuntur: ergo non possunt à nobis coarctari ad crimina publica: alias etiam in censura excommunicationis ipso iure lata, eadem limitatio adhiberi posset. Vbi ergo lex non limitat: neque nos limitare possumus. Alia vero iura, quæ allegat Castro, de re longe diuersa loquuntur, vt section. 3. videbimus.

An incurratur irregularitas ministrando in ipsa ordinati, ne in casibus propriis.

70
Quarto, quoniam is qui ordinatur, solet aliquando statim Episcopo ministrare, vel Epistolam, aut Euangelium solenniter cantare, vel cum eo consecrare, vt faciunt omnes, qui Presbyteri ordinantur, dubitari potest, an si is, qui incurrit suspensionem in ordinatione sua ob aliquem ex numeratis

meratis casibus statim cum Episcopo ministrat, irregularitatem incurrit. Quod enim ille fiat irregularis argumentum est primo; quia vere & proprie ministrat in ordine iam suscepto: prius enim Subdiaconus, vel Diaconus ordinatur, & tunc incurrit suspensionem, postea vero iam suspensus solenniter canit Epistolam, vel Evangelium: quod est proprium ministerium illius ordinis. Similiter etiam Presbyter, prius recipiunt characterem Sacerdotale, postmodum autem vere consecrant, nam licet simul cum Episcopo concelebrant, vere tamen conficiunt, & proprium officium Sacerdotale characteris exercent, iuxta ea quæ tradidimus in 3. tom. 3. p. circa quæst. 82. Diui Thomæ: ergo homines efficiuntur irregulares: nam lex generalis est, suspensum ab aliquo ordine, si in illo ordine ministrat, irregulare fieri. Et potest à simili confirmari, nam si quis ordinatur in loco interdicto, & in ipsamet ordinatione exerceat solenniter actum ordinis suscepti, canendo Epistolam, aut Evangelium, vel consecrando cum Episcopo, irregularis fit ex vi illius legis, quæ irregularitatem imponit clerico ministranti solenniter in suo ordine in loco interdicto, vt in specie annotauit Couarruias in cap. Alnus, p. 2 § 3. numero quinto. Item est aliud exemplum, si quis furtiue suscipiens ordines latam excommunicationem (hoc enim exempli gratia supponimus) ipso facto incurrit in ipsa ordinatione, irregularis fit ex vi generalis canonis ferentis irregularitatem contra eum, qui excommunicatus ordinatur. Quod docuit Glossa in cap. vitimo, de eo qui furt. ordin. suscep. Et idem sentit Abb. ibi n. 4. & clarius t. n. 4. vt notat & defendit Nauarrus consil. 97. de Simonia, nu. 9. & 10. & in Summa cap. 25. num. 70. Et videtur probari ex dict. ca. 1. & 3. de eo, qui furt. ordin. suscep. Vnde à fortiori idem dicendum est, si quis ita ordinatus furtiue, ac propterea excommunicatus, Episcopo concelebrat, quod nimirum nonno titulo irregularitatem incurrit, scilicet quia in suscepto ordine excommunicatus ministrat: ergo pari ratione idem dicendum erit in casu præfenti. Atque ita docuit Nauarr. consil. 8. in 2. imp. & 4. in priori de cleric. excommunicat. ministr. & Salzedo in practica criminali, cap. 26. circa finem, ubi refert quosdam Theologos eiusdem fuisse sententia.

Nihilominus contraria sententia suaderi potest, quia ministerium illud, quod ordinati omnes cum Episcopo exercent, non censetur, moraliter loquendo, actus distinctus ab ipsa ordinatione: ergo cum ratione ordinationis incurritur suspensio, non potest incurri irregularis propter alia ministeria, quæ sunt quasi circumstantia illius actus. Antecedens notum est, quia tota actio Episcopii à principio vsque ad finem officii est vnus actus moralis, ad quem reliqui ordinantur. Consequentia vero probatur, tum quia propter cooperationem ad vnum & eundem actum non debet quis simul suspensionem & irregularitatem incurrere, tum maxime, quia iura, quæ ferunt irregularitatem in clericum in suo ordine ministrantem, intelliguntur de ministrante actu distincto ab ordinatione sua: ergo propter ministerium in ipsa ordinatione exhibitum, quod est quasi pars vel accidens eiusdem ordinationis, non incurrit prædictam irregularitatem, quia hæc non incurritur nisi in casu à lege præscripto. Quod autem hic sit sensus illarum legum, ostenditur primo ex ipsa distinctione, quam illæ leges faciunt inter ordinationem, & vsum ordinis: sic enim habet Pius Secundus in supra citata Extrauaganti. A suorum ordinum executione ipso iure suspensi sint, & si huiusmodi suspensione durante in eisdem ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Et vere similia habet Sixtus Quintus in suo motu proprio. Distinguit ergo ordinationem ab ordinis suscepti administratione, tanquam actiones distinctas: ergo

Fr. Suarez tom. 5.

non intelligunt irregularitatem incurri propter ministerium in ipsamet ordinatione exhibitum. Et ad hoc magis persuadendum expendo verbum illud, *durante suspensione*, quod plane significat, suspensionem debere tempore præcedere, & post aliquam eius durationem ordinis ministerium subsequi, quod enim in ipsa rei generatione sit, non proprie dicitur ipsa re durante fieri, sed ipsa facta consisteri. Nec satis est, si quis respondeat, iam præcedere suspensionem, & durare eo tempore quod inter vnam partem & aliam illius officii intercedit. Hoc (inquam) non satisfacit, quia non est hæc duratio metaphysice, sed morali modo pensanda: ita enim iura loquuntur: moraliter autem sicut tota illa actio vna est, ita quidquid in ea faciunt hi, qui ordinantur dicuntur facere in ordinatione sua, & consequenter in suspensione sua, si ibi suspendi contingat, potius quam *suspensione durante*. Rursus expendo verbum illud *præsumpserint*, quod significat specialem temeritatem, & audaciam seu contumaciam distinctam ab illa, quæ in tali ordinatione, & suspensione committitur: vnde non potest verbum illud vere attribui sic ordinato propter ministerium, quod in ipsa ordinatione cum Episcopo exerceat, quia illa non est noua præsumptio, sed est quid moraliter contentum in ipsamet ordinis susceptione talimodo, & voluntate facta.

Vnde etiam expendo vim illius conditionalis, *Si in eis ministrauerint, seu ministrare præsumpserint*: nam ex vi, & proprietate illius sermo est de ministerio distincto, & moraliter separabili ab ordinis susceptione, & prorsus voluntarie assumpto post priorem ordinationem: at vero illa concelebratio, quæ fit cum Episcopo non est ministerium noua voluntate susceptum, nec moraliter separabile ab ipsa ordinatione. Quod euidentius locum habet in Presbyteris consecrantibus cum Episcopo, quia non solum non præsumunt aut voluntarie se ingerunt, sed etiam necessitate morali coguntur illud exercere, quia iuxta vsum Ecclesiæ illa ceremonia est inseparabiliter coniuncta cum ordinatione, & esset magnum scandalum se separare, aut illam omittere: præter infamiam & notam, quam inde incurreret ordinatus, id non faciens. Quæ necessitas non videtur esse tanta in Subdiacono, vel Diacono, quantum ad ministerium cantandi solenniter Epistolam, aut Evangelium, quia non omnes, sed vnus tantum ex his qui ordinantur, illud facere solet: & ideo facilius posset aliquis sine scandalo, aut nota excusari. Sed nihilominus etiam in his sufficiens procedit illa ratio, tum quia si esset tantum vnus sic ordinatus, idem fere omnino in eo procedere, per accidens autem est quod sint plures: tum etiam, quia etiã quando sunt plures, si quis non se ingerat, sed inuitetur & rogetur, licet consultus faciat, se excusando, si facile possit, tamen moraliter non debet ad id obligare, ne aliquam suspensionem aut notam præbeat, nec poterit dici ex præsumptione id facere tale ministerium acceptando.

Et confirmatur tota hæc ratio, quia non solum hæc specialia iura, quæ in particulari de hac suspensione in susceptione ordinum, & ministerio postea subsequente loquuntur, sed etiam omnia antiqua, quæ irregularem faciunt eum, qui suspensus ministrat, semper loquuntur de suspensione prius contracta, & de vso ordinum subsequente per actum omnino distinctum, vt patet ex cap. 1. & capit. Is cui, de sentent. excommunication. in sexto, ibi, *In suo officio agens sicut prius, & in capit. 1. de sentent. & re iudic. in sexto ibi. Si suspensione durante damnablem ingesserit se diuinis. Et eodem modo loquuntur multa decreta 11. quæstion. 3. Cum ergo simus in materia penali & odiosa, & iura omnia in proprietate sermonis magis inclinēt in benignum sensum, videlicet quod hæc irregularitas non contrahatur nisi per actum*

Te 2

mora-

moraliter distinctum ab eo, quo suspensio contrahitur, non debemus ea ad sensum magis rigorosum retorquere.

⁷⁴ *Ex praxi Cancellariae idem ostenditur.* Accedit præterea, quod in quodam scholio addito ad concil. 8. Nauarri in circa primam opinionem aduertitur iuxta stilum Cancellariae hos non reputari irregulares, nam cum Sacerdote ordinato ante legitimam gratiam, si postea non celebravit, non dispensatur tanquam cum irregulari, sed solum absoluitur à suspensione, & eo ipso censetur manere habilis ad celebrandum: Quod secus est quando postea celebravit, quia tunc præter absolutionem à suspensione, specialis dispensatio ab irregularitate necessaria reputatur: ergo signum est illam celebrationem cum Episcopo non censi sufficiens ministerium ordinis ad incurrendam irregularitatem, Accedit tandem quod Sixtus Quintus huiusmodi suspensos propter ministrationem irregulares effectos, priuabat omnibus officiis & beneficiis Ecclesiasticis; & inhabiles faciebat, ad alia recipienda: at nemo dicit stante illa lege in sua vi Sacerdotem sic ordinatum, & suspensum, etiam si postea non celebraret ex vi tantum eorum, quæ in ordinatione gessit, esse priuatum omnibus beneficiis & officiis & voce actiua, & passiua, &c. ergo dicendum non est illum factum esse irregularem. Propter quæ sententia hæc probabilior mihi videtur: quam tenuit Medina fere sine probatione in Summa libro 1. capit. 11. §. 8. Henriquez libr. 13. de Excommunicatione, cap. 10. E. c. 13. f. & li. 14. ca. 3. nu. 6. X. ex alio fundamento quia idem actus non punitur duplici poena, quod nunc examinare non licet.

Medina. Henric. Ad fundamentum vero contrariæ sententiæ, quidam respondent negando illam celebrationem cum Episcopo esse proprium usum ordinis suscepti, quia quis exerceat, sed solum tanquam appendicem ad ordinem suspensionem; quod significatur in dicto scholio ad Nauarrum. Sed tamen negandum non est illam ex se esse veram consecrationem, & consequenter proprium & solennem actum characteris Sacerdotalis: idemque est manifestum in actu cantandi solenniter Epistolam, aut Evangelium. Vera ergo responsio est, illud quidem ministerium esse ab ordine suscepto, tamen non esse illud, propter quod iura ferunt hanc irregularitatem; quia solum illam ferunt propter usum ordinis, qui omnino extra ipsam primam ordinationem exercetur.

⁷⁶ *Ad exemplum respondetur.* Ad primum exemplum responderi potest negando consequentiam quidquid sit de antecedenti, nam si ibi incurritur irregularitas, ideo est, quia iura absolute faciunt irregularem eum, qui celebrat in loco interdicto vel solennem actum ordinis exercet: nec distinguunt, an exerceat in ordinatione, vel postea. At vero in præfenti iura, quæ ferunt hanc irregularitatem, satis distinguunt, & declarant se loqui de ordinis usu, post, seu extra ipsam ordinationem. Deinde negari potest antecedens, de quo suo loco dicemus.

⁷⁷ *Respondetur secundo exemplo.* In secundo exemplo falsum esse existimo quod assumitur: fieri enim non potest quod aliquis fiat irregularis ex eo præcise quod prohibitus sub excommunicatione ipso facto ne ordines suscipiat, nihilominus ordinatur. Nam ille licet per ordinationem excommunicatus maneat, non tamen recipit ordines excommunicatus, sed potius è contrario iam ordinatus excommunicationem incurrit, cum enim non excommunicetur nisi quia ordinatur, prius natura ordinatus est, quam excommunicatus: postquam vero excommunicatus est, nihil sacrum agit aut recipit propter quod irregularis sit. Estque optimum simile quod assert Syluester verb. Irregularitas, quæstione 13. punct. secundum, nam si sub excommunicatione ipso facto prohibi-

A tum sit, ne in tali oratorio Missa dicatur, qui ibi primam Missam dixerit, fiet excommunicatus, non irregularis; si autem priusquam absoluitur, dicat secundam irregularis fiet, quia quando dixit primam non erat ligatus censura, nec illam contraxit donec Missam absoluit, & ita iam excommunicatus nihil egit, quo irregularis fieret: quod tamen faceret, si secundam Missam celebraret, & idem dicit in simili Maiol. libro 2. de irregularitatibus, capit. 18. numero 5. ita ergo est omnino in proposito. Neque in illis capitulis de eo qui furt. ordin. suscep. contrarium dicitur. Nam ut supra notavi, in primo dicitur, diffidius esse dispensandum cum eo, qui contempto anathemate furtiue ordines suscepit, quam cum eo, qui absque anathemate id fecit: non vero dicitur aliud genus censure, vel inhabilitatis contrahi. Et idem dici posset ad aliud cap. quamquam ibi, quia duo ordines suscepti fuerunt, in Diaconatus suspensione recte dicitur irregularitas, vel potius noua suspensio contracta, quia in Subdiaconatu iam ille excommunicationem contraxerat.

B Denique quod in tertio exemplo addit de eo, qui contra latam excommunicationem ordinatur, & in ipsa ordinatione ministerium exercet, apparentius est quod assumitur: nihilominus tamen etiam id negandum videtur cum Medina supra ex eodem fundamento, quod illud ministerium non videtur distinctum ab ordinatione ipsa. Vt in dicto exemplo Syluestri, qui primam Missam dicit in loco prohibito sub excommunicatione, excommunicationem incurrit statim ac substantiale sacrificium perficit, & tamen licet postea orationes ultimas dicat, & alia perficiat, non fit irregularis, quia non censetur nouum actum ordinis exercere post excommunicationem contractam, ita ergo in nostro & in proposito casu dicendum censeo.

SECTIO II.

Verum aliqua suspensio ipso iure lata sit propter prauum usum ordinis cum violatione censure.

D **E** **I** **C** solum de clericis Episcopo inferioribus agimus, nam de Episcopis postea dicemus section. 5. Et sic in suscipiendis ordinibus variis modis peccatur; ita in eorum ministerio multiplex potest esse abusus. Primus est generalis, scilicet quod in peccato fiat, iuxta ea quæ tractauimus in 3. tomo, disp. 13. sect. 6. & circa hoc nullam inuenio suspensionem ipso iure latam, præterea quæ dicat sect. 4. Alius modus prauitatis est, si clericus v. tatur ordine suo ritu insufficiente ad valorem actus seu præter Christi intentionem, ut si tentet Sacerdos conficere in aqua, pane ordeaceo; aut si velit baptizare aliis verbis quam sint in usu Ecclesiæ, aut alio simili modo: & propter hoc etiam peccati genus nullam inuenio suspensionem ipso iure latam, sed interdum aliquam irregularitatem, ut propter rebaptizationem, ut in 3. tomo etiam tactum est, & inferius videbimus. Aliquando etiam fertur excommunicatione ipso iure propter hoc peccatum, ut ex superius tractatis de excommunicatione patet. Tertius modus malitiæ esse potest, si clericus vtatur suo ordine contra specialem prohibitionem Ecclesiæ, quæ per censuras fit. Notanter autem dico, quæ per censuras fit, quia quælibet alia prohibitio, quæ simpliciter & absque censura fieri potest per ecclesiasticum Prælatum, non habet ipso iure suspensionem annexam, nisi ab homine imponatur, quia nullum est de hoc latum decretum. Igitur in hoc genere delicti solent duo vel tres casus numerari.

Prima

Prima suspensio propter prauum vsum ordinis examinatur, & excluditur.

Prima ergo suspensio dicitur esse ipso iure lata in clericos, qui solenniter, & prater modum in iure concessum vtuntur ordine suo in loco interdicto, & censetur hac suspensio esse ab officio & beneficio. Ita Syluester verb. *Interdictio*. 6. numer. 3. Angelus, *Interdictum*. 7. numer. 7. Armilla verb. *Interdictum*. numer. 58. qui citat Hostiensium, Innocentium, Abbatem, Paludanum. Citatur ab his auctoribus, capit. *Tanta*, de Excessibus Prælat. Sed in eo capit. duæ sunt partes seu pœnales sententiæ. Prior est, quam fert Pontifex contra quandam Episcopum Colubriensem, qui interdictum violauerat: & Pontifex declarat omnes beneficiorum collationes, censurarum prolationes, & similes actiones ab illo factas post violationem interdicti irritas esse, & inanes. In quo supponere videtur illum fuisse suspensum à iurisdictione, atque adeo ab aliquo officio. Veruntamen in illa parte nulla est mentio suspensionis ab ordine, nec etiam à beneficio. Altera pars illius capituli est, in qua præcipit Pontifex, plures alios clericos, qui violauerant interdictum suspendi ab officio & beneficio. Verba autem textus sunt, *Omnes alios, qui præfatum interd. cum damnabili ter violauerint, suspendas auctoritate Apostolica ab officio & beneficio*. Quæ verba, vt per se patet, non continent suspensionem ipso iure latam, sed ferendam. Citari præterea solet cap. *Postulasti*, §. *Quæ iurisdictione*, de Cleric. excomm. ministr. Sed ibi supponitur quidem in eo casu excommunicat. lata: & additur huiusmodi violatores interdicti, si clerici seculares sint, esse beneficiis spoliandos: si autem monachi in arctioribus monasteriis ad agendam penitentiam esse detrudendos: alia vero pœna ipso facto incurrenda ibi non imponitur, nec ego credo excommunicationem illam fuisse à iure, sed ab homine, quia nec verba textus aliud postulant, nec talis excommunicatio in iure inuenitur, nec auctores illius meminerunt.

Rursus citatur cap. *Is qui*, §. *Quis vero*, de sent. excommunicat. in 6. Vbi non suspensio, sed irregularitas Summo Pontifici reseruata propter hoc delictum incurri dicitur: additurque huiusmodi delinquentem neque eligibilem esse, neque cum aliis ad eligendum admitti debere. Et quidem illud prius, scilicet esse ineligibleem in ipsa irregularitate includitur: secundum autem minime, quia irregularitas non priuat iurisdictione, vel quasi iurisdictione, vt suo loco dicemus. Et ita quoad hanc partem videtur ibi imponi quoddam genus suspensionis, scilicet à potestate eligendi: quamuis si verba textus præcise & limitate intelligantur, vt intelligi debent in materia pœnali, non satis ex eis colligitur suspensio ipso iure, verba enim sunt, *Adeo efficitur ineligibleis, quod neque ad eligendum cum aliis deberet admitti*. In quibus non dicitur illum esse ipso iure suspensum, ita vt si ad eligendum admittatur, actio eius nulla sit: sed solum dicitur, *non debere admitti*: in quo significatur hominum factum requiri, vt ille ab eligendo excludatur: ideoque pœnam illam non esse talem, quæ ipso iure inturretur, sed quæ imponenda sit. Citatur etiam cap. 1. de Postulat. Prælat. in quo Summus Pontifex cuiusdam postulationem non admittit, eo quod interdictum violauerat, & ideo persona indigna erat quæ postulari posset. Sed in primis illa indignitas non est propria suspensio, neque etiam est propria clericorum, sed de laico etiam violante interdictum verificari. Et deinde in ipsa irregularitate, contenta intelligitur, quia etiam irregularis indignus est vt postuletur: imo ex vi ipsius criminis, violandi interdictum absque alia censura

Fr. Suarez tom. 5.

Afficitur quis indignus, vt ad Prælaturam ecclesiasticam postuletur.

Præterea citatur cap. *Episcoporum*, de Priuilegiis, in 6. vbi propter illud crimen suspenditur quis ab ingressu Ecclesiæ. Sed illa non est propria suspensio de qua agimus, quæ solis clericis conueniat, sed est communis omnibus laicis: atque ita magis pertinet ad censuram interdicti, de qua postea. Adducitur etiam capit. *Quia diuersitatem*, de Concess. præbend. ad hoc, vt clericus, qui sic deliquit contra interdictum, non possit conferre beneficium: at hoc ibi non dicitur, sed solum de Episcopo suspensio sermo est, & de illo verum est, si sit suspensus ab officio, non posse conferre beneficium: tamen probandum esse prius ob violationem interdicti manere, sic suspensum quod ibi non dicitur. Igitur nullum in iure texum inuenio, quo hac suspensio lata sit, præter censuram ab irregularitate distinctam, sed solum vt in illa includitur.

Secunda etiam suspensio includitur.

Secundus casus similis præcedenti est de clerico, qui celebrat coram excommunicato, vel interdicto, vel illum admittit ad diuina, vel ad sepulturam ecclesiasticam, illum enim, aliqui asserunt, suspensum ipso iure manere ex dict. capit. *Episcoporum*, de Priu. in sexto. Veruntamen, vt dixi, ibi non fertur pœna suspensionis clericorum propria, sed interdicti communis laicis: & præterea intelligenda est illa pœna quoad excommunicatos vigilandos iuxta Extrauagantem, *Ad eundem*, vt latius exposuimus supra disputatio. section. 2. & disputat. 1. sect. 1. & 4.

Vltima suspensio ob prauum vsum muneris sacerdotalis.

Tertius casus specialiter addi solet de clerico tradente Christianæ sepulture corpus publici vrsurarij in tali peccato morientis. Quem casum hic numero, quia hic actus ad ordinem suo modo pertinere videtur, & prohibitio seu pœna illa tanquam censura quædam est respectu ipsius vrsurarij. Habetur autem hac suspensio in capit. *Quia in omnibus*, de vrsuris. Vbi non solum propter sepulturam, sed etiam propter crimen accipiendi oblationes ab vrsurario manifesto quædam suspensio fertur, his verbis, *Qui autem acceperit, vel Christiana tradiderit sepulture, & quæ accepit reddere compellatur, & donec ad arbitrium Episcopi satisfaciatur, ab officij sui maneas excommunicatione suspensus*. Vbi duo prohibentur, scilicet, & oblationes suscipere à publico vrsurario, & illius corpus sepulture tradere. Prohibetur etiam ibi sacerdotibus, ne hos vrsurarios admittant ad communionem altaris: tamen contra facientes oppositum nulla specialis pœna imponitur. In primis vero duobus casibus imponitur pœna suspensionis ab officio, & in primo additur restitutio rerum, quæ in oblationem susceptæ sunt. Veruntamen quoad hanc partem non imponitur pœna ipso iure: neque est ibi aliquod verbum, quo significetur: impediri translationem domini, solum enim dicitur, *Quæ accepit reddere compellatur*: ergo donec compellatur, non tenebitur restituere ex vi illius legis. Quod addo, quia cum vrsurarij bona censentur iniuste acquisita, & ideo obnoxia restitutioni, res ab ipso oblatae poterunt ex hoc capite etiam esse restitutioni obnoxie: Si tamen vrsurarius habeat plura bona ex quibus restituere possit, cessabit illa obligatio. Et fortasse ideo non explicatur in illo textu, cuius cogendus sit sacerdos reddere illa bona oblata: sed id videtur arbitrio iudicis relinqui: quia necessaria sunt ad plenam restitutionem vrsurarum faciendam, reddenda erunt ipsi vrsurario, vt ea restituat, vel ipsimet quibus debentur, si manifesti sint, alio qui poterit, vt opinor, applicari

Tt 3

applicari pauperibus, quia iā vsurarius quantū in se est, abdicauit se dominium illorum, & in illius fauore cederet si ei redderetur: sed de hoc latius alibi.

At vero suspensio ipso iure fertur, & propter duas actiones non simul, sed diuissim sumptas, ita ut quilibet earum sufficiat ad suspensionem incurrēdā, ut patet ex particula disiunctiua, *Qui acceperit, vel tradiderit*: atque ita sunt duæ suspensiones, licet eodem textu contentæ. Vnde, si aliquis sacerdos vtrāque illarum committat, duas suspensiones incurrat, ideoque duplici indigebit absolutione, vel vna quæ vtrāque causā respiciat. Prior ergo actio est recipere oblationes vsurarij. Quid autem nomine oblationum intelligendum sit, inquiri potest, tamē hoc alterius considerationis est. Videatur D. Tho. 2. 2. q. 85. art. 3. ad 3. vbi oblationem esse, ait, quidquid Deo directe offertur, quod latius proficitur tota q. 86. Quod vero ad præsens spectat, tribus modis possunt fieri hæ oblationes. Primo in Missa ad offertorium, prout est in vsu. Et hic modus suscipiendi oblationes videtur maxime ibi prohibitus, quia & illæ propriissime oblationes dicuntur, & illas ab vsurario recipere maius Ecclesiæ scandalum.

*D. Thom.
Sub hac pa-
na prohiben-
tur oblatio-
nes in Missa
offertorio ac-
cipi.*

*An prohibe-
antur accipi-
stipendia pro
diuinis offi-
ciis ab vsura-
rio.*

Secundo offeruntur hæc dona extra Missam non mere gratis, sed tanquam stipendium seu elemosyna, ut sacrificia vel alia officia diuina pro credentibus fiant. Quomodo in c. *Sacris*, de Sent. excomm. prohibentur sacerdotes recipere oblationes pro excommunicato mortuo, antequam absoluantur, etiam cum signis contritionis obierit. Et de hoc genere oblationis dubitari potest, an in illo textu comprehendatur, quia oblationes proprie significant dona gratuita, ut D. Tho. supra dicit: hæc autem non gratis dantur, sed ex implicito pacto iustitiæ: & ideo non sunt tam proprie oblationes. Præterea non est prohibitum orare pro vsurario publico: non est enim excommunicatus: & ideo licet pro illo sacrificium offerre, ut Deus illum conuertat: ergo etiam licebit ab illo stipendium accipere pro Missa dicenda, vel aliquid simile. Quare probabile censeo hoc ibi non prohiberi: quod secus est in excommunicato, à quo non licet huiusmodi oblationes accipere propter prohibitam communicationem cum illo, ut recte Nauar. de Oratione c. 19. n. 67. In illo ergo casu, non incurreretur suspensio, imo neque erit malum, per se loquendo, secluso scandalo. Sed quid si recipiantur hæc stipendia pro vsurario iam mortuo in suo peccato publico. Respondeo id esse malum ex alio capite: quia ille est publice condemnatus, quantum Ecclesiæ constare potest: & ideo non licet pro illo sacrificium offerre, vel publicas orationes. Tamen ex vi illius decreti non incurreretur illa suspensio propter rationem factam: & præterea, quia ibi non prohibetur sub illa censura suscipere elemosynam pro vsurario, sed ab vsurario: vnde nisi oblationes eius nomine fiant (tunc enim censentur ab ipso fieri) non videntur sub illa prohibitionem comprehendere.

*Quid si obla-
tiones in sub-
sidium Eccle-
siæ aut eius
ministeriorum
dantur.*

Sylu.

Tertium genus oblationis est, quando simpliciter aliquid offertur Ecclesiæ, vel ministris eius in elemosynam & subsidium, & hæc si dentur ministris Ecclesiæ ut tales sunt, & non tantum quia sunt pauperes (ut dari solet elemosyna religioso vel sacerdoti pauperi vere computantur inter oblationes Ecclesiasticas, iuxta doctrinam D. Tho. supra: & ideo etiā de his procedit dicta prohibitio & poena. Quod ita sentit Sylu. verb. *Decima*. Vbi adhibet limitationem, nisi huiusmodi oblationes sint alias debite ex consuetudine, vel alio titulo ex his, quos ponit D. Thom. dist. q. 86. art. 5. quia vsurarius propter suum crimen non debet fieri melioris conditionis, aut liberari obligatione. Et confirmatur, nam ab vsurario licet oblationes sic debitas exigere, sicut & alia debita, ut in superioribus dictū est, & notauit Rich. dist. 18. art. 6. q. 4. Intelligendum est tamen, dummodo vsurarius habeat bona, ex quibus tales oblationes

soluat: præterea, quæ restitutioni vsurarij obnoxii sunt, quia illa non sunt sua; ut in oblationem dari aut recipi possint, ut etiam Syluester notauit. Et hæc de illa prima causa huius suspensionis videtur sufficere. De altera vero causa scilicet, tradendi vsurarium sepulturæ Ecclesiasticæ, plura essent dicenda, nisi in simili tradita essent superius disp. 12. Sect. 4. ex quo loco peti potest huius partis declaratio.

Solum potest circa hoc decretum dubitari, an post Extrauagantem, *Ad euitanda*, habeat locum hæc suspensio. Et ratio dubij esse potest, quia ratione illius Extrauagantis non tenemur vitare in sacris, vel in aliis rebus quemquam, nisi sit nominatim excommunicatus, aut manifestus percussor clerici: ergo publicus vsurarius, si non sit excommunicatus nominatim non erit vitandus, vel in oblationibus recipiendis, vel in sepultura sacra. Quidam respondet, per illam Extrauagantem solum esse concessum, ne teneamur vitare quempiam titulo censuræ in eum lata, nisi nominatim denunciatus est: publicum autem vsurarium non vitari in illis duobus actibus propter propriam censuram, sed solum in odium criminis, & propter scandalum vitandum: ideoque, non obstante dicta Extrauagante, durare prohibitionem & poenam huius decreti. Sed contra hanc interpretationem videntur aperte facere verba dictæ Extrauagantis, quæ sic habent, *Constituimus, ut nemo post hac teneatur abstinere, & separare se, neque vitare communicationem alicuius, ratione alicuius sententiæ, aut censuræ Ecclesiasticæ, aut suspensionis, aut prohibitionis ab homine, aut à iure generaliter promulgatæ*. Quod vltimum verbum comprehendit præsentem casum de quo agimus, quia non tenentur sacerdotes excludere vsurarium publicum ab his actibus nisi ratione prohibitionis generalis iure lata. Et ita censeo dicendum hanc suspensionem non incurrere donec vsurarius sit specialiter, & nominatim per sententiā condemnatus, vel saltem de tali crimine declaratus, quia alias nullum committitur peccatum contra illam prohibitionem, & consequenter nec poena eius incurritur. Atque in hunc modum est limitanda hæc suspensio, quam solam ex toto discursu huius sectionis colligimus.

SECTIO III.

*In quibus casibus incurrant clerici suspensionem i-
so iure propter peccata contra alia mu-
nera vel obligationes sibi
proprias.*

Restat vsum ordinis proxime spectant ad clericos obligationes aliarum quæ ex Ecclesiasticis muneribus, vel ex decetia talis status oriuntur, & ob culpas, quæ in hoc genere committuntur, suspensiones aliquæ sunt iure ipso late quas breuiter examinabimus, atque explicabimus. Prima est de his, qui non vtuntur vestitu ad formam eodem iure statutam, nam hi, si beneficium habeant, suspenduntur per sex menses, aut per annum iuxta delicti qualitatem eodem iure expressam. Ita habetur in Clement. 2. de Vita & honest. cleric. Circa quam, quia verba textus sunt clara, solum annoto, quamuis culpa hæc communis esse possit omnibus clericis, suspensionis tamen poenam non imponi omnibus, sed illis tantum, qui beneficium habent Ecclesiasticum: ita enim in textu expresse dicitur, & ipsa poena suspensionis à beneficio id exigat: & ideo pro clericis non beneficiatis idem crimen committentibus alia poena ibi fertur, quæ in textu videri potest. Aduertit autem Nauarrus cap. 27. nu. 157. eam censuram incurrere, quando clericus communiter vitatur vestibus illic prohibitis; non vero si semel aut iterū aliqua occasione extraordinaria illis vitatur.

cur. & citat Cardinalem ibi num. 27. Denique in hoc plurimum est consideranda consuetudo, & an secundum prudentium hominum arbitrium aliquis paccet mortaliter contra illam prohibitionem, utendo hac vel illa veste: nam si non ita peccat, non existimo incurere poenam illam adeo grauem. Multa vero minutatim distinguuntur in illa Clementina, quæ aut non sunt vsu recepta, aut non sub ea estimatione, ut mortale peccatum existimeretur tali veste vsu, sed ad summum in decetia quædam venialis.

Secunda est, de his clericis beneficium habentibus, seu curam alicuius Ecclesiæ, qui ei tã alienis debitis grauat, aut literas, seu sigilla alicui concedunt, quibus possit Ecclesiæ obligari, nam qui hoc facere præsumunt, ab administratione spiritualium & temporalium rerum ipso iure suspenduntur in cap. 2. extra de Solutionibus. Quæ lex & poena non comprehendit Episcopos, ut bene ibi Glossa, notat. ex cap. Quia periculosum, de Sentent. excomm. in 6. quod de omnibus casibus in hac sectione tractandis dictum intelligatur. Addit vero Angelus verb. Suspendio, 1. nu. 10. quem sequitur Syluest. n. 6. posse Episcopum in hac suspensione dispensare: quod tamen facere non debet, nisi prius immunitati Ecclesiæ fuerit satisfactum iuxta capitul. Cum olim, de verb. signific. quod ipsi nullo iure probant, & ideo censo generalem regulam traditam supra, ad hunc casum esse extendendam.

Tertius casus est, de his, qui vacante Sede alicuius Cathedralis, regularis aut Collegiæ Ecclesiæ, occupant bona, quæ ad prelatum defunctum spectant, vel quæ tempore vacationis obueniunt, & in utilitatem Ecclesiæ expendi, vel futuris deberent successoribus fideliter reueruari. qui suspenduntur ab officio, & beneficiis quibuscumque, donec plene restituerint quidquid de predictis bonis acceperint. Fertur autem illa censura in capitulum, Colleg. a. & singulares personas, quæ talia bona occupant, inter se diuidunt, subripunt, dissipant, dissipant, & consumunt. Habeturque in cap. Quia sepe, de Elect. in 6. Quid autem bonorum nomine in ea constitutione intelligatur, ex generali appellatione satis constat; comprehenduntur enim omnia bona tam mobilia, quam immobilia, tamen ex vi illius iuris solum comprehenduntur ea quæ vel à prelato defuncto possidebatur, vel vacationis tempore ex fructibus talis Ecclesiæ proueniunt. Tamen in Clement. penult. de Electione fit extensio, ut sub illis bonis intelligatur comprehendere omne emolumentum, quod prouenit ex iurisdictione, & sigillo curiæ Ecclesiasticæ, vel secularis, aut quicquid alias vnde cumque ad Ecclesiam pertineret, si non vacaret, deductis expensis, & addita limitatione, scilicet, Nisi vacante Sede iurisdicatio cum eius emolumento ad aliquas singulares personas ex consuetudine, aut aliquo speciali privilegio, aut titulo deuoluatur: nam illi non priuantur iure suo, propter illam constitutionem, ut in eadem aduertitur. In qua limitatione nonnulla aduertenda sunt. Primum, illam solum adhiberi circa iurisdictionem, & emolumentum eius, & ita Clement. in nulla re limitat priorem constitutionem Bonifacii, qui voluit, ut nullo privilegio vel consuetudine obstat prior constitutio obseruaretur. Clement. autem solum quantum ad eam partem extensionis, quam ipse addidit, voluit illam limitationem adiungere. Deinde est considerandum, Clementem non loqui de privilegiis personarum secundum se, sed ratione dignitatum, quas obtinent: merito enim voluit dignitatem non priuari iurisdictione, quæ ad illam pro eo tempore iusta ratione seu titulo pertinet. Quod si is, qui talem habet dignitatem, iurisdictionem iuste exercet, etiam emolumento eius merito frui debet, cum illud detur ratione muneris. Deinde in priori textu aduerto solum loqui de Episcopis vel Prelatis alicuius Ecclesiæ Collegiæ, vel regularis, & ideo non extendi ad bona, quæ ad in-

feriores beneficiarios spectant, Notari vero debet alia lex lata in cap. ult. de Offic. ordin. in 6. per quam quidem nihil derogatur dict. cap. Quia sepe, ut in fine eiusdem textus dicitur: sed fertur specialis suspensio ab officio & beneficio contra omnes Ecclesiasticas personas Episcopis inferiores, quæ vacantibus dignitatibus, personatibus, prioritatibus, vel Ecclesiis quibuscumque sibi subiectis, seu ad collationem, ordinationem, præsentationem, vel custodiam pertinentibus eorundem, bona in ipsis inuenta, siue vacationis tempore venientia, occupare, aut in vsus suos quomodo conuertere præsumant, nisi aliquo iusto titulo ad illos pertineant.

Quarta suspensio ipso iure fertur in Clement. 2. de Magistris, ubi Cancellarius Vniuersitatis, vel ille ad quem spectat gradum Magistratus conferre, ab eo munere per sex menses suspenditur, si cuiuspiam talem gradum contulerit non prius recepto à tali persona iuramento, quod ultra certam summam ibi taxatam, scilicet, trium millium Turonensium argenteorum non expendat. De qua summa pecuniæ videri potest Couarruias in Veterum collatione numismatum cap. 3. §. 1. numer. 8. ubi in summa dicit, Turonensem argenteum quarta parte minorem esse Castellano argenteo, estimatur enim (inquit) viginti quinque nostris eretis maravedis: quamobrem iuxta illam constitutionem nemo poterit in Doctorali gradu, & honore adipiscendo expendere ultra ducentos simplices ducatos Castellæ, qui æquivalent ducentis & viginti Cruciatibus Lusitanis. Circa illam vero suspensionem duo occurrunt notanda. Vnum est, illam non videri proprie Ecclesiasticam censuram, quia non est à beneficio, vel ab officio Ecclesiastico: neque est propria clericorum, præsertim quoad gradus Doctoratus in vtroque iure, aut Medicina & Artibus. Vnde ait Glossa ult. in dict. Clement. qui violat hanc suspensionem, non fieri irregularem, quia non violat Ecclesiasticam censuram. Deinde, obseruo constitutionem hanc non esse vsu receptam in multis Academiis, in quibus & tale iuramentum non exigitur, & sunt propriæ consuetudines receptæ & approbatæ, iuxta quas interdum longe maiores sunt expensæ; nec propterea censetur incurri illa suspensio: ideoque in hac re consuetudini standum est.

Quinta suspensio lata est contra electores Episcoporum, qui infra octo dies postquam commodè potuerint, electionem factam electo non præstauerint, & in hoc culpabiles extiterint: hienim ab omnibus beneficiis, quæ in illa Ecclesia, de cuius electione agitur, obtinent, per triennium suspenduntur: & si ad illa intra illud tempus temere se ingesserint, priuantur perpetuo ipsis beneficiis. Ita statuitur in cap. Cupientes, §. Ceterum de Electione in 6. Vbi eadem poena extenditur ad eligentes, vel opposcentes se electioni, qui intra tempus & modum ibi præscriptum ad Sedem Apostolicam non accedunt per se, vel per procuratores, aut per certas personas ad hoc destinatas ad reddendâ rotius negotij rationem. Actandem idem fere decernitur cum aliquis postulat, ut in eodem textu videre licet: hienim casus ampliore expositionem non requirit, quia fere non sunt iam in vsu huiusmodi electiones.

Sexta in compromissarium eligentem indignum.

Sexta etiam ad electiones pertinet, est de compromissario eligente indignum, ille enim à beneficiis Ecclesiasticis triennio suspenditur ipso iure in cap. Si compromissarius, de Elect. in 6. ubi etiam integra declaratio, quæ de hoc casu desiderari potest, traditur. Nam primo explicatur id intelligendum

Cap. ult. de offic. ordin. in 6.

Quarta suspensio exponeitur. Clem. 2. de Magistris.

Conarr.

Quinta in delinquentes in electione Episcoporum.

Capit. Si compromissarius de Elect. in 6.

dum esse de illis beneficiis, quæ in ea Ecclesia elector obtinet, quam per talem electionem ostendit. Secundo; quod hæc pœna solum imponitur quando electio fit ad Episcopatum, vel superiorem dignitatem. Tercio hac pœna non ligari, nec comprehendendi Episcopos, vel superiores, quando ipsi compromissarii sunt: quia generaliter fertur, & generalis suspensio non comprehendit Episcopos vel superiores, iuxta c. *Ut animarum*, de Sent. excom. Quarto extenditur illa suspensio ad eum, qui alicuius electionem, postulationem, aut prouisionem impugnans, in probatione deficit. Addit vero Angelus verb. *Suspensio*, i. numer. 27. compromissarium eligentem indignum, incurrrere hanc suspensionem, nisi compromittentes illud habuerint ratum, sentiens si illi ratam habeant, alium non incurrrere. Sed illa conditio in eo textu ad hanc rem non ponitur, sed ad aliam longe diuersam. Dicitur enim prius in vers. *Si vero*, quando compromissarius eligit indignum, siue dolo, siue ignorantia id faciat, iam functum esse officio suo, ideoque potestatem eligendi ad compromittentes reuerti, nisi etiam illi talem electionem scienter ratam prius habuerint: & merito talis conditio in eo casu apponitur in pœnam eorum, qui scienter talem electionem approbant. Deinde vero in vers. *Porro* imponitur dicta pœna suspensionis compromissario male eligenti: additur vero illam pœnam vel similem non extendi ad ipsos compromittentes, nisi etiam ipsi ratam electionem habuerint: quia pœna solum autorem culpæ tenere debet, ut ibi dicitur: compromittentes autem nihil peccarunt compromittendo in aliquo, licet ille postea male fungatur officio suo. Merito autem additur illa conditio *Nisi ipsi ratam habeant talem electionem*, quia tunc iam illi sunt participes eiusdem criminis, & ideo etiam debent esse participes alicuius pœnæ. Tantum ergo abest, ut posita illa conditio, quod compromittentes ratam habeant talem electionem, compromissarius non incurrat dictam pœnam, ut Angelus intellexisse videtur, quod potius tunc non solum compromissarius, sed etiam compromittentes pœnam incurrant.

7
Quid si per
ignoranti-
am culpabi-
lem indig-
nus eligatur.

Expendendum autem est illud verbum, *Nisi scilicet*, ut pramittitur, ratam habuerint, id est, scienter: si enim pramissum fuerat in §. *Si vero*. Quare si per ignorantiam, indignitatis electi ratam habuerint electionem, non incurrent. Et quidem, si talis ignorantia fuerit inuincibilis, res est manifesta, quia tunc nulla committitur culpa: si autem non sit omnino inuincibilis, sed aliquo modo voluntaria, dubitari potest: an tunc compromittentes, & electionem ratam habentes talem incurrant pœnam: cum enim non excusentur à culpa, videntur non excusari à pœna. Nihilominus, tamen propter verbum, *scienter*, probabile existimo, hos non incurrrere pœnam nisi interueniente dolo & malitia, & supposita scientia quod electio fuit de indigno facta: nam, si interueniat ignorantia, etiam si vinci fortasse potuisset, & ideo non excuset à culpâ, tamen aliquam excusationem affert, quæ iuxta intentionem, & verba illius textus, sufficit ad excusandam illam pœnam; alioqui verbum illud, *scienter* nihil operaretur. Et fortasse ratio fuit, quia illa erat ignorantia facti: ignorantia enim iuris hic admitti non potest: quis enim ignorabit non licere electionem indigni ratam habere? ignorantia autem facti, scilicet, de electi indignitate, facile potest haberi, & præsertim postquam auctoritate compromissarii eligentis illum verisimilior, seu probabilior facta erat.

Quapropter licet Gloss. ibi, vers. *Eligitur*, etiam de compromissario particulâ scienter, intelligat, ego de illo aliter iudicandum censeo, nam ratio diuersa est, & textus de illo diuersimodo loquitur. Si ergo compromissarius ex ignorantia inuincibili eligit indignum, non incurret; cum illa suspensio solum

feratur propter culpâ, & pœna solum autorem culpæ tenere debeat, ut ibi dicitur: Si tamen indignum eligat ex culpabili ignorantia, & ex negligentia graui, quæ ad peccatum mortale sufficiat, dictam suspensionem incurret: quia ibi est culpa sufficiens ad talem pœnam, & in illo textu nunquam postulatur ut compromissarius scienter eligat indignum ad incurram illam, sed simpliciter dicitur, *Si indignus eligat*: Quod satis intelligitur, si eligat voluntarie & culpabiliter indignum. Et ratio etiam differentia est, quia postquam illi est concessa potestas eligendi, ad eum spectat de conditione & dignitate electi inquirere; meritoque ponitur, si in hoc sit notabiliter negligens: compromittentes vero magis excusabiles sunt, quia de compromissarii delicta & auctoritate confidunt, & quando oppositum non constat, merito dignum reputant, quem ipse elegit, neque habent illam specialem obligationem inquirendi de dignitate electi.

Dubitari vero potest, quenam pœna sit illa, quam compromittentes incurunt consentientes tali electioni. Aliqui enim putant incurrrere eandem suspensionem, quia ibi fit exceptio, ut non incurant illam pœnam, nisi in illo casu: ergo in eo illam incurunt. Alij vero existimant per illam particulam: *Nisi scilicet, ut pramittitur, ratam habuerint*, non significari, hos compromittentes indigni electionem ratam scienter habentes, incurrrere pœnam illius suspensionis, sed solum illam pœnam prius positam in §. *Si vero*, scilicet, quod priuatur potestate iterum eligendi, vel compromittendi, quia illa exceptio, *Nisi, &c.* posita in §. *Porro*, non cadit supra verbum, *Suspensionem*, sed supra verbum, *puniuntur*, quod generalius est: & ideo sensus non est, ut in casu illius ratihibitionis suspensionem, sed vt puniantur pœna prius indicata, scilicet priuatione electionis iuxta priorē §. *Si vero*, & iuxta capit. *Quoniam*, eodem titulo: Vbi declaratur, potestatem eligendi in eo casu ad Summum Pontificem deuolui. Et hic sensus mihi magis probatur, quia & mitior est, & satis conformis verbis textus, & rationi: nam in ipso compromissario, quod postquam semel elegit indignum iam non possit iterum eligere, non est pœna, sed est quasi cessatio iniuncti muneris, & ideo noua pœna illi imponit ob talem electionem peccaminose factam: in ipsis vero compromittentibus est peculiaris pœna, quod voce eligendi priuentur quando ratam habuerint talem electionem: & ideo non debent alia suspensione puniri. Tamen iuxta hunc etiam sensum procedunt alia, quæ circa particulam *scienter*, expendimus, ut per se patet.

Septima contra eligentes indignum ad Episcopatum, &c.

Septimus casus est de his, qui eligunt indignum ad Episcopatum, vel inferiora beneficia, quæ curam animarum habent annexam, nam clerici eligentes & potestate eligendi tunc, seu pro ea vice priuantur, & per triennium ab Ecclesiasticis beneficiis suspenduntur. Ita habetur in capit. *Cum in curia*, §. *Clerici*, de Electione. Ferrurque hæc pœna in clericos Episcopis inferioribus, tum propter regulam superius positam, quod Episcopi non comprehenduntur sub generali suspensione, tum etiam quia ibidem Episcopi in hoc delinquentes aliter puniuntur, priuatione potestatis conferendi prædicta officia, aut beneficia, quæ pœna confirmari potest ex capit. *Nihil est*, eod. tit. de Electione, vbi etiam pœna suspensionis à beneficio, non latet, sed ferenda adiungitur. Deinde illa suspensio limitanda est ad eadem beneficia: quæ huiusmodi electores habent in ea Ecclesia, quam per talem electionem offendunt iuxta dicta in superioribus, & proxime in præcedenti casu.

Consequenter capit. Si compromissarius. Circa actionem vero propter quam hæc pena imponitur, aduertendum est, non esse absolute electionem indigni quomodocumque, sed verba textus sunt, *Clerici si contra formam istam quendam elegerint*, atque ita ex vi illius legis solum illi penam illam incurrunt, qui aliquem eligunt non habentem conditiones in illo decreto præscriptas: illæ autem sunt tres. Prima ut nullus eligatur in Episcopum, *Nisi qui trigessimum ætatis annum egerit* (ita enim legitur in Concilio Lateranensi sub Alexandro 3. p. 1. capit. 3.) in Decretalibus vero legitur *exegerit*: prior tamen electio videtur magis probanda ex capit. *Cum nobis olim*, de Elect. ibi, *Quod annuum ætatis trigessimum attigisset*, Secunda ut sit ex legitimo matrimonio natus: Tertia quod vita & scientia commendabilis demonstretur. Ad Decanatum vero, & Archidiaconatum, & alias præbendas inferiores, quæ curam animarum habent annexam, & ad ipsum regimen parochialis Ecclesiæ requiruntur, ut qui eligitur vigessimum quintum ætatis annum attigerit, & scientia & moribus existat commendatus. Qui ergo indignum elegerit ob defectum alicuius ex his conditionibus, prædictam suspensionem incurrat. Si vero aliis modis in electione peccet seu deficiat, non incurrat illam penam, sed aliis modis puniri poterit arbitrio superiorum: quia hæc lex de illis non loquitur.

Octava suspensio non dissimilis præcedenti fertur in Extraneis, vnicuique inter communes, de Postulat. Prælat. ubi qui ad Cathedralē Ecclesiā postulant eum, qui vicessimum septimum ætatis annum non attigit, vel qui religiosum mendicantem ad inferiorem Cathedralē Ecclesiā postulant, ea vice potestate postulandi, & eligendi, & à beneficiis, quæ in illa Ecclesia obtinent, per triennium suspenduntur.

Nona in eum, qui defecit in probatione eorum, quæ contra electum obicit.

Nona fertur in eum, qui in personam electi aliquid opponit, & postea in probatione deficit, suspenditur enim à beneficiis Ecclesiasticis per triennium, in capit. 1. §. *Adiciens*, de Elect. in 6. In quo nonnulla sunt notanda. Primum non esse sermonem de electo ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum, sed ad dignitates personatus, & canonicas, ut declaratur in §. *Sed si spars*, in capit. autem, *Si compromissarius*, in fine videtur declarari, etiam in Episcopatu habere locum: & sane merito, cum magis sit punienda calumnia in Episcopum, quam in eum, qui ad inferiorem dignitatem eligitur. Secundo extenditur hic casus ex principio illius capit. & ex dict. capitul. *Si compromissarius*, non solum ad electionem, sed etiam ad postulationem, & quameunque promissionem. Itaque quacunque ratione aliquis sit prouisus, vel præsentatus ad aliquod ex dictis beneficiis Ecclesiasticis, & aliquid in personam eius opponatur, si opponens deficiat in probatione, dictam suspensionem incurrat. Tercio, quoniam contra electionem opponi potest & in formam eius, & in personam electam, hæc pena non imponitur in eum, qui obicit contra formam, & deficit in probatione: tunc enim solum ad expensas condemnatur: sed ponitur in eum, qui obicit in personam absque probatione: & merito, quia grauius delinquit propter periculum infamationis, & maiorem calumnie suspensionem: & ideo subditur ibidem, illam suspensionis penam imponi, *absque vlla spe remissionis, aut misericordie, nisi manifestissimis constiterit documentis, quod ipsum à calumnia vitio causa probabili, & sufficienti excuset.* Quorum verborum sensus non est in eo casu non incurrere suspensionem ipso facto prout per eam legem fertur aperissime, & sine vlla exce-

ptione, sed est sensus tunc esse dispensandum cum illo, & pro ratione excusationis tempus suspensionis coarctari. Addo vero tam probabilem posse esse excusationem, ut Summus Pontifex iuste ac merito possit totam suspensionem tollere, & fructus amissos restituere, ut si constiterit bona fide, & probabili spe sufficienter probandi obiectionem, atque adeo sine morali culpa id factum fuisse. Imo si hoc in conscientia constet, in eodem foro talis suspensio non incurritur, quia pena est, & cessat, cessante culpa. Tandem, licet ibi simpliciter feratur triennalis suspensio à beneficiis, tamen ex dict. c. *Compromissarius*, constat limitandam esse ad beneficia illius Ecclesiæ, de cuius prouisione, seu electione agitur, ut pena sit culpæ proportionata.

Decima in eum, qui consensit electioni per abusum potestatis secularis factæ.

Decima est de eo, qui ad Ecclesiasticam præbendam per abusum secularis potestatis eligitur, & tali electioni consentit: de quo ita dicitur in capit. *quæ de Elect. Qui quis*, de Electione, *Electio non commodo careat, & eligibilis fiat, nec absque dispensatione ad aliquam valeat eligi dignitatem.* Qui textus citari solet communiter ad probandum suspensionem in eo casu incurrere. Sed ea verba non suspensionem, sed priuationem, & inhabilitatem inducere videntur. Nam priuatio, seu irritatio illius electionis & inhabilitas ad illud beneficium, & ad quamlibet aliam Ecclesiasticam dignitatem non est suspensio ab officio, neque à beneficio, ut per se constat. Vnde Panormitanus ibi irregularitatem illam appellat: atque ita pena illius textus, quantum ad electum pertinet, ad præsentem materiam non spectat. Additur vero deinde pena in electores clericos, qui in illo modo, id est, inducti per abusum secularis potestatis & contra canonicam libertatem electionem faciunt. Nam, præter irritationem electionis, ab officio & beneficio contra eos fertur suspensio. Tamen, si verba textus ponderentur non fertur ipso iure, sed ferri mandatur, sic enim dicitur, *Ab officio & beneficio penitus suspendantur per triennium*, quod etiam ibi Glossa notauit. Obicit vero ex capit. *Cum in iunctu*, supra tractato. Sed, ut ex supra notatis constat, nulla est difficultas, quia illi textus loquuntur in diuersis casibus: & ideo mirum non est, quod diuersas penas, vel eandem diuersis modis imponent: neque erit difficile congruentes rationes huius diuersitatis inuenire. Additur vero in illo textu de his electoribus, *eligendi sunt potestate priuati*, quæ verba quoad hanc partem sine dubio imponunt penam ipso iure, quæ suspensio quædam dici potest, nam impedit potestatem eligendi quoad vnum actum: & hoc solo titulo potest hic casus in præsentem numerari.

Hic vero queri posset, quid sit electionem fieri per abusum secularis potestatis. Item, an hoc procedat de electione ad quodlibet beneficium: Item an in omnibus electoribus, & electis. Dico breuiter, aliud esse electionem fieri à seculari potestate: aliud fieri à clericis, per abusum secularis potestatis: in illo enim textu de hac posteriori sermo est, nam dicitur ut electores suspendantur ab officiis & beneficiis: supponitur ergo illos esse clericos. Sentiunt autem aliqui expositores, hanc penam à fortiori habere locum in illo, qui dignitatem Ecclesiasticam immediate recipit de manu laici, nā ille maior abusus est. Dico tamen ex vi huius textus non ferri specialem penam, aut suspensionem pro illo delicto etiam si grauius sit. Nec argumentum à simili, vel à maiori ratione est efficax in huiusmodi legibus penali-bus, ut sepe dixi: quia non necessario puniuntur grauiora delicta per eas leges, quibus minora puniuntur, sed singula suis locis, ut illud delictum suscipiendi Eccle-

Ecclesiasticum beneficium à laico punitur in capit. *Quisquis deinceps*, 16. quæst. 7. de qua alibi. In presenti ergo, electionem fieri per abusum secularis potestatis, est, quod electio fiat quidem ab electoribus Ecclesiasticis, tamen cum aliquo abusu secularis Principis, ut verbi gratia, quod ipse interfuit tali electioni, aut aliquid munus in ea exerceat, vel aliquid huiusmodi, ut in eodem ca. notat Gloss. i. & alia exempla adducunt Innocentius, & Abbas.

74.
An vis aut
metum gra-
tis excuset
hanc censu-
ram.

Aduertit autem dicta Glossa hoc intelligendum esse, quando ipsi electores voluntarie in sua electione admittunt illum abusum secularis potestatis: nā si per vim vel metum cogantur, non incurrunt hanc poenam, & consequenter, neque ipsa electio erit ipso iure irrita, si nullum alium habeat defectū; ad quod citatur. *Cum Vintoniensis*, de Elect. in 6. Ex quo nihil ad rem præsentem elici potest: melius id probaret, ex illis verbis eiusdem textus. *Qui electionem huiusmodi præsumperit celebrare*, nam illud verbum præsumperit, indicat modum operandi ex mera libertate plene voluntaria. Contrarium vero quo ad hoc sentire videtur Innocentius, nam inter alia exempla illius abusus ponit, quando Ecclesiastici eligunt aliquem minis secularis potestatis: sed fortasse intelligit, quando minæ non sunt tales, ut sufficiant inducere metum grauem, & moralem violentiam; nam, quando huiusmodi sunt, cum actio sit valde inuoluntaria, non sunt digni electores tam graui poena, & saltem in casu illius textus, & iuxta verba eius, probabilis existimo non incurrunt. Nec disputo modo: an electio facta per huiusmodi merū irrita sit, necne: nam esto sic irrita, quando metus incurritur ad extorquendum consensum electorum in talem personam; tamen, quando solum incurritur ad admittendum in electione abusum secularis potestatis, & eo non obstante, libere sit electio, nō opinor esse irritam, quia neque ex natura rei id per se constat, neque ex vi dict. capit. *Quisquis*, ut ponderatum est. Solum ergo incurritur illa suspensio, quando electores voluntarie admittunt talem abusum secularis potestatis; & tunc locum habet illa Decisio in omnibus beneficiis Ecclesiasticis, siue Episcopatus, siue inferiora sint, quia textus indistincte loquitur, ut bene Abbas ibi notauit. Et eadem ratione locum habet in omnibus electis, & in omnibus electoribus, nisi fortasse excipiendi sint Episcopi, quatenus sub generali clausula suspensionis non comprehenduntur.

75.
Suspensio
undecima,
& Duode-
cima.

Vndecimus casus sumitur ex ca. *Exigit*, de Censibus in 6. ubi omnes clerici inferiores Episcopis, qui Ecclesias visitant, aut sunt visitantium familiares, & non seruant constitutionem Innoc. 4. in c. *Romana*, eod. tit. de non recipiendis pro visitatione, aut debita procuracione, pecuniis aut aliis muneribus si ea receperint infra mensem in duplum non restituant, suspenduntur ab officio, & beneficio, donec similem restitutionem faciant Ecclesie, à qua aliquid receperint. Duodecimus casus sumi potest ex *Extrauag. 2. de Priuilegiis*, ubi fertur sent. suspensionis in eos, qui conferunt, vel recipiunt beneficia eorum, qui pro suis negotiis ad Romanam Curiam profecti sunt, quiue in illa officia aliqua exercent. Vbi solum oportet aduertere, ibi ferre suspensionem absolute & absque ulla determinatione, quæ neque ex verbis, neque ex materia, neque aliunde potest commode limitari; ideoque suspensionem tam ab officio, quam à beneficio completi. Alia aduertemus infra agentes de interdicto.

Decima tertia suspensio contra indices Ecclesie in iudicio delinquentes.

16. Decimus tertius casus est de iudice Ecclesiastico ordinario, aut delegato, qui per gratiam, vel fortes aliquid in iudicio facit contra conscientiam

& iustitiam in gratiam alterius partis: ille enim ab executione officij per annum suspenditur ipso iure in capit. 1. de Sentent. & re iudic. in 6. ubi additur, *Si suspensio durante, damnabiliter se ingererit diuini, irregularis atque laqueus se inuoluet*. Ex quo constat illam suspensionem non tantum intelligi ab officio iudicandi, nam suspensio ab illo solo non impedit celebrationem diuinorum: intelligitur ergo de suspensione ab officio simpliciter tam ordinis, quam iurisdictionis. Recte autem aduertit Glossa illam poenam non extendi ad Episcopum, etiam si Ordinarius, vel delegatus iudex sit, propter principium sæpe positum, quod suspensio generaliter lata non comprehendit Episcopum. Ponderanda autem sunt verba, *Ordinarius, aut delegatus*, quia non est vltra illos hæc poena extendenda, cum poenæ restringende sint: & ideo neque arbitrer compromissarius, neque merus executor illam poenam suspensionis incurrunt, quia neuter eorum est iudex ordinarius, vel delegatus, ubi notat Gloss. verb. *In iudicio*, ex Hostiensis & aliis. Obseruanda etiam sunt illa verba, *Contra conscientiam, & contra iustitiam*, quæ opinor copulatiue esse intelligenda sicut proponuntur: nō enim sufficit facere contra conscientiam, si non faciat contra iustitiam, potest enim iudex ex odio procedere, & in hoc facere contra conscientiam: tamen si gratiam illud quod alteri parti imponit, reuera non est contra iustitiam, sed solum quia intra latitudinem iustitiæ semper illam grauat quantum potest nullo fauore aut gratia cum illa vtrando in his, quæ licite possent, hanc suspensionem non incurrunt. Contrario etiam non satis erit agere contra iustitiam, si non agat contra conscientiam: quod potest contingere si per ignorantiam inculpabilem, vel inconsiderationem iudex partem aliquam grauet vltra iustitiæ æquitatem: tunc enim licet materialiter agat contra iustitiam, non tamen formaliter & secundum conscientiam: & ideo suspensionem illam non incurrunt, tum propter illa verba textus, tum propter rationem generalem, quod, cessante culpa, debet poena cessare. Cætera in ipso textu clara sunt.

Decimusquartus casus, qui ad hanc sectionem spectat, sumi potest ex cap. vlt. de Offic. deleg. in 6. vers. *Vbi autem*, ubi suspenduntur ipso iure per annum ab officio iudices Conseruatores, qui de aliis personis quam de manifestis iniuriis & violentiis scienter se intromiserint, seu ad alia, quæ iudicalem indaginem exiguunt, suam extenderint potestatem. In quo textu obseruare in primis licet, quod licet in principio illius cap. inter eas personas, quæ possunt in Conseruatores eligi, primo loco ponantur Episcopi & eorum superiores, nihilominus clausula poenalis ad illos non extenditur propter cap. *Ut animarum periculum*, de Sentent. excomm. in 6. & ita facile constat, quæ sint personæ, contra quas fertur hæc suspensio: sunt enim omnes personæ Ecclesiasticæ inferiores Episcopis, quæ munus Conseruatoris exercent. Actio vero, propter quam hæc suspensio imponitur, est excessus iurisdictionis & muneris sibi commissi in duobus, quæ in dictis verbis satis distincte proponuntur. Explicatur autem modus delinquendi necessarius ad hanc poenam incurrendam per illam particulam, *Scienter*, per quam ut minimum requiritur, ut culpabiliter & grauius peccando, id faciant. Glossa vero ibi addit idem esse si ex ignorantia culpabili id fiat, citaturque cap. *Eos*, de Temp. ordin. in 6. Sed contrarium existimo verius: non enim sine causa additum est verbum illud, *Scienter*, & dict. capit. *Eos*, potius probat oppositum: nam quando ius vult comprehendere etiam peccantes per ignorantiam, non ponit verbum *Scienter*, sed vel simpliciter loquitur, vel sub disiunctione, *Scienter, vel ignoranter*, ut fit in dict. capit. *Eos*. Quamuis ergo ignorantia crassa non excuset à culpa, excusat tamen à poena & censura, quando lex, quæ illam ponit, requirit modum peccandi

Glossa in
cap.

canendi ex certa scientia, qui in presenti textu per aduerbium, *Scienter*, significatur. Suspendio autem ibi imposita est ab officio non tantum muneris Conseruatoris, sed simpliciter ab officio clericali, vt verba illa simpliciter prolata significant, & patet ex dictis in casu proxime precedenti, & ex doctrina superius generaliter data de suspensione ab officio. Male autem infert Glossa in illo textu, hanc suspensionem etiam esse à beneficio, nam oppositum potius colligitur ex verbi limitatione, & in superiori etiam doctrina notatum est.

18
Suspendio con-
na Parochi.

Alia suspensio sumitur ex Conc. Trid. sess. 24. c. 1. de Reformat. matrim. vbi Parochus, vel alius sacerdos, siue secularis, siue regularis, qui alterius Parochia sponso, sine Parochi licentia, matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, etiam prætenu priuilegij, vel immemorabilis consuetudinis id faciat, ipso iure suspenditur, donec ab ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluitur. Non explicat autem Concilium, à quo huiusmodi sacerdotes, propter tale crimen suspendantur: cum tamen verisimile non sit, suspendi illum ab omni officio & beneficio, vt verbum illud simpliciter prolatum indicare videtur: tum quia peccatum illud non videtur dignum tanta poena: tum etiam quia illa poena indifferenter fertur in Parochos, & in sacerdotes simplices, tam regulares, quam seculares. Et ita videtur suspensio solum esse de re communi omnibus illis. Censeo igitur illam esse suspensionem ab officio sacerdotali, vel ad summum à munere sacerdotali: quia iuxta communem intelligentiam canonum ex materia subiecta determinatur poena, vt in eo quis puniatur, in quo deliquit. Item, quia, cum sacerdos propter abulum sacerdotalis muneris suspenditur, recte intelligitur suspendi formaliter, quatenus sacerdos est: atque adeo à sacerdotali munere. Aliæ suspensiones huiusmodi, quæ sunt communes aliis clericis cum Episcopis, vel annexæ Episcopalibus, declarabuntur infra sect. quinta.

19

His denique addi posset suspensio, quæ olim ferrebat in Bulla Cœnæ in fin. contra eos qui contra tenorem eius absoluunt transgressores, qui in censuras bullæ inciderunt, his verbis. *Et q. prædicationis, lectionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones officia interdiximus*: Non obstat enim hoc vt. verb. manifestum est ex materia, & effectibus, illam censuram non esse interdictum, sed suspensionem quandam ab officio, non quidem totalem, sed quoad illa tria, vel quatuor muneris, quæ ibi declarantur, quia suspensio non est vltra verba legis extendenda, vt sepe diximus. Vnde constat sic suspensionem posse nihilominus celebrare, quia hoc non est proprie administrare sacramentum, sed sacrificium offerre. Et à fortiori non est prohibitus quominus alia Ecclesiastica officia facere possit. Hæc autem suspensio absolute fertur simul cum excommunicatione, nullaque additur reseruat: & ideo quoad absolutionem idem videtur de vtraque iudicium: hanc vero suspensionem hic non numeramus, quia licet à Gregorio 13. posita sit, à successoribus eius Sixto 5. & Clement. 8. prætermissa est, & ideo iam non incurritur.

SECTIO IV.

Quas suspensiones incurrant clerici propter alia peccata ceteris hominibus communia.

1
Primus casus
sui de publico
peccatore
retrahitur.

P

rimus casus in hoc ordine numerari potest de clerico publico peccatore in communi, id est, quocumque genere peccati, quod graue, ac publicum & consequenter ex se scandalo-

sum sit. Veruntamen hic casus non habet in iure fundamentum, saltem sub hac generalitate sumptum: & ideo non est cur hoc loco numeratur. Non enim omne peccatum graue quantumuis publicum & scandalosum, habet annexam in personam clerici censuram suspensionis: aut enim illam induceret vi sua absque alia Ecclesiæ constitutione, aut ex Ecclesiastico iure; hoc posterius dici non potest, quia nullum inuenitur tale ius: neque etiam prius, quia supra ostensum est nullam censuram incurri iure diuino, aut naturali, sed solo Ecclesiastico iure esse introductam. Et ideo supra diximus, quamuis sacerdos existens in peccato mortali etiam occulto, in tali statu non possit licite celebrare, & ideo ab aliquibus dicitur suspensus quoad se; tamen illud improprie & large dici, prout suspensio dicitur de quolibet impedimento, non vero vt significat propriam censuram. Cuius signum est duplex. Vnum quod licet celebret, non manet irregularis: aliud, quod, si agat poenitentiam sui peccati, non indiget absolutione à censura, vt licite celebrare possit. Idem ergo dicendum est de clerico publico peccatore, nam ex vitæ peccati est impeditus, ne licite ministrare possit ratione culpæ, & scandali, quod maxime locum habet in sacerdote: & est etiam verisimile in Diacono, & Subdiacono, vt alibi latius diximus: in minoribus aut ordinibus id locum non habet per se loquendo. Hoc autem impedimentum, qualecumque illud sit non est vera censura suspensionis, vt patet ex eisdem signis, tum quia sacerdos sic celebrans non fit irregularis, tum etiam, quia si poenitentiam agat, non indiget alia absolutione à censura. Solum necesse est vt illa poenitentia æque nota sit ac fuit peccatum, vt scandalum cesset. Accedit quod hoc genus impedimenti suo modo commune est laicis: nam laicus peccator publicus non potest ad Eucharistiam accedere licite, & vt publice id faciat, necesse est vt poenitentia notoria præcedat. Atque ita sentit in hac parte Couarr. in Clement. *Sifurius*, p. 1. §. 1. numer. 5. vbi nonnullos iuris Pontificij interpretes allegat. Et in re idem tenet Syluest. verb. *Irregularitas*, quæst. 27. Vbi generaliter ait clericum ratione peccati non esse proprie suspensum, sed solum longe, & quoad se, ideoq. non fieri irregularem sic ministrando.

Couarr.
Syluest.

Et hoc tempore est receptissima, & indubitata hæc sententia, imo nullum auctorem inuenio oppositum sentientem. Nauarrus enim, qui aliquando docet clericum ex peccato publico & notorio incurere aliquam inhabilitatem Ecclesiasticam, cuius dispensatione indiget vt possit ministrare, vel ad superiores ordines ascendere, primum non loquitur generatim de omnibus peccatis, sed de quibusdam grauioribus & depositione dignis, vt ipse expresse declarat in Sum. cap. 25. num. 73. ex Cardinale iuncto textu in capit. vltim. de Temp. ordinat. Deinde quia illa inhabilitas, de qua Nauarrus loquitur, non est suspensio, sed irregularitas, vt discrete declarauit in cap. 27. numer. 154. & numer. 248. & 249. quod tamen an verum sit, infra tractando de irregularitate examinabimus.

Nauarr.

Obici autem solet capit. vlt. de Temp. ordin. vbi dicitur, sacerdotem notatum peccato adulterij, per iurij, aut falsi testimonij non esse impediendum à susceptis, vel suscipiendis ordinibus post paratam poenitentiam, nisi talia crimina notoria fuerint: ergo, si fuerint notoria, sentit Pontifex non esse admittendum: habet ergo aliquod impedimentum canonum ratione talis criminis publici. Respondetur, ex illo textu colligere Nauarr. illam irregularitatem. Sed de irregularitate infra videbimus. Nunc de suspensione dicimus hinc non colligi aliquam iure ipso latam: quia ibi distinguitur inter peccatorem occultum, & publicum, id est, in iudicio conuictum, vel alias notorium, & de occulto vt distinguitur

Obicitur
ca. vlt. de
Temp. ordi.

Solutio
Obiectionis.

guitur ab huiusmodi publico dicitur non esse prohibendum ministrare, si poenitentiam agat, unde constat non fuisse suspensum, cum speciali censura absolutione non indigerit: si autem poenitentiam non egerit, non dicitur esse cogendum, quia donec conuincatur in iudicio, vel res ipsa clamet, cogi non potest, sed dicitur monendus, & sub interminatione diuini iudicii obtestandus, ut non ministret. De publico autem peccatore nihil dicitur: unde solum per argumentum à contrario colligi potest, eum suspendi à ministerio sacro: tamen ad asserendam poenam ipso iure latam, infirmum est tale argumentum: quia potest committi iudici, ut illum suspendat, vel alio modo impediat, ut expedire censuerit. Sicut Conc. Trid. sess. 21. in decreto de obseruandis in celebr. Missæ monet Episcopus, ut neminem, qui publice & notorie criminofus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant, quod non spectat ad suspensionem ipso iure, sed ad officium prælati propter indignitatem talium personarum, sic ergo in præsentia.

Secunda de publico concubinario.

4 **S**ecundus casus est de clerico publice concubinario: nam licet non omni peccato publico, huic tamen in speciali videtur ipso iure annexa suspensio ab officio celebrandi, si sacerdos sit ex capit. ult. de coha. cler. & mulier. Vbi proponitur quæstio, an officium clerici fornicarij priusquam poeniteat, audiendum sit: & respondetur, huiusmodi clericum non debere in officiis euitari, quia licet sit suspensus quoad se, non vero quoad alios; & additur, Nisi peccatum huiusmodi sit notorium per sententiam, seu per confessionem factam in iure, aut per euidentiā rei, quæ tergiversatione aliqua celari non possit: ergo significatur, quando tale delictum est publicum aliquo ex his modis, clericum esse suspensum, & quoad se, & quoad alios, quod nunquam contingit nisi per censuram suspensionis. Et confirmatur ex ca. Si qui sunt Presbyteri, 81. dist. vbi Gregorius VII. huiusmodi clerico interdicit Ecclesiæ introitum donec poeniteat, & aliis prohibet, ne officium eius audiant. Idem habetur in cap. Nullus, & ca. Præter, 32. dist. & in capit. ult. 15. quæst. 8. Magisque videtur virgere cap. Sacerdotes, dist. 50. nam de huiusmodi Sacerdotibus dicitur, non poss. habere honorem secundum canonicam institutionis auctoritatem: vbi Glossa ait, non posse sine dispensatione, & in nota marginali additur, hanc dispensationem posse dari ab Episcopo, iuxta doctrinam Innocentij in ca. 1. de cler. per saltum promot. Unde videtur illa Glossa supponere, propter hoc crimen contrahi impedimentum canonicum, quamuis non declarat quod illud sit. In verbo autem dispensandi significat esse irregularitatem, quamuis etiam possit ad suspensionem accommodari. Et ita tenent Cardinalis, Hostiensis, Abbas, & alij, quos referunt, & sequuntur Couarr. in dict. Clement. Si furiosus, part. 1. §. 1. nu. 5. Nauarrus in Summa c. 25. num. 76. & capit. 27. nu. 154. Idem tenet Palud. in 4. dist. 27. q. 4. nu. 6. & D. Antoninus 3. part. tit. 27. capit. 3. vbi refert D. Thomam: Item Abulensis in Tractatu de Clericis concubinariis conclus. 7. Syluest. verb. Concubiniarius, §. 4. & verb. Suspendio, vbi etiam Angelus, Armilla, & alij, & Villadiego lib. de Irregularitate, cap. de suspensione column. 3. & Bernard. Diaz in Practica Crim. cap. 73.

Sed in explicanda hac sententia, & modo huius suspensionis est magna varietas, nam quidam ex eis dicunt, talem esse hanc suspensionem, ut si illa durante clericus concubiniarius celebret, fiat irregularis, ita ut solus Papa in hac irregularitate possit dispensare. Et hæc est communior sententia eorum, quos retuli, vno vel alio excepto. Alij vero dicunt, licet talis clericus vere maneat suspensus, non ta-

Amen fieri irregularem celebrando. Ita Couarruias supra, citans pro hac parte Innocentium, Ioannem Andream, & alios, quos etiam refert Nauarrus, & quod hoc sequi videtur in capit. Si quando, de Rescript. except. 17. numero 7. & 8. Qui consequenter aiunt, non omnem suspensionem sufficere ad irregularitatem contrahendam, sed illam quæ est ratione solius delicti, & propter contumaciam, vel puram poenam: est autem alia suspensio, quæ non est propter delictum solum, sed propter infamiam, atque adeo non tam propter poenam, quam propter indecentiam, & scandalum: & sic suspensus, iuxta hanc sententiam non incurrit irregularitatem, etiam si cum ea celebret; huiusmodi autem est hæc suspensio clerici publici concubinarij.

B Præterea est alia diuersitas, nam plures dicunt hanc suspensionem talem esse, ut peracta poenitentia, non duret, sed ipso facto tollatur absque alia absolutione, ita ut post poenitentiam licitum sit tali clerico in suo ordine ministrare. Ita Couarruias cum alijs; Paludanus vero expresse dicit hunc concubinariū non posse absolui à suspensione, nisi per Episcopum, qui propter hoc ait, potest eum deponere, & per consequens dispensare, ne deponatur poenitens, atque fieri irregularem, si ante huiusmodi relaxationem, celebret. Et citat cap. penult. extra de Bigamis, vbi dicitur, clericos habentes plures concubinas non contrahere irregularitatem Bigamie; ideoque Episcopum posse cum eis dispensare quoad executionem sacerdotalis officij, tanquam simplici fornicatione notatis. Vbi supponitur, & propter hanc notam esse suspensos ab executione officij, & ad eam suspensionem tollendam, necessariam esse dispensationem Episcopi: nam si non esset necessaria, vanum esset dicere posse Episcopum dispensare. Aut enim dispensatus esset ante peractam poenitentiam, vel post. Primum dici non potest, cum daretur causa suspensionis, & ideo talis dispensatio inutilis esset & inualida: si autem dicatur secundum, plane sequitur, etiam post peractam poenitentiam durare impedimentum suspensionis; alias superna canea & impertinens esset dispensatio.

At vero Nauarrus mediam quandam viam in hoc amplectitur, ait enim, post poenitentiam peractam adhuc non possit licite & sine peccato huiusmodi clericum celebrare absque dispensatione Episcopi iuxta c. fin. de Temp. ord. non tamen propterea incurrit nouam irregularitatem, quia quoad hoc sublatā est suspensio per poenitentiam. Ita docet in Summa capit. 25. capit. 76. & 77. Ex quo intelligitur iuxta sententiam Nauarrij hunc clericum publice concubinariū & esse suspensum propria censura suspensionis, & irregularem, tali irregularitate, ut in ea possit Episcopus dispensare. Et per poenitentiam tolli censuram suspensionis, quia tantum est lata, donec poenitentiam agat, iuxta capit. Si qui sunt, 81. d. irregularitatem autem non tolli per solam poenitentiam absque dispensatione: ideoque peccare grauiter post poenitentiam celebrando absque dispensatione, quia irregularem celebrare graue peccatum est. Non tamen contrahere nouam irregularitatem, quia iam ablata est censura, & sola irregularitas, quamuis cum illa celebretur, non inducit nouam irregularitatem.

Est præterea alia differentia, nam plerique ex dictis auctoribus extendunt hanc suspensionem ad omnes clericos, etiam in minoribus constitutos: quod expresse tenet Nauarrus dist. c. 25. num. 76. nullum allegans textum, sed solum Archidiaconum, & Turrecrematam, D. autem Antonin. qui in eadem est sententia confirmat ex c. Ministri, 81. d. & cap. Vestra, de Coha. cler. & mulie. Alijs vero videtur hanc suspensionem esse limitandam ad solos ordinatos in sacris, nam de his expresse loquuntur iura citata, de inferioribus vero neque est æqualis ratio, nec etiam

Ca. ult. de
coh. cler. &
mulier.

Prima opi-
nio.

Innocent.

Cardinalis.
Hostiensis.
Abb.
Couarr.
Nauarr.
Antonin.
D. Thom.
Abulens.
Syluest.
Angel.
Armilla.
Villadieg.
Bern. Diaz

Prima di-
uersitas
auctoritas eius

Alia diuersitas
auctoritatis

textus

textus, qui id insufficienter probet. Nam dictum c. A
Ministri, quod ex Lucio Papa à Gratiano refertur,
sumptum potius est, vti in additione Gregoriana no-
tatur, & luo etiam in suo Decreto refert, ex Epist. 2.
Clementis, in qua non est sermo quoad illam par-
tem de clericis ordinatis, in minoribus ordinibus
neque etiam de concubinariis, quamvis hoc poste-
rius possit à fortiori subintelligi; sed est sermo de
Diaconis, & Subdiaconis, qui Græce *Hypodiakon*,
dicuntur, & ab interprete *Ministri*, quasi per anto-
nomasiam appellatur, vt in principio eiusdem Epi-
stol. notatur in primo tomo Conciliorum: de his
ergo clericis ait Clementis, quod si post ordinationē
congerit proprium inuadere cubile vxoris, pro-
prio ministerio altaris priuetur. Vbi autem apud
Gratianum legitur, Neque sine maioris natu autorita-
te minora gerant officia, vtrum sane ad altare, vel calicē
ne suggerant (propter quæ verba textus ille citatur ab
Antonino & aliis) apud Clementē potius legimus,
Ostia forinsecus claudat minora gerat officia, vtrum, seu
calicē ad altare non iussit. Vnde sensus est, Subdia-
conum non seruauent continentiam etiam cum
propria vxore, remouendum esse ab officio altaris;
permitti vero posse, vt in functionibus minorum
ordinum, his præsertim quæ exera altare fiunt, mi-
nistret: ergo ex illo textu iuxta veram lectionem,
& intelligentiam, nihil adrem præsentem colligi-
tur, vt per se constat. Capitulum autem *Vstra*, licet
de clericis, & presbyteris mentionem faciat, ta-
men aperte loquitur de his, qui diuina officia pera-
gere, aut sacramenta ministrare possunt, quales non
sunt in minoribus ordinibus constituti: præterquā
quod ex illo textu, etiam pro ordinatis in sacris nō
satis colligitur suspensio ipso iure, vt facile legenti
patet.

Secunda opinio principalis in hoc puncto est
nullum clericum etiam in sacris ordinatum, incur-
rere propriam suspensionem propter hoc crimen
concubinatus, quantumvis notorium. Hanc opinio-
nem tenet Soto in 4. d. 1. q. 5. art. 9. ad 2. & d. 1. q. 1.
art. 9. vbi fateatur iure antiquo latam fuisse suspē-
sionem in huiusmodi clericis, iam vero cessasse, ne
ipso se exponant periculo maioris scandali & ruinæ,
quem securus est Medina in sua Sum. lib. 1. c. 11. §. 8. Si
autem ab his authoribus queratur ius nouum, quo
antiquum reuocatum fuerit, nullum proferunt, sed
aiunt per non vsum, seu per contrariam consuetu-
dinem hoc ius fuisse sublatum.

In hacre duo sunt distinguenda, quæ in antiquis
decretis videntur fuisse præcepta Vnum est ex parte
clericorum in hoc publico vitio existentium: aliud
est ex parte aliorum fidelium, quantum ad vitandos
huiusmodi clericos in audienda eorum Missa, vel
aliis diuinis officiis. Quantum ad primum, licet in
antiquis decretis probabile sit latam fuisse suspē-
sionem ipso iure in huiusmodi clericos, propter tex-
tus quos prima opinio asserbat; tamen nunc verius
censeo, hanc suspensionem non incurri ipso iure,
quantumvis delictum sit notorium, vel per eui-
dentiam facti, vel per sententiam, aut confessionem
coram iudice. Hoc probatur optime ex vso & con-
suetudine Ecclesiæ, vt ex sequentibus magis con-
stabit. Præter hoc vero videtur aperte supponi in
Concilio Tridentino sess. 25. cap. 14. de Reformat.
vbi varias penas imponit huiusmodi clericis con-
cubinariis, & priusquam aliquam incurrant, semel
monendi esse dicuntur à suis Prælati: quod si ad-
huc persequerent in suo vitio, tunc priuantur ipso
facto tertia parte fructuum suorum beneficiorum:
si vero secundæ monitioni adhuc non paruerint,
omnes quidem fructus omnium beneficiorum, aut
pensionum ipso facto amittunt; & ab administra-
tione beneficiorum suspendendi dicuntur: nō vero
ipso facto esse suspensi. Quod si adhuc pertinaces
sint, beneficiis perpetuo spoliari, & ad alia beneficia
Fr. Suarez tom. 5.

indigni reddi mandantur: Ac tandem si opus fuerit,
excommunicationis gladio plecti: & quoad hos cle-
ricos beneficiatos nullam mentionem facit suspē-
sionis ab ordine, quam ipso facto incurrant. Postea
vero de clericis non habentibus beneficia, aut pen-
siones dicit: Iuxta delicti, & contumaciæ perseuerentiam,
& qualiter ab ipso Episcopo, carceris pena, suspensione
ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue
modis iuxta sacros Canones puniantur. Si igitur ab Epi-
scopo suspendendi sunt ab ordine, quando opus est:
ergo iuxta mensum Concilii non erant suspensi ipso
iure.

Et quo probabiliter defendi posse existimo, et-
iam iuxta antiqua iura nullam esse propriam sus-
pensionem ipso iure latam propter hoc crimen.
Nam concilium ait hos clericos puniendos. Si opus
sit, suspensione ab ordine iuxta sacros Canones: ergo sup-
ponit iuxta eosdem Canones non esse ipso iure sus-
pensos. Simile argumentum sumi potest ex multis
Decretis de cohabit. cleric. & mulier. nam cap. 2. hi
dicuntur excommunicandi post tres admonitio-
nes: in cap. vero. 3. dicitur, quod Episcopus per sus-
pensionis, & interdicti sententiam debet eos arctius
cogere, vt huiusmodi feminas à se separent: in cap.
vero 4. dicitur esse cogendos per suspensionem à
beneficio; & si pertinaces fuerint, etiam per priua-
tionem. Et in cap. 5. dicitur quidem de quodam cle-
rico fuisse propter hoc crimen suspensum ab offi-
cio. Glossa vero addit, & bene, ab Episcopo suo, nam
ex verbis sequentibus, in quibus Pontifex requirit
litteras, quæ facti seriem contineant, satis constat il-
latam suspensionem fuisse per sententiam latam. Si-
militer in cap. 6. dicitur hos esse interdicendos ab
officio per Episcopum: ergo in omnibus his sup-
ponitur hos non esse interdictos, vel suspensos ipso
iure.

Præterea ex aliis iuribus quæ citauimus, non satis
colligitur hæc suspensio. Nam de capit. vltimo de
Tempor. ordinat. iam supra id ostendimus. In e au-
tem, *Vstra*, de cohabit. cleric. & mulier. non agitur
de suspensione ipsorum concubinariorum, sed de
obligatione aliorum fidelium ad vitandos illos in
diuinis mysteriis, vel sacramentis: de qua statim. Et
de eadem re est sermo in capit. vltim. eiusdem tituli.
Quod autem ibi dicitur, concubinarium cleri-
cum esse suspensum quoad se tantum, non vero
quoad alios, nisi eius delictum notorium sit, cum
eadem proportionem potest intelligi, non enim dicitur
suspensus quoad se, quando delictum eius est oc-
cultum, proprie loquendo de suspensione, quæ est
censura, sed solum ex intrinseca obligatione, quam
secum peccatum adducit: eadem ergo proportionem
dicitur suspensus quoad alios ratione peccati publi-
ci non ob censuram superadditam, sed ob scandalū
aliorum, quod intrinsece secum asfert peccatum
publicum. Præterea in c. Nullus. 32. dist. etiam est ser-
mo de prohibitione aliorum fidelium. In cap. autē,
præter, eadem distinctio. hoc ipsum repetitur: &
additur specialis quædam prohibitio sub his verbis,
Præcipimus, & omnino contradicimus: vt Missas non can-
tent, nec Euangelium, aut Epistolam ad missam legant, ne-
que in Presbyterio ad diuina officia maneant, nec partem
ab ecclesia suscipiant. Veruntamen illa pena neque
ipso iure fertur: nullum enim ibi est verbum, quod
hoc sufficienter indicet: neque etiam fertur contra
concubinarium clericum, sed contra eum, qui con-
cubinam palam duxerit, aut ductam non relinquerit: quod
peccatum longe grauius est: & hoc tempore multo
prauiori pena puniretur, quam ibi præscribitur.

In cap. autem, Si qui sunt, dist. potius interdicti,
quam suspensionis censura in huiusmodi concubi-
narios fertur: verba enim sunt, Interdicimus eis ex par-
te Dei omnipotentis, & sancti Petri auctoritate Ecclesia
introitus, v. g. dum pœniteant & emendant: postea vero
prohibetur aliis fidelibus, ne talium clericorum of-
ficiū

II
Etiam an-
tiquo iure
non incur-
rebantur
susp ipso
facto pro-
pter hoc
crimen Ti-
tul. de co-
habit. cler-
& mulier.

12.
Ex aliis iu-
ribus
idem osten-
ditur.

13.
Ca. Si qui
sunt Si. d.

ficiunt audiant, si in sua obstinatione perseverent. A
at interdictum ab Ecclesia ingressi non est suspen-
sio, sed censura distincta, quam infra explicauimus.
Non extat autem originale decretum illius consti-
tutionis, quam ex Gregorio Septimodici refert Gra-
tius, ut possimus certe colligere, quæ pœna illa fue-
rit. Marianus autem Scotus in fine suorum Chro-
nicorum, ut refertur etiam in 4. tom. Conciliorum,
primo refert Gregorium, Synodo facta, vetuisse iux-
ta antiqua decreta clericos, maxime diuino mune-
ri consecratos, mulieres habere, vel cum mulieri-
bus habitare, & c. inferius autem subdit. Cum autem
clericus magis eligeret anathemati subiacere, quam uxori-
bus carere, Papa, ut si per alios posset eos castigare, præcipit
nullos audire Missam coniugati Presbyteri. In quibus ver-
bis significatur primo, pœnam illam fuisse anathe-
ma; deinde præceptum ut alii non audirent Missam
eorum fuisse nouam pœnam: denique utramque
latam esse in clericos coniugatos. Postea vero refe-
rens verba decreti eodem modo, quo Gratianus,
illa ponit. Itaque ex illo textu nulla suspensio pro-
pria colligi potest: & interdictum illud vel anathe-
ma sine dubio iam non est in vfu. Præterea in c. vi-
tim. 15. q. 8. potius dicit Nicolaus Papa, à Sacerdote
concupiscens, quousque iudicio Episcoporum reprobetur,
communione suscipi posse: quomodo ergo inde colli-
gi potest suspensio ipso iure lata. Denique cap. Sacer-
dotes, quod maiorem probabilitatem præ se fert, nō
habet verbum, quod cogat, ut intelligamus ibi im-
poni pœnam ipso facto incurramdam, quia verbum
illud Non potest Sacerdos habere honorem, sufficienter
intelligitur, si dicamus fieri reum amissionis, & pri-
uationis talis honoris: maxime quia ibi additur, se-
cundum canonicam institutionis auctoritatem: alia autē iu-
ra canonica nō imponunt hanc pœnam ipso facto: er-
go nec ibi imponitur. Vnde Hugo ibi exponit, non
posse de rigore iuris. In quo rigore sane non inue-
nitur decretum aliquod antiquum, ex quo sufficienter
aliud colligatur. Quare mirum non est, quod nec v-
su, nec consuetudine recepta fuerit talis suspensio.

74.
Prima dif-
ferentia de
sententia
reicietur.

Quod si hæc sententia vera est, nihil immorari o-
porter circa differentias adnotatas inter autores pri-
mæ opinionis: omnes enim supponunt aliquid non
satis fundatum in iure: & ideo mirum non est, quod
in eo explicando inter se non consentiant. Vnde,
quod attinet ad primum punctum de irregularitate,
certe si illa erat vera censura suspensionis, conse-
quenter dicendum fuisset irregularitatem contra-
hi, celebrando cum illa. Dicere enim suspensionem
illam latam esse propter indecentiam, non propter
crimen, gratis dictum est, quia nullo iure fundari
potest. Nam in dict. c. Si quis iunxit, ubi fertur inter-
dictum, euidenter fertur per modum pœnæ; & si
illud esset in sua vi, dubium non esset, quin cum illo
celebrans, fieret irregularis. Quod autem talis irre-
gularitas admittenda non sit, ut Couarruias, & alii
censent, videtur probabilius, quia in iure nunquam
insinuat, Sacerdotem concubinarium, propterea
quod in eo statu ante poenitentiam actam celebra-
uerit, indigere peculiari dispensatione, sed simplici-
ter significatur post poenitentiam peractam posse
celebrare: nec distinguitur siue ante celebrauerit, si-
ue non. Nunquam etiam visum est, ut dispensatio
huius irregularitatis postuletur, si ergo hæc irregu-
laritas non contrahitur, signum est illam suspensio-
nem non fuisse ipso iure latam, sed ab Episcopis fe-
tendam.

75.
2. differ. im-
probatur.

Rursus circa aliam differentiam de tali suspen-
sione, an tollatur ipso iure per poenitentiam, vel ne-
cessaria sit absolutio, certe si illa fuisset vera censu-
ra, probabilius esset indiguisse absoluteione, iuxta
generalem doctrinam superius datam, quia licet
aliqua censura feratur, donec quis poeniteat vel re-
sipiscat, nō propterea tollitur necessitas absolutio-
nis. Simpliciter vero probabilius est, non esse neces-

sariam talem absoluteionem, vel dispensationem. Et
media illa via, quam Nauarrus docuit, nobis non
placet. Neque ex cap. penult. de Bigamis, colligitur
necessitas huius dispensationis in foro conscientie,
sed quia Episcopus potest, & debet huiusmodi con-
cupiscens suspendere, & impedire ab executione
ordinis, ideo ad eum spectat talem pœnam relaxa-
re: & ideo in illo textu dicitur posse in illa dispen-
sare, etiam si clericus plures habuerit concubinas, quia
vitium illud non inducit bigamiam, nec irregulari-
tatem eius. Dicitur autem Episcopus posse dispen-
sare, vel non ferendo illam pœnam: quod fieri potest,
quando sufficiens poenitentia & satisfactio præces-
sit, vel illam iam latam post breue tempus auferen-
do. Denique in tertio puncto differentie constat à
fortiori, si suspensio illa admittatur, iuxta vi-
tium quod probabilius admitti in solis clericis ordinatis
in sacris, quam in inferioribus, ut recte probatum
est, & à fortiori constat ex dictis. Quid vero dicen-
dum sit de Episcopis, sequenti sectione dicam. Con-
cludimus ergo prohibitionem, quam habet cleri-
cus concubinarium ad non celebrandum, non pro-
uenire ex aliqua censura ecclesiastica, sed ex intrin-
seca malitia talis status. An vero irregularis fiat, vel
ratione delicti vel ratione infamiae, infra in materia
propria videbimus, nunc enim de propria suspen-
sione solum agimus.

De altera vero prohibitione, quæ iniungebatur
fidelibus, ne Missas horum concubinariorum audi-
rent, dubitari non potest latam olim fuisse in ordi-
ne ad correctionem & confessionem sic delinquen-
tium, & ad exemplum aliorum, ut dicitur in ca. Ve-
stra, de cohab. cler. & mulier. Hæc autem prohibi-
tio non oriebatur ex suspensione talium clericorum,
sed fuit speciali præcepto imposita: nunc autem
præceptum illud non obligat, donec talis clericus
sit persequentiam nominatim declaratus de tali cri-
mine, iuxta Extravagantem, Ad eundem, ut reperi-
tur in tomo 3. disputat. 18. sect. 1. & disputat. 88. sect. vlti-
ma.

Suspensio clerici propter vitium contra naturam, an
sit lata ipso iure.

Tertius casus suspensionis ipso iure assignari so-
let propter vitium Sodomie. Quem casum
tractat Couarruias in Clement. Si quis, p. 1. §. 1. Couarr.
numero 6. refertque plures Canonistas dicentes,
suspensionem contrahi propter hoc vitium, etiam si
occultum sit, adeo, ut irregularis fiat, qui post illud
peccatum etiam occultissime commissum celebrat
ante absoluteionem à suspensione; & cum eo sic irre-
gulari nullum nisi pontificem dispensare posse. Quæ
opinio non fatetur Couarruias ex iuris rigore pro-
bari non posse, tamen ob criminis atrocitatem, &
tot Doctorum auctoritatem defendendam esse.
Qui tamen in confirmationem eius affert, ca. vlti-
de tempor. ordin. & cap. Nisi cum pridem §. 1. de Re-
nunciatione: Sed de primo iam ostensum est, nihil
probare. In alio vero textu, verfic. Propter conscientiam,
solum supponitur, aliqua esse crimina, quæ licet oc-
cultas sint, officij executionem impediunt etiam post
peractam poenitentiam: de hoc tamen in particu-
larum non fit mentio. Potest tamen in de sumi argumē-
tum, quia, si aliquid vitium impedit executionem
ordinis, ergo maxime hoc. Pater consequentia, quia
est grauissimum, & maxime indecens ad diuinum
officium exercendum. Afferri item potest cap. 17.
clericorum, de Vita & honest. cleric. ubi de hoc vitio
in specie fit sermo cum dicitur, Maxime illo propter
quod venit ira Dei in filios dissidentie: & infra subdi-
tur, si quis hac de causa suspensus, & c. Verum tamen
parum etiam probat, tum quia generaliter loqui-
tur de vitio incontinentie, etiam si de illo maxime
tum etiam, quia prius dicitur ut peccantes punian-
tur,

tur, & postea subditur, si quis autem suspensus, vique per iudicem sic panitur: nō ergo inde colligitur suspensio ipso iure.

Est ergo secunda sententia affirmans propter hoc vitium incurri suspensionem, si est publicum, non vero si occultum. Prior pars tribuitur Nauarro cap. 27. num. 248. & 249. sed ille loquitur solum de irregularitate, quæ propter quodlibet enorme crimen publicum incurritur, de qua infra. Posset tamē hæc pars confirmari ex casu præcedenti, si verum esset concubinarium publicum esse suspensum. Sed & antecedens falsum est, & consequentia à simili in hac materia infirma. Alia ergo pars de hoc crimine occulto probatur, quia nec regularitas, nec suspensio inuenitur in iure lata ratione illius. Neque refert, quod tale crimen sit grauius, & detestabilius quam multa alia, propter quæ suspensio ipso iure lata est, quia in legibus penales argumentum à simili vel à fortiori non est efficax: nam propter quā quod sufficit voluntatem legislatoris esse limitatā, quacunque ratione motus fuerit, & non plus operari, quam velit: sæpe possunt esse plures rationes grauius puniendi ipso iure leuius peccatum quam maius, vel quia frequentius, vel quia magis nocuum, &c. Multa item alia, quæ Nauarrus supra de regularitate accumulata, efficacia sunt, & mihi videntur idem de suspensione conuincere.

Quapropter esse potest tertia opinio negans simpliciter propter hoc vitium incurri ipso iure suspensionem, siue illud publicum sit, siue occultum. Et de occulto quidem efficaciter id probatum est, videntur tamen eadem rationes procedere de publico, quia de vtroque verum est illud principium, quod propter nullum delictum incurritur ipso facto suspensio, nisi in casibus à iure expressis, quia cū ius ipsum ferre debeat talem suspensionem, necesse est vt talis casus in iure exprimat, vel in specie talis delicti, vel saltem in genere sub aliqua communi ratione. At vero nullo ex his modis in iure fertur suspensio ipso facto incurrenda propter hoc peccatum etiam publicum: nō enim fertur specificè, & sub proprio nomine, vt etiam dicti auctores sentiunt, ideoque nullum textu afferunt, qui hoc modo eorū sententiam probet. Neque etiam lata est hæc suspensio sub aliqua generali, & vniuersali ratione, quæ hoc vitium comprehendat: quia nec etiam hoc modo aliquis textus adducitur, qui hoc probet. Nam cap. vitium de tempordi. ad summum probat suspensionem ferendam, non vero ipso iure latam, vt supra ostendi. Nec denique talis suspensio censeri potest in iure lata in aliquo simili vel inferiori vitio, quia, vt dixi, pena nunquam fertur in iure hoc modo. Vnde, qua ratione in hoc crimine occulto ille modus non est sufficiens, neque ex eo sumitur argumentum efficax, vt dictum est, eadem ratione, neque in publico, est enim seruanda eadem proportio, eo vel maxime, quod neque contra concubinarium publicum satis probatur hæc suspensio, ipso iure lata: ergo multo minus potest inde, quasi mediate & remotè argumentum sumi ad aliud vitium.

Quocirca, stando in puro rigore antiqui iuris, non video sufficiens fundamentum ad asserendum propter hoc crimen siue publicum, siue occultum, incurri suspensionem ipso iure: neque sola assertio multorum auctorum etiam grauium ad id probandum sufficit, nisi ius asserant, quod talem penam statuat, cum ipsi eam imponere non valeant. Vnde Leo X. in sua constitutione 11. quam in reformationem Curie edidit anno 1515. de hoc vitio solum dicit, vt laicus, vel clericus de illo conuictus, penis per sacros Canones, aut ius ciuile respectiue impositis puniatur. Quod veluti declarat Pius V. in sua constitutione 5. solum dixit. Si clericus fuerit omnibus ordinibus degradatus simili pena subijciatur, id est, curia seculari puniendus tradatur. Vnde ad illud ergo tem-

Fr. Suarez tom. 5.

pus non videtur pena aliqua iure ipso lata propter hoc crimen. Postea vero idem Pius V. sua constitutione 70. gratissimam penam ipso facto incurrendam his verbis imponit, Omnes & quoscumque presbyteros, & alios clericos seculares, & regulares cuiuscunque gradus & dignitatis tam diu nescias exercentes omnino privilegio clericali omnique officio, dignitate, & beneficio ecclesiastico presentis canonis auctoritate priuamus. Quæ vltima verba euidenter ostendunt vitium secundum se, & absolute, id est, siue publica notitia, aut infamia notatum sit, siue non: quia lex, quæ per se ipsam penam infert, factum solum requirit, vt operetur, non vero aliam famam vel notitiam, nisi ipsa met lex se limitet ad talem casum, quod in prædicta constitutione non fit. Est præterea constitutio illa, & pena vniuersalissima quoad personas clericorum, nam de laicis nulla ibi mentio fit, vt ex eius tenore constat. Vnde licet alias declaratum sit in iure, vt Episcopi & superiores sub generali lege ferente suspensionem, vel interdictum, non comprehendantur: sub hac nihilominus comprehendi videntur, vel propter illa verba cuiuscunque gradus & dignitatis, vel melius & certius, quia illa pena non est suspensio, sed irregularitas, vel certe, vt recte notat Nauarrus supra, est depositio verbalis ipso iure lata: quoad ratum est, & vix in vno vel alio loco in iure reperitur, vt supra dixi, neque ab alio quam à Summo Pontifice per potestatem supremam fieri potuisset, iuxta ea quæ superius de depositione tractauimus. An vero non obstante illorum verborum rigore necessaria sit sententia declaratoria criminis, vt in conscientia pena illa obliget, ex generalibus principijs de lege penali petendum est.

At vero quoad vitium & peccatum pro quo illa pena imponitur, nonnulla obseruanda sunt quantum ad forum conscientie spectat. Primum, vt incurratur illa pena, necessarium esse, vt peccatum illud contra naturam sit in sua specie consummatum, ita vt non sufficiat quælibet pollutio vel immunditia cū alio, nisi intercedat copula intra vas ordinarium illius delicti, quia in eo consummatur tale delictum, vt cum D. Thoma traditur secunda, secundæ quæstion. 154. lex autem puniens aliquod delictum, & præfertim per censuras, vel penas ecclesiasticas ipso facto impositas, requirit delictum consummatum in ea specie, vt supra probatum est. Præsertim quando lex simpliciter & absolute loquitur de illo delicto, & maxime si addat verba, & exaggerationem aliquam, quæ talem delicti consummationem declarant, quod in præsentis constitutione obseruare licet, quæ sic incipit: Horrendum illud scelus, quo polluta sedesque ciuitates à tremendo Dei iudicio flagrant, &c. Deinde non satis est ad contrahendam ipso facto illam penam semel aut iterum vitium illud committere, sed oportet habere frequenter vitium seu consuetudinem eius, quod etiam notauit Nauarrus ex ponderatione illius participij, exercentes, quod de industria positum fuisse refert ex testimonio ipsiusmet Datharii Matthæi Contaremini, & relatione Gregorij XIII. Ideoque vox illa, exercentes, in proprio rigore sumenda est: in quo non significat illum, qui semel aut iterum talem actum facit, sed qui frequenter & quasi ex consuetudine ita operatur, vt prudentis arbitrio dici possit, exercentes talem actum.

Denique, his etiam omnibus concurrentibus, dubitat ibi Nauarrus, an constitutio illa quoad hanc penam in conscientia obliget, non quod ipsa de se non sufficiat ad obligandum: hoc enim in dubium verti non potest, quia potestas non deest Summo Pontifici, & intentio eius hæc fuit, vt ex verbis ipsius legis satis ostenditur, & Pontificem Summum declarasse, idem Nauarrus refert. Sed quod dubitatur, est, an sit ita recepta vt efficaciter obliget. Quam quæstionem ait Nauarrus esse de facto, ad quæ iuris-

Vu a

Quæ pena incurritur sic delinquens per constitutionem Pii V.

Hanc etiam penam incurrit Episcopi.

Quale debeat esse peccatum hoc ad prædictam incurrendam.

D. Thomas

22. Dubium triplex enodatur.

con-

18. 2. Summa. Nauarr.

Improbatur.

19. 3. Opinio.

20. Iure autem, qui non incurrunt hanc suspensionem propter hoc crimen etiam publicum. Leo X.

Pius V.

consultus non respondet. Sed tria video hic quæri posse. Primum, an hæc lex in conscientia obliget reos occultos præcipue ad exequendum in se has penas priusquam per sententiam declarentur. Et sic probabile censeo non obligare, siue quia ipsa in particulari non est ita recepta, siue ex principiis generalibus de lege pœnali, de quibus alias. Secundum est, an Iudices teneantur uti hac lege ad dammandos reos: & ita omnino affirmandum est, nam est iustissima & recepta in exteriori foro, ut Nauarrus fatetur. Tertium est, an rei per sententiam declarati teneantur in conscientia ad illas pœnas. Et ita etiam affirmandum censeo, quia hæc ad minimum est vis legis sic imponentis pœnam, nec potest dici non receptum, cum Iudices illam obseruent.

Alia suspensio ob vitium simoniæ expenditur.

Quartus casus est de vitio Simoniæ a clerico commissio, cui suspensio ipso iure annexa est. Quoniam vero simoniæ vitium multiplex est iuxta varias eius materias, duo sunt præcipua capita distinguenda propter quæ hæc censura imposita est. Vnum est de simonia commissa in ordinibus sacris: aliud de simonia circa beneficia ecclesiastica. Circa primum tres personæ sunt distinguendæ, quæ possunt simoniaca labe infici in ordinum collatione, scilicet conferens per simoniam, seu propter pecuniam, præsentans alterum ut ordinetur. Et ipse qui ordinatur: de his enim omnibus fit mentio in cap. penult. de Simonia: & ibi omnes facti ipso suspentur, ut videbimus, de illis ergo sigillatim dicturi sumus. Nec vero nunc est a nobis explicandum, quando in huiusmodi ordinatione vitium simoniæ committatur; id enim spectat ad materiam de simonia, sed supponendum est simoniam in hoc genere committi, quando ex pacto, & per modum emptionis & venditionis aliquis dat, vel recipit pecuniam, vel aliquid pecunia æstimabile, ut ordines conferat, vel recipiat. Hæc enim est essentia huius vitii simoniæ, nam si aliquid ex consuetudine detur, vel elemosynæ non committitur simonia, ut docet D. Thom. 22. quæ. 100. art. 2. ad 4. Vnde necessarium est, ut formale, vel virtuale pactum antecedat, & realis ordinatio subsequatur, quia hæc suspensio non contrahitur nisi per actum exteriorem consummatum, ut scpe de his censuris in superioribus dictum est; & quantum ad præsentem casum spectat, magis in sequentibus explicabitur. Quamquam in hoc seruandum est nouum ius Concilii Tridentini. sess. 21. c. 1. de Reformat. ibi omni consuetudine reuocata collatoribus ordinum præcipit, nihil accipere quocumque prætextu, *Sub pœna*, (inquit) *à iure statuti ipso facto incurrendus*. Sed non opinor violationem huius decreti esse proprie simoniam, sed iniustitiam, vel inobedientiam, ut in alio opere, Deo dante dicemus, quare nec pœna hæc, de qua agimus propterea incurratur, quia solum propter simoniæ vitium fertur.

24. Circa personam ergo, quæ ordines confert per simoniam, dubium non est, quin propter tale peccatum aliquam suspensionem ipso facto incurrat: quæ vero & quanta sit illa suspensio, controuersum est. Quidam aiunt sic conferentem manere suspensum à collatione omnium ordinum; imo simpliciter ab officio & beneficio. Alij aiunt, tantum manere suspensum à collatione illius ordinis, in quo conferendo simoniam commisit. Rursus aiunt quidam, illum manere perpetuo suspensum, donec cum illo dispensetur: alij solum per triennium. Sed distinguere oportet propriam censuram suspensionis à censura excommunicationis, & à suspensione illa, quæ veluti materialiter in excommunicatione includitur. Verum est enim propter hoc peccatum

A manere collatorem excommunicatum ipso facto iuxta Extravagant. 2. Pauli Secundi de Simonia: unde sit ratione excommunicationis manere suspensum ab omni officio & beneficio, idque non ad definitum tempus, sed donec absoluitur à Romano Pontifice, vel alio habente ab illo facultatem, quia hæc excommunicatio illi reseruata est, de qua excommunicatione supra suo loco dictum est. Omnia ergo excommunicatione de propria suspensione dicendum est, huiusmodi collatorem manere ipso iure suspensum non tantum à collatione ordinis, quem simoniace contulit, sed simpliciter à collatione ordinum. Ita enim habetur in cap. penult. de Simonia, ubi de suscipiente ordinem dicitur manere suspensum ab ordine sic suscepto: de conferente vero dicitur, manere suspensum à collatione ordinum: ergo euidenter intelligitur, non à collatione illius ordinis tantum sed omnium: præter hoc vero non suspenditur ab alio officio, vel beneficio, neque ibi, neque alibi.

C De duratione vero illius suspensionis difficultas est, quia verba illius textus sic habent: *Ordinator à collatione, præsentator vero ab executione ordinum per triennium*, &c. ubi obscurum est: an illa particula *per triennium*, cum utraque persona, vel solum cum proxima, quæ præcessit, construenda sit: nam in vno sensu hæc suspensio collatoris est absoluta & sine limitatione temporis; in alio vero est triennalis. Prior ergo sensus videtur verisimilis ex ipso contextu, quia determinatio solum determinat ea, quæ proxime præcedunt. Sed oppositum verius est ex mente Glossæ ibi, & interpretum: & patet ex ipso contextu, nam tota illa clausula suspensa est, & ideo determinatio illa additur tanquam communis utrique personæ, scilicet conferenti, & præsentanti, nam de tertia scilicet de reperiencia alia determinatio additur, scilicet, *donec dispensationem obtineat*. Itaque ex vi illius textus, & in casu eius dicendum est, suspensionem illam esse triennem.

D Nihilominus tamen Canonistæ communiter dicunt, quando simonia est perfecta & consummata per receptionem pretii, aut rei æquivalentis, ordinatorem manere perpetuo suspensum. In eo vero capit. suspensionem fuisse triennem, quia simonia non fuit propria, nec perfecta, quia collatio pretii non interuenit, sed sola remissio cuiusdam obligationis nondum existentis, sed præterse: unde potius fuit conservare se indemnem, aut tollere importunam vexationem, quam aliquid recipere. Ita sentiunt Glossa, Innocent. Abbas, & alij in cap. ult. de Simonia, quos Syluester sequitur. ver. *Suspensio*. quæst. 7. Iuxta hanc ergo opinionem sub distinctione respondendum erit, nam si simonia fuit impropria, suspensio erit triennalis per illum textum, si propria, erit perpetua. Et hæc posterior pars potissimum probari solet ex cap. *Per tuas*. 3. eodem titulo de Simonia. Tamen in illo de ordinato non de ordinante sermo est. Citatur etiam cap.

E *Insinuatum*. eodem titulo, sed ibi nec sermo est de collatione ordinis, sed beneficii, neque est sermo de conferente: sed de ipso intruso in beneficio: nec pœna suspensionis ponitur, sed priuationis beneficii per iudicem faciendæ. Citatur etiam cap. *De hoc*. Sed præsertim in illis verbis, *Si manifestum est promissa recepisse ab altaris ministerio sunt perpetuo deponendi*. Sed ibi non est sermo de simonia commissa in ordinatione, sed in electione ad Episcopatum: & ut ex ipsius verbis patet, nec imponitur pœna suspensionis ipso iure, sed pœna depositionis per iudicem ferenda. Citatur præterea cap. *Si quis Episcopus*. 1. quæst. 1. ex Concilio Calced. cap. 2. ubi de hoc ordinatore dicitur, *proprijs gradibus periculo subiacere*. Sed per illa verba, si recte expendantur, nulla pœna ipso iure imponitur, nam illa solum excommunicatio quædā quæ per iudicem est mandanda executioni. Vnde ibi non

non designatur tempus, neque etiam dicitur ut illa poena sit perpetua, sed videtur iudicis arbitrio relinqui.

27. Propter hæc igitur, dicendum videtur quantumvis perfecta sit simonia in collatione ordinum commissa, ipso iure tantum incurri propter illam triennalem suspensionem, iuxta dict. ca. penult. Quod sine causa exponitur de impropria simonia; Nam esto aliquod pretium ibi collatum non fuerit, ipsa promissio, seu obligatio erat respectu æstimabilis, & consequenter ad simoniam sufficiens. Adde, quod, si ex illo iure non habemus quam suspensionem incurrat collator ordinum per simoniam propriam, & rigorosam, ex nullo alio habetur: non solum quantum ad durationem ut ostensum est: sed neque etiam quantum ad speciem suspensionis, ut ex dictis circa prædicta iura, quæ in contrarium citantur, facile constat. Vnde liberum erit vnicuique dicere huiusmodi collatore manere suspensum ab officio & beneficio, &c. Denique si propter imperfectiorem simoniæ suspensio collatoris temporalis effecta est, cur non etiam suspensio eius, qui ordines suscepit: non ergo id factum est, quia illa non fuit propria simonia, sed quia auctori canonis visum est conferenti ordines non maiorem poenam imponere quoad durationem, vel propter personæ dignitatem, vel certe quia eius suspensio aliunde, scilicet in usu, quo prius grauior esse videtur. Igitur cōferens simoniæ ordines, per triennium tantum ipso iure manet suspensus: vnde illo transacto, si aliunde ab excommunicatione absolutus sit, absque alia dispensatione vel absolutione ordines poterit conferri. Neque oportet distinguere quoad hoc inter occultum, & publicum simoniacum, nisi ut in sequenti puncto dicatur.

28. Illud denique est in hac suspensione considerandum, eam præcipue ad Episcopos pertinere, nam in præfatis satis expresse nominantur sub ratione conferentium ordines: nec enim necesse est, sub proprio nomine dignitatis Episcopalis vel superioris exprimantur; cum ex munere vel officio Episcoporum proprio, cuiusmodi est ordines conferre, designentur. Nec refert quod nonnulli Abbates ordines conferant, nam illud est ex privilegio, & quasi secundum quid, & ideo simpliciter per collatores ordinum Episcopos intelliguntur, quamvis non soli illi, sed etiam Abbates, & quicumque alii, qui ex privilegio minores ordines conferunt, eandem poenam incurrant, si per simoniam id faciant: nam lex generalis est, & a fortiori hos inferiores comprehendit.

29. Circa alteram personam, scilicet eius qui præsentat alium per simoniam, nihil noui notandum occurrit, nam eius poena & suspensio satis clara est in dict. cap. penult. de simonia. Suspenditur enim ab executione ordinum, omnium scilicet quos habuerit, hanc enim vim habet illa absoluta & indefinita locutio: illa vero suspensio tantum est triennalis, ut in eodem textu habetur. Neque oportet hoc limitare ad simoniam impropriad, quia in omni simonia hoc habet, ut dictum est in superiori puncto: est enim quoad hoc eadem ratio. Neque etiam distinguere oportet de simonia publica, vel occultâ, ut alii faciunt, dicentes; in simonia occulta suspensionem esse triennalem, in publica vero perpetuam; quod idem dicunt de collatore, ut ex Hostiense, Innocent. & Archidiacono refert Panormitanus, super eundem textum. Qui tamen eorum sententiam non approbat, & merito: quia textus absolute loquitur: & ubi lex non distinguit, nos non debemus sine alia lege, vel ratione cogente distinguere. Hic autem cum simus in materia penali, & quæ ex voluntate legislatoris pendet, nulla ratio per sumpta cogere potest, ut per se notum est. Neque etiam inuenitur aliud ius, in quo hæc suspensio perpetua imponatur propter hoc crimen publicum.

Fr. Suarez tom. 5.

A Quod quidem de conferente ex dictis in superiori puncto satis patet: de poena vero presentantis ferè nullo alio loco mentio fit, præter illud, quod generatim sub nomine mediatoris statuitur in cap. Si quis Episcopus. i. q. 1. his verbis: Si quis vero mediator tam cupidus, & nefandus datus, vel acceptus extiterit, & ipse si quidem Clericus fuerit, proprio gradu decidat: si vero laicus, aut Monachus, anathematizetur. Iam vero supra exposui in simili per hæc verba non imponi poenam ipso iure, sed comminari poenam à iudice inferendam, quam esse poenam depositionis exponit ibi Turrecremata cum aliis, & D. Thom. 2. 2. q. 100. art. ult. & est probabilis expositio, & consentanea verbis, quamvis etiam possint illa verba generalius intelligi, ut supra insinuauimus, vel nomen ipsum depositionis potest etiam late sumi, prout interdum accipitur pro suspensione. Si vero intelligatur de propria poena depositionis, dicendum est illam ollum habuisse locum, quando suspensio ipso iure non erat imposita: nunc autem cum non debeat idem delictum bis puniri, postquam aliquis suspensionem latam à iure sustinuit, non debet iterum deponi, nisi fortasse suspensionem sibi impositam non seruasse conuincatur.

Alii vero aliter distinguunt de simoniaco publico, & occulto, dicentes, occultum simoniacum in hoc casu manere suspensum quoad se, non vero quoad alios: si vero sit publicus, esse utroque modo suspensum, scilicet quoad se & quoad alios. Ita loquitur de conferente, & mediatore. D. Tho. d. art. ult. ad 1. & 2. item Raimundus, quem refert, & sequitur Turrecremata in d. c. Si quis Episcopus. Sed hoc in primis non est ita accipiendum, ut per suspensionem quoad se intelligatur solum peccatum mortale: nam hi simoniaci licet occulti sint, veram poenam suspensionis incurrunt: quia in d. c. ult. absolute fertur ipso iure propter hoc crimen, & ita comprehendit etiam occultum, iuxta dicta supra sect. i. Dicitur ergo hic non suspensus quoad alios, vel quia non tenetur vitare illos se prodendo: vel quia alii non tenentur vitare ipsum, vel omnino si eius defectum ignorent, vel saltem publice secundum ius antiquum: hodie vero omnino non tenentur propter Extraneam.

Ad euitanda. Supereft dicendum de tertia persona, scilicet de illo, qui ordines suscipit per simoniam, de quo etiam certum est manere suspensum ipso iure, ut D. Tho. docet dict. solut. ad 1. Angel. Syluest. & alii Summi. Itæ verb. Simonia: Couarr. supra, & quos refert. Citat autem Couarruias ad hoc probandum, præter §. Verum, 32. dist. de quo iam vidimus nullam suspensionem ipso iure contineri. Citat etiam cap. Eos, 81. d. ubi non est sermo de vitio simoniæ. Afferit præterea c. Reprimuntur, 1. q. 1. ubi non censura suspensio nis, sed anathematis feriuntur ipso iure huiusmodi simoniaci, & si censentur suscepti, dicitur, honoris riuuntur, & gradu priuuntur, & monasterio sub perenni poenitentia recludantur. Denique citatur cap. Tanta, de Simonia, ubi non agitur de poena ipso iure incurrenda; sed de his, qui possunt admitti ad accusandum simoniacum, ut ab ordine (inquit) male accepto removeatur. Quæ verba factum hominis potius, quam legis significant: alius ergo iuribus probandum hoc est, quæ statim afferam.

Dissentiunt item auctores in explicanda qualitate huius suspensionis, & ut Couarruias, & Syluester referunt, communior opinio est, incurrere suspensionem absolutam omnium ordinum, quos habuerit. Aliis vero magis placet tantum incurrere suspensionem ordinis simoniace suscepti. Dicendum tamen est breuiter iuxta antiqua decretalium iura, tantum incurrere suspensionem ab ordine sic suscepto. Ita videtur loqui D. Thomas supra, & sumitur ex c. Pertuas, 3. de Simonia, ubi de quodam, qui subdiaconatum simoniace susceperat, dicitur: Nisi

Cap. Si quis Episcopus i. q. 1.

Turrecremata D. Thom.

30. Aliorum distinctio exponitur.

31. De suscipiente ordinis per simoniam. O Thom. Angelus. Syluest. Couarr. Ca. præter, dist. 32. Ca. Eos 81. Cap. Reprimuntur, 1. q. 1. Cap. Tanta, de Simonia.

32. A quo ordinis suspensio recipiens ordinis. Quid iuxta antiquum ius. Cap. Pertuas, 3. de Simonia.

Nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum, nec ad superiores ascendere, nec in suscepto debet ordine ministrare. Dicitur fortasse, ibi non dici in ordine sic suscepto, sed simpliciter in ordine suscepto: ergo in nullo suscepto potest ministrare: manet ergo suspensus ab omnibus. Respondetur, nimis rigorosam esse interpretationem hanc: nam illa particula indefinita ab ordine, recte determinatur iuxta subiectam materiam. Cum ergo ibi sit sermo de ordine illicite suscepto, de illo recte intelligitur illa poena: quod satis etiam declarat illa particula, *ab ordine suscepto*: refertur enim ad præcedentem narrationem. Denique cum hæc intelligentia sit satis accommodata, & legitima, in materia odiosa præferenda est. Clarissime tamen hoc probat cap. penult. eiusdem tituli, ubi de præcedente aliquem ad ordinem simoniace dicitur, per triennium fore suspensum ab executione ordinum: de ipso vero ordinato immediate subiungitur, *ab ordine suscepto*. &c. Loquitur ergo tantum de ordine simoniace suscepto: alias dixisset ab executione ordinum, sicut de præstatore proxime dixerat.

At vero secundum nouum ius Pauli II. in Extravag. 2. de Simonia, inter communes satis probabile est, hæc penam fuisse actam, ita ut qui vnum ordinem simoniace suscipit, ab omnibus, quos habet, suspensus maneat: verba enim illius sunt; Apostolica auctoritate declaramus, ut omnes illi, qui simoniace ordinati fuerint, a suorum sint ordinum executione suspensi. Et similis constitutio Martini V. & sub eisdem fere verbis habetur in Concilio Constantensi, sess. 43. ibi ergo locutio pluralis, & absoluta, & relatiuum illud *suorum*, absque vlla mentione susceptorum ordinum, indicant satis, sermonem esse de omnibus ordinibus. Illa item verba, *Apostolica auctoritate declaramus*, etiam significant aliquid noui ibi statui: at vero si tantum inferretur suspensio ab ordine suscepto, non esset illud nouum, sed antiquum. Non nego tamen, etiam textum illum posse probabiliter intelligi iuxta antiqua iura: sæpe enim Pontifices, quamuis ius nouum non statuunt, sed renouent, & confirmant antiquum, Apostolica auctoritate loquuntur, seque id facere declarent. Nomen autem illud plurale *a suorum ordinum*, &c. respondet plurali locutioni, quæ proxime præcesserat de omnibus, qui simoniace ordinati fuerant: Vnde non oportet intelligere, ut singuli maneat suspensi a suis ordinibus, sed accommodando singula singulis, ita ut omnes, quasi collectivè maneat suspensi a suis ordinibus, nusquisque tamen ab illo ordine, quem simoniace suscepit. Quæ interpretatio, si viris doctis probaretur, non esset contemnenda. Quia vero contraria opinio etiam secundum ius antiquum communior est, & prior interpretatio videtur magis plana & sincera, ideo securiorem opinor esse partem illam.

De suspensione eius, qui à simoniaco Episcopo, licet non simoniace ordines recipit.

Adendum præterea est, & suspensionem etiam incurri accipiendo ordines ab Episcopo simoniaco: sunt enim hæc duo distincta, accipere à simoniaco, & accipere simoniace, nam hoc posterius committitur, quando ipsa ordinatio per simoniam fit: illud vero prius, quando Episcopus ordinans alias supponitur simoniacus, licet in tali ordinatione hoc vitium non misceatur: hi ergo duo tituli separari possunt, & si interdum coniungantur, accidentarium est. Recipere ergo ordines simoniace, per se est delictum simoniæ, etiam in ordinato, nisi intercedat ignorantia, & ideo mirum non est, si propterea suspendatur: recipere autem à simoniaco, non tamen simoniace, per se non pertinebat ad vitium simoniæ, & nihilominus in illius vitii detestationem suspenditur is, qui à tali ministro ordi-

nes accipit, &c. Si qui à simoniaco, q. 1. ibi. Eorum ordinatio. Ca. Si qui tione uris esse decernimus, scilicet quoad usum simoniæ ordinis conferendum, ut sæpe expositum est. Ipse 1. q. 1. vero ordinans propter hoc crimen deponendus dicitur in c. De cetero, q. 1. Et vltra hoc si suspensus, Ca. De vel excommunicatus supponatur, ratione simoniæ irregularis fiet, iuxta principia supra posita.

Additur vero in dicto cap. Si qui, hanc suspensionem non incurri ab ordinato, nisi ordinatus voluntarie participet in temeritate ordinis: nam si bona fide ordinetur ignorans simoniam eius, non suspenditur, quod expresse etiam habetur in c. Per tuam 2. de Simonia. Loquuntur autem hæc iura de ignorantia facti, & ideo Sylvest. verb. *Suspensio*, quæ 7. ad illam limitandam censuit: quia ignorantia iura (inquit) non excusat. Sed in hoc iam in superioribus diximus, licet in foro exteriori ignorantia iuris regulariter non præsumatur probabilis, nec sufficiens ad excusandum; tamen reuera posse esse inuincibilem, & excusare à culpa: in præfenti ergo si talis sit, etiam excusabit à suspensione propter rationem factam. Deinde addit Sylvest. etiam quando intercessit ignorantia facti, si quis postea audiat suum ordinatorem fuisse simoniacum, ita ut illi saltem dubium, vel scrupulum generet, posse quidem in suscepto ordine ministrare, non tamen vltra ascendere, seu ordinari ab eodem, donec scrupulum deponat: quod si certo intellexit illum fuisse simoniacum, non posse etiam in suscepto ordine ministrare, donec per Papam dispensetur, iuxta Glossam 1. in dict. c. Si qui à simoniaco, ex illis verbis eiusdem textus: *Talem ordinationem misericorditer sustinemus*: quæ videntur dispensatorie. Sed hæc limitatio falsa est, quia ille sic ordinatus à principio non contraxit suspensionem: ergo nec postea illam contrahet propter superuenientem scientiam. Antecedens patet ex ipso textu: nam solus ille manet suspensus, qui scienter à simoniaco ordines suscipit: ergo qui ignoranter, & bona fide id facit, non contrahit illam. Prima vero consequentia probatur: quia sola scientia non sufficit ad suspensionem inducendam, quia non est aliqua culpa.

Aliter limitare hoc videtur D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. ad 2. ubi ait, duobus modis posse Episcopum esse simoniacum: primo in ordinatione, seu consecratione sua: quia nimirum per simoniam illam adeptus est: secundo per alia peccata simoniæ, quæ postea commisit. Quando priori modo est Episcopus suspensus, ait D. Thom. cum, qui ab illo ordinatur, etiam per ignorantiam, manere suspensum: quia ille Episcopus est suspensus ab executione sui ordinis quoad se, & alios: & ideo non potest conferre alteri executionem ordinis, etiam si alter bona fide ordinetur: quia nemo dat quod non habet, sicut in superioribus diximus de illo, qui per ignorantiam ordinatur ab excommunicato. At vero quando Episcopus alio modo est simoniacus, aut est occultus, ait D. Thomas, aut publicus: si sit occultus, licet sit suspensus quoad se, non tamen quoad alios: & ideo qui ab illo bona fide ordinatur, non manebit suspensus: si vero sit publicus, est suspensus quoad se, & alios: & ideo nemini potest dare ordinis executionem.

Aduerto tamen loqui nos posse de simoniaco præfise: ut est in tali vicio, vel ut ratione illius aliquam censuram contraxit. Priori modo in hoc puncto consideratur, & hoc præfise titulo contrahitur suspensio recipiendo ab illo ordines, siue simonia eius fuerit in acquirendo Episcopatu seu consecratione sua, siue in alia materia: quia iura nihil in hoc distinguunt, nec nobis dant occasionem distinguendi: quia omnem simoniam, præsertim in Episcopo, detestantur. Eodemque modo admittitur indistincte excusationem ignorantie, & non est à nobis restringenda, cum fauores potius amplian-

33.
Quid iuxta
ius nouum
Extravag. 2.
de Simonia.

Concilium
Constanti
ense.

34.

ante, quam odia. Sic ergo licet simonia Episcopi fuerit in promotione sua, si ignoretur ab ordinato, non contrahet suspensionem. At si in Episcopo simoniaco spectemus, quod ratione illius vitii excommunicatus, vel suspensus est: sic verum est, ordinatum ab illo etiam ignoranter non recipere ab illo ordinis executionem, iuxta superius dicta: & ita potest intelligi primum membrum primæ distinctionis D. Thom. an vero propter alias simonias incurrat Episcopus tales censuras, infra dicemus. Alia vero distinctio de publico, vel occulto, in tantum potest hic habere locum, in quantum acta à publico ministro ex publico officio non vitiantur propter occultum crimen, vel impedimentum, ut supra traditum est. Hoc autem principium etiam applicari potest ad Episcopum occulte per simoniam promotum, habet enim eandem rationem.

Ei iuxta hæc expedienda est alia dubitatio, quam attigerunt diuus Thomas dicta soluta. 2. & Glossa in dicto cap. Si quis: An si quis nouerit suum Episcopum esse simoniacum, ita tamen occultum, ut id probari non possit, ab eo ordines suscipere valeat absque periculo suspensionis. Aliqui enim dixerunt, illum posse à tali Episcopo ordines suscipere, præsertim si ab eo precipiatur, aut si non possit ab alio Episcopo ordinari: addunt tamen, eum sic ordinatum non posse in ordinibus sic susceptis ministrare absque dispensatione, quam debet occulte procurare, ne Episcopus de occulto crimine infamet. Sed hæc duo non sunt consequenter dicta, ut recte D. Thomas notauit. Nam vel ille peccat recipiendo ordines à tali Episcopo: & sic nulla ratione debet ab eo ordines suscipere, aut ei in hoc obedire, aut non peccat: & sic non manet suspensus iuxta dicta: & consequenter non indiget dispensatione ad ministrandum in ordine sic suscepto: Alii dixerunt in eo casu non posse subditum recipere ordines à tali Episcopo, etiam si ille sub excommunicatione precipiat, quia est res illicita, & prohibita in dicto c. Si quis simoniacus, & cap. De cetero, & Per tuas. Et in hac partem tandem inclinat Glossa verbo Probare: & ex parte idem tenet diuus Thomas, scilicet, quando talis Episcopus simoniace promptus est, quia tunc licet sit occultus, est suspensus quoad se & alios: unde illicito operatur ordinando: & non licet communicare cum illo in opere illicito ordines ab illo recipiendo: ideoque si quis ita ordinetur, manebit suspensus. Quod secus est (ait D. Thomas) quando Episcopus alio quocunque modo est simoniacus occultus: potest enim quis licite ab eo suscipere ordines, etiam si sciat vitium illius nec propterea manebit suspensus, aut indigebit dispensatione: quia talis Episcopus non est suspensus quoad alios, sed quoad se tantum. Sed, ut dixi, iura in hoc nihil distinguunt: imò in dicto cap. Per tuas verba sunt: Episcopum multis modis fuisse simoniacum: quibus significatur quemlibet modum sufficere.

Vnde vtendum potius videtur distinctione data, quod aliud est considerare in Episcopo simoniaco simoniam vitium: aliud vero excommunicationem, vel suspensionem, qualigatus est, propter tale vitium. Priori igitur titulo nemo tenetur illum vitare, nisi sit publicus simoniacus, etiam secundum antiqua iura, ut supra dictum est: quod maxime habet nunc verum post Extrauag. Ad eundem, ut supra in simili de concubinario dictum est: & ideo licet aliquis sciat tale vitium occultum eius, non tenebitur illum vitare in suscipiendis ab ipso ordinibus: quare si illos suscipiant, suspensus non erit. At vero posteriori titulo, per se loquendo, & secundum ius antiquum, necessarium erat talem simoniacum etiam occultum vitare ratione censura: & ideo, per se, etiam loquendo, non poterat quis sciens eius vitium, & censuram, ab eo ordines suscipere: ideoque illos sic suscipiens, suspensus maneret. Dico autem

A per se loquendo, quia etiam secundum ius antiquum excommunicatus occultus in occultis tantum vitandus erat, non vero in publicis actionibus: & ideo si quis non posset sine graui incommodo, aut sine publica nota, vel infamia non suscipere ordines à tali Episcopo parato ad dandum, vel potius indigente ad recipiendum: tunc nulla esset culpa ab illo recipere ordines: quia talis communicatio cum illo non erat prohibita, neque erat cooperatio ad actionem vitiosam eius: sed erat bene vitiosa actio eius. Et consequenter ille sic ordinatus non maneret suspensus eadem ratione, qua de eo, qui ignoranter ordinatur, idem diximus, scilicet quia cum ille sit minister ab ecclesia toleratus, & titulo publici officii ordines ministrat, propter occultam defectum non impeditur, quomodo valide sum publicum ministerium exerceat, etiam quantum ad conferendam ordinis executionem. Vnde si alius recipiens excusatur à culpa propter articulum necessitatis & genus quoddam coactionis, non est cur maneat suspensus. Ad quod etiam sumi potest argumentum ex cap. Constat, 1. qu. 1. Quod quidem certius nunc est secundum nouum ius Extrauagantis, Ad eundem: nam quamdiu talis Episcopus de tali crimine publice, & nominatim declaratus ac denunciatus non est, nemo illum vitare tenetur in ordinis collatione, etiam si priuatim sciat illum esse ob simoniam excommunicatum, vel suspensum. An vero iuxta hoc ius nouum possit quis non solum recipere ordines à tali Episcopo, ille se offerat: sed etiam illum inducere, & ab illo petere, & consequenter an ille possit dare licite, quando non valet prius absolutionem obtinere iuxta principia generalia superius posita definiendum est.

Vltima dubitatio circa hanc partem est de ordinato simoniace absque peccato simonia. quod ipse committat, incurratne hanc suspensionem, ut v. g. si ipso ignorante eius amicus per simoniam ab ipso Episcopo obtineat, ut ordines ei conferat. Non enim defuit qui dicant, huiusmodi sic ordinatum manere ipso iure suspensum, etiam si illa ignorantia inculpabilis fuerit. Ita tenet Syluester verbo Suspensus q. 7. vbi ait, manere solum suspensum ab ordine sic suscepto: in quo distinguit hunc ab eo, qui scienter per simoniam ordinatur: quod tamen discrimen nullo iure probat. Potest tamen probari hæc opinio ex c. Per tuas, 3. de Simonia. Vbi de quodam sic ordinato per ignorantiam ait Pontifex: Nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum, nec ad suspensiones ascendere, nec in suscepto debet ordine ministrare. Idem adiungi potest cap. Presensium, 1. quæst. 5. vbi quidam per ignorantiam ordinatus simoniace, quia parentes dederunt pecuniam, ipso nesciente, à tali ordine suscepto suspenditur. Nihilominus dicendum censeo, quoties is, qui ordinatur, non committit simoniam, etiam si ipso ignorante committatur in sua ordinatione, non manere suspensum etiam ab ordine sic suscepto. Ita tenet Nauarr. in Summa, cap. 25. num. 68. citans Belameram, & Cardinalem Alexandrinum. Et ratio est illa generalis, quia hæc suspensio est pena imposita propter culpam: & ideo cessante culpa etiam per ignorantiam cessat pena, argumēt. cap. Apostoli, 2. de Clerico excom. ministr. ibi: Vos redit ignorantia probabili excusatos, scilicet à quadam penali suspensione. Et facit etiam cap. vt animatum, de Constit. in 6. & cap. Cum cessante, de Appellat. Et in specie confirmatur ex cap. De simoniace, de Simonia, vbi expresse dicitur: Qui ipsi ignorantibus simoniace ordinantur, possunt, quia simoniaci non sunt, in suis ordinibus remanere. Item potest sumi argumentum à simili ex dicto c. Per tuas, 2.

Dices: ordinatus per ignorantiam ab Episcopo simoniaco suspensus, suspensus manet: ergo & in presenti fiet. Respondetur negando consequentiam.

Vu 4

tiat,

tiam, quia in eo casu non ordinatur quis ab Episcopo iam suspensus, ut ob eam causam non recipiat ab illo ordinis executionem, sed per talem ordinationem efficitur ordinator suspensus, cum antea non esset: ergo potuit dare executionem ordinis, quam habebat, quamvis simul ipse illam perdiderit sic ordinando. Vnde cum alias ordinatus, non committat crimen, ob quod priuatur tali executione, non est unde suspensionem incurrat: secus vero est in superioribus casibus: nam in illis omnibus aut ordinatus criminofus est, aut ordinator suspensus esse supponitur. Ad cap. ergo *Per tuas*, 3. eiusdem tit. dicendum est, illam non fuisse ignorantiam facti, sed iuris: nam ut ex casu textus constat, ipsemet ordinandus actum simoniacum efficit, per quem sibi ad ordines suscipiendos viam parauerit; non tamen intellexit in eo facto se aliquid illicitum fecisse, ut ibidem dicitur: quae manifesta est ignorantia iuris. Vnde ulterius dicitur, illam ignorantiam vel re ipsa non fuisse probabilem, & inculpabilem, vel certe non fuisse huiusmodi praesumptam; ac propterea illum non fuisse iudicatum immunem à culpa simoniacae. Quod verum esse censemus, quoties ignorantia ipsa etiam si sit facti, culpabilis fuerit: & hoc probat optime aliud cap. *Præsentium*, ibi, *culpam istam negans, & coactus commisit*. Et à simili sumitur ex dictis cap. *Apostolica*, & *Ut animarum*, quae loquuntur de ignorantia crassa, vel supina, sub qua comprehendunt omnem ignorantiam, quae ad peccandum mortaliter sufficit, ut contra nonnullos modernos in superioribus dixi.

De suspensione ob simoniacam collationem beneficii.

Circa alteram partem de simonia in collatione beneficii, diuus Thomas 2. 2. quæst. 100. artic. ult. ad 1. tam de dante, quam recipiente beneficium simoniace, dicit, si crimen sit occultum, manere suspensum quoad se tantum, si vero sit publicum, esse ipso iure suspensum & quoad se & quoad alios, & idem dicit de mediatore huius simoniae; non tamen declarat, qualis sit illa suspensio, nec quo iure introducta sit. Eam vero sententiam insequuntur ibi Caietanus, & Soto lib. 9. de Iustitia, q. 8. art. 1. ad 1. Nonnulli vero Summistæ declarant, eum, qui recipit beneficium, manere ipso iure suspensum à tali beneficio. At vero Innocentius, & Panormitanus, quos refert & sequitur Coarctatus in dicta Clementina, *Sifonius*, part. 1. §. 1. num. 7. sentiunt, hunc manere suspensum ab ordine, si crimen fuerit publicum: aiunt enim, eum fieri irregularem, si celebret sic suspensus: constat autem, irregularitatem, non incurri propter celebrationem cum suspensione à beneficio tantum, quandoquidem illa suspensio non priuat ordinis executione. Quod etiam tenet Villadiego de Irregularitate, cap. *De simoniacis*.

Veruntamen, quod sæpe admonui, distinguere oportet propriam suspensionem, ut est censura distincta ab excommunicatione, ab illa, quae in ipsa met excommunicatione includitur. Hoc posteriori modo certum est, huiusmodi simoniacum esse suspensum ab omni officio, beneficio, & ordine; quia excommunicatus est, saltem post Paulum II. & Martinum V. Et hac ratione etiam est verum, simoniacum fieri irregularem, si celebret non absolutus ab hac excommunicatione. At vero loquendo de speciali censura suspensionis, ut hic loquimur, in primis contra conferentem simoniace huiusmodi beneficium nullam reperio suspensionem ipso iure impositam. Et quidem si sit occultus simoniacus, omnes concedunt: nam licet dicant, illum esse suspensum quoad se: non tamen intelligunt de propria censura suspensionis, sed de impedimento, quod secum affert quodlibet peccatum mortale. Vnde fit, ut ne-

Cessario debeat id intelligi de suspensione à ministerio ordinum, non à collatione beneficiorum: quia peccatum mortale non impedit quominus abique nouo peccato possit collatio beneficii fieri: sicut & alii actus iurisdictionis, maxime quando peccatum est occultum, ex quo nullum scandalum potest sequi, ut alibi latius dixi. Quando vero tale peccatum simoniae publicum est, potest esse nonnullum dubium propter communem sententiam Doctorum: nihilominus tamen etiam tunc non inuenio hanc censuram latam aliquo iure. Aut enim dicitur hic simoniacus publicus manere ipso iure suspensus, solum quia peccatum publicum est, & hoc non: supra enim ostendimus, non omnem Clericum publicum peccatorem esse ipso iure suspensum: vel quia in tali specie, seu genere peccati publicus peccator est. Et de hoc rursus interrogo, an intelligatur specialiter de tali peccato simoniae commisso in collatione beneficii: & hoc etiam nulla specialis constitutio talem penam ferens circa hoc delictum inuenitur, aut à dictis auctoribus citatur. An vero intelligatur de quouis peccato simoniae publico; & ad hoc solum afferuntur illa iura, quae de concubinariis publicis supra adducta sunt, praeterit cap. *Præter*, §. *Verum*, 3. ubi dicitur, hos non esse admit- tendos, ad Ecclesiastica ministeria: quod potius significat per Ecclesiasticos Praelatos esse suspendendos, quam ipso iure esse suspensos. Itaque de his quod ad hanc penam idem sentiendum est, quod de publicis concubinariis. Vnde fit, multo certius esse hos non manere suspensos à collatione beneficiorum: nam si quæ suspensio contrahitur propter hac peccata grauiora publica, solum est ab usu ordinis, & sacris ministeriis, ut ex praedictis iuribus constat.

Ex quibus, idem dicendum esse de suscipiente beneficium per simoniam, quantum ad suspensionem ab ordine: nam si crimen sit occultum, omnes concedunt non manere suspensum ab ordine, ut patet ex D. Thoma supra; Angelo, verbo *Simonia*, 6. Syluestro, verbo *Suspensio*, quæst. 7. Quamquam dicant, tunc manere suspensum quoad se: quod aliqui ita declarant, ut si ante actam poenitentiam celebret, maneat irregularis: post peractam vero poenitentiam celebrare possit absque alia dispensatione, & absolutione: veruntamen illud prius nullo iure probant magis de hoc vicio, quam de aliis supra tractatis. Similiter si hoc crimen sit publicum, dicitur ita manere Clericum suspensum ab ordine, ut etiam post peractam poenitentiam sine dispensatione celebrare non possit. Verum de hoc etiam supra ostendimus non probari ex illis iuribus, quæ communia sunt huic vicio cum aliis. Quæ vero de hoc vicio specialiter citantur, minus probant, qualia sunt cap. 1. & 2. quæst. 1. ubi solum dicitur, hunc corrigendum esse, & à sanctæ Ecclesiæ liminibus submouendum, & digno anathematis vinculo percutiendum: & si perseverans fuerit, perpetua damnatione muliandum, quæ omnia nec suspensionem propriam continent, nec penam latam, sed ferendam. Et similia sunt multa sub tit. de Simonia, & 1. quæst. 1.

Quamvis vero ad suspensionem à beneficio semper esse potest vel de beneficio per simoniam comparato, vel de aliis, quæ prius legitime habebantur: Quantum ad primum dicendum est, illum non proprie manere suspensum à tali beneficio, sed omnino non acquirere tale beneficium: quia collatio, seu protitio eius omnino nulla fuit, iuxta Extrauagantem Pauli II. & decretum Martini V. supra citata. Ex quo à fortiori fit, ut hic simoniacus suos non faciat fructus talis beneficii: sed eos in conscientia, & sub animæ suæ periculo, ut ibidem dicitur, retinere teneatur. Vbi est obiter aduertendum cum Caietano in Summa, verbo *Excommunicatio*, cap. 72. hoc non solum procedere in beneficiis proprie dictis,

Respondetur ad c. Per tuas, 3. de Simon.

Exponitur e Præsentium, 2. quæst. 5.

Caietanus. Soto.

Innocent. Abb. Conarr.

Villadiego.

43.

De differenzia simoniae beneficii an sit ipso iure suspensio.

dictis, quæ conferunt ius ad prouentus ratione officii, sed etiam in aliis prælationibus spiritualibus, seu Ecclesiasticis, quæ nullum habent beneficium adiunctum, vt sunt prælationes in religionibus: nã etiam quia hæc eligitur, vel illa suscipit per simoniam, manet non solum suspensus à tali officio, sed omnino carens illo: nam omnis huiusmodi electio, & confirmatio irrita esse declaratur in dictis decretis. Quod adeo verum est, vt etiam si per ignorantiam suscipiens beneficium, & bona fide ex parte eius, collatio simoniace facta sit, retineri beneficiũ non possit, iuxta sacros Canones, vt dicitur in cap. Sicut tuus, de Simonia, & declaratur, ac limitatur, nisi receptor beneficii non solum non consenserit, sed etiam prius expresse contradixerit. De quo latius alibi: nam hoc ad censuram suspensionis non spectat.

De suspensione vero ab aliis beneficiis, licet Syluester, Angelus, & alii dicant, hunc simoniacum in suspensione vnus beneficii manere suspensum ab omnibus aliis beneficiis, quæ legitime possidebat: nullo tamen iure id probant sufficienter: & ideo oppositum credo, verius seclusa excommunicatione. Afferunt cap. De simoniace, de Simonia: vbi nequẽ est sermo de simonia commissa in susceptione beneficii, sed in susceptione ordinis, neque etiam fit mentio de suspensione aliqua iure lata. Item citatur cap. Præsentium, 1. quæst. 5. vbi etiam est sermo de simonia in ordinatione commissa, & de pena eius: & ideo non fertur suspensio ab omnibus ordinibus, sed tantum ab ordine simoniace suscepto: vnde nec proportionale argumentum inde sumi potest. Cum ergo nulla censura sit admittenda ipso iure, nisi in eo sit satis expressa, sit, vt hæc sine alia probatione non sit à nobis admittenda. Et inde à fortiori sequitur, ex vi huius delicti non manere aliquem inhabilem ad alia beneficia postea recipienda, nisi ratione excommunicationis: & ideo si hæc sit oblata per absolutionem, absque alia dispensatione poterit quis nouum beneficium obtinere.

Alii casus breuiter explicantur.

Quinta suspensio sumitur ex cap. 1. de Schismaticis, vbi qui iuramentum præbent sponte de tenendo schismate, à sacris ordinibus, & dignitatibus suspenduntur. Et quia de hoc textu dixi plura supra tractando de excommunicatione, hic solum expendo, ad incurrendam hanc suspensionem non satis esse tenere schisma, nisi de hoc iuramentum præstetur, & non quomodoque, sed sponte, id est, absque timore, vel ignorantia, vt ex prædicto textu constat.

Sextus casus adiungi posset ex Syluestro, Angelo, Tabiena, & aliis, verbo *Suspensio*, de Clerico alium ad duellum prouocante, vel duellum ab alio oblatum acceptum, quem dicunt ipso iure manere suspensum, ex cap. 1. de Clericis pugnans in duello. Verum tamen vt recte aduertit Nauarrus cap. 17. num. 15. in eo textu non dicitur, hunc esse suspensum ipso iure, sed de rigore iuris merito esse deponendum: solum ergo designatur pena per iudicem imponenda. Imo additur, Episcopum posse cum tali pena misericorditer dispensare, dummodo ex ipso duello homicidium, vel membrorum diminutio non fuerit subsecuta: nam tunc iam oritur irregularitas, in qua solus Papa potest dispensare. Vnde intelligitur, talem depositionem non esse imponendam propter solam prouocationem, vel acceptationem duelli, nisi vsque ad realem pugnam progressum sit: hoc enim videtur in textu supponi, cum dicitur: *Duellum susceperis, siue victor, siue victus fueris*. Imo etiam post pugnam illa depositio, de qua ibi est sermo, non videtur propriè, & rigorose, sed pro suspensione accipi: quia in rigorosa depositione nunquam potest Episcopus dispensare, cum Pa-

pa ipse raro dispenset. Denique hæc procedunt iuxta illud ius antiquum: & de propria suspensione, vt ab excommunicatione distinguitur. Nam iuxta ius nouum Concilii Tridentini sess. 25. capit. 19. de Reformat. huiusmodi Clericus pugnans in duello excommunicatus manet ipso iure, eaque ratione ab officio, & beneficio suspensus.

Tandem addi hic potest casus alius ex Concilio Tridentino. sess. 24. cap. 8. de Reformat. matrim. vbi cum pena excommunicationis, & alii contra raptorem ferantur in hæc verba: *Raptor, ac omnes illi auxilium, consilium, & fauorem præbentes sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces*: postea subiungit: *Et si Clerici fuerint, de proprio gradu decedant*. Quæ verba & depositionem, & suspensionem significare possunt. Et dubium est, an particula illa, *ipso iure*, construenda sit cum sola dictione, seu pena immediata, scilicet excommunicationis, an cum omnibus aliis penis. Sed quidquid hoc sit quoad infamiam, & incapacitatem, de quibus ibi, quoad suspensionem existimo esse ipso iure: quia verba illa, *decidant à proprio gradu*, sumpta videntur ex cap. Eos, 36. quæst. 2. & ibi ferendam penam significat, vt constat ex cap. De puella, eadem causa, & quæstione.

SECTIO V.

Quas suspensiones incurrant ipso iure Episcopi, & Ecclesiarum Capitula.

Voniam generalibus suspensionibus Episcopi non comprehenduntur, ideo breuiter annotare oportet, suspensiones illas, quæ vel specialiter in illos solos, vel in eos simul cum aliis, facta eorum speciali mentione lata sunt. Prima causa suspensionis Episcopalis est illicita ordinum collatio: sub quo genere plures comprehenduntur species. Vna est de simoniaca collatione, de qua in sectione præcedente diximus: propter connexionem materia: nam per se huc spectabat. Quamuis interdum extendatur ad Prælatos inferiores, minores ordines simoniace conferentes.

Ergo illo casu omisso, suspenditur Episcopus quoties ordinatus propter malam promotionem suspenditur. Sic suspenduntur ipso iure Episcopi qui ordinant ante tempora, seu ante legitimam ætatem, & qui ordinant non suos sine licentia prædicti, vel etiam qui ordinant indignum, seu irregularem, aut illegitimum, aut eum qui publicam penitentiam egit, vel denique qui ordinant illiteratum vt addunt Syluester & alii. Quæ omnia ex iure antiquo colligi solent. Primum ex cap. vltim. seu Nullus, de Temp. ordinat. in 6. vbi per vnum annum suspenditur Episcopus à collatione clericalis tonsuræ duntaxat, si infanti conferre præsumat clericalem tonsuram: & additur limitatio *Nisi forte religionem intraret*. Quæ exceptio videtur inuoluere repugnantiam, quia infantes in præsentia materia intelligi debent, qui septimum saltem ætatis annum non attingerunt, quos in ea ætate repugnat religionem intrare. Dicendum vero est olim solitum fuisse huiusmodi infantes etiam ante illam ætatem religioni à parentibus offerri, seu dicari; & hoc in eo textu significari maxime si ab illa ætate recipiebant religionis habitum, quamuis non statim, nec vsque ad conuenientem ætatem professionem emitterent. Tunc enim in fauorem religionis voluit Pontifex, vt in quacunque ætate habitum religionis susciperent, posset eis saltem prima tonsura conferri. Excepto ergo illo casu suspenditur Episcopus infanti conferens primam tonsuram, idemque ibidem statuitur de coniugatis cum duplici limitatione nisi religionem intrauerint,

Con. Trid.

49. Aliqua ius de Raptori- bus reuocatur.

Prima suspensio.

2. susp. ob illicitam ordinum collationem.

Cap. vlt. de Temp. ord. in 6.

Concil. Tr.

3.
An suspensio
dicitur c. de
extendatur
ad collatio-
nem aliorum
ordinum cum
similib. de
sensib.

rint, vel statuunt ad sacros ordines promoueri, eo modo, quo secundum canones fieri potest. Idem statuitur ibi de illiteratis absque vlla exceptione. Itaque non permittit ius illud etiam primam tonsuram conferri homini prorsus illiterato: quanquam cum proportionem hoc intelligendum sit iuxta illius ordinis, seu initij ordinum exigentiam, seruata constitutione Concilij Tridentini sess. 23. cap. 4. de reformat. Denique eadem suspensio extenditur ibidem ad Episcopum sic ordinantem hominem diocesis alienae absque sui superioris licentia. Quae omnia, & species, ac duratio suspensionis satis clara sunt ibi.

Solum dubitari potest, an suspensio illa extendenda sit cum proportionem ad collationem cuiuscunque ordinis factam personae habenti proportionalem defectum. Nam Syluester, & alii Summistae, ex hoc textu colligunt, manere suspensionem Episcopum conferentem quemlibet ordinem habenti aliquod ex dictis quatuor impedimentis, scilicet defectum aetatis, literaturae, vel quia est non subditus, vel coniugatus. Et idem sentit D. Antoninus 3. p. tit. 28. cap. 4. & indicat Soto in 4. d. 25. quaestio. 1. artic. 2. circa finem: & videtur verisimile ex aequali vel etiam maiori ratione: plus enim peccatur seruata proportionem conferendo superiorem ordinem indigno vel incapaci eius, quam inferiore. Vnde cum in illo textu solum imponatur, in poenam suspensionis collationis primae tonsurae, iuxta praedictam sententiam erit hoc proportionaliter intelligendum, vt pro vno quoque ordine sic male collato intelligatur ferri suspensio ab annua collatione illius ordinis, vt in eo in quo quis peccauerit, puniatur, quae est ratio illius textus. Sed obicit potest, quia videtur haec nimia extensio & amplificatio legis poenalis, in qua vt saepe dixi argumentum a simili non est. Et praesertim est nimialicentia, augere poenam taxatam in lege, propterea quod delictum sit maius, cum proportionem ad delictum, cum hoc totum pendeat ex voluntate legislatoris, de qua non constat ex sola illa proportionem a nobis considerata. Eo vel maxime quod in collatione primae tonsurae, laici transferuntur ad ordinem clericalem: vnde est veluti ianua ad clerum (vt sic dicam) & ideo in hoc ingressu seu assumptione laicorum ad clericatum voluit Pontifex specialem cautionem adhibere. Quae ratio non inuenitur in quacunque alia ordinatione, per quam ille, qui iam clericus est, ad superiorem ordinem in illo statu ascendit: non ergo licet poenam illius legis ad alios ordines extendere.

4.
Ex alio in
mibus colla-
tionibus suspen-
sio ob colla-
tionem mi-
norum ali-
eno.
Ca. Eos qui
de Tempor.
ord. in a.

Nihilominus tamen addendum est, in aliis iuribus esse latam poenam suspensionis vnus anni contra eos Episcopos, qui male promouent clericos ad quoscunque ordines. Nam in cap. Eos qui, de Temp. ordin. in sexto suspenduntur Episcopi, qui ordinant clericos alienae Parochiae nisi de suorum superiorum licentia. Fertur autem cum hac limitatione, si scilicet, seu affectata ignorantia vel quocunque alio figmento quaesito praesumpserint ordinare. Itaque si id faciant bona fide, non incurrunt, imo etiam si ignorantia vel negligentia culpabili decipi se sinant, nisi ignorantia affectata sit, vt in textu dicitur: qualis erit, si probabiliter dubitans licentiam esse subreptitiam, nullam vult facere diligentiam. Quod vero additur, vel alio figmento quaesito, explicatio, vel amplificatio esse videtur praecedentis particulae, scilicet. Duobus enim modis potest Episcopus ordinare clericum quem scit esse alterius diocesis; vno modo sine honesto titulo etiam apparente ductus affectu, & vtens (vt sic dicam) absoluta potestate: & tunc clarum est, maxime incurrere hanc censuram. Alio modo potest id facere sub aliquo titulo, v.g. quia vrget aliqua necessitas, nec potest tam cito proprius Episcopus adiri: & praesumitur sine

alio maiori fundamento, quod ratum habebit. In quo casu licet ignorantia facti non intercedat quantum ad hoc quod talis persona est alienae iurisdictionis: tamen interuenit quodammodo ignorantia iuris, quia eo non obstante, existimatur in eo casu licitum esse illum ordinare: vel etiam potest illa dici ignorantia facti, quantum ad hoc quod creditur esse ibi licentia praesumpta vel tacita. Hoc ergo genus ignorantiae vel tituli colorati non sufficit ad excusandum. Quod intelligendum est, quando mala fides intercedit, vel ignorantia affectata, quae illi aequiualeat. Hoc enim significat fictio, seu figmentum in re morali. Est autem illa suspensio solum per annum; tamen est a collatione omnium ordinum: hoc enim significat, vt supra vidimus, illa locutio absoluta, a collatione ordinum.

Incurriturque haec poena propter collationem cuiuscunque ordinis vltra primam tonsuram: nam propter hanc non incurritur, vt constat, tum ex alio textu supra tractato in ca. Nullus, tum etiam quia hic suspenditur, qui ordinauit clericum: collatio autem primae tonsurae, neque est ordinatio clerici, sed laici: collatio autem cuiuscunque alterius ordinis etiam minoris supponit clericum, saltem per primam tonsuram: & est ordinatio simpliciter, & ideo sufficit ad hanc poenam incurrendam. Nec mirum videri debet, quod propter vnum ordinem sic male collatum inferatur suspensio a collatione omnium ordinum, eo quod videatur talis poena excedere culpam, quia licet secundum quandam extensionem excedat: tamen secundum meritum & proportionem non excedit. Et quae hoc videretur in iure, vt patet ex cap. Vel non est compos. de Temp. cum similibus. Atque ita exponit hanc poenam Glossa in dict. cap. Eos qui. Non desunt tamen, qui putent illam poenam & indefinitam locutionem determinandam esse ad materiam, in qua peccatur, id est ad ordines sic male collatos, arg. cap. Si compromissus, de elect. Quod sentit Dominicus ibi. quem alii sequuntur. Mihi tamen prior expositio planior videtur, & conformior his, quae in superioribus de huiusmodi suspensionibus generatim diximus. Ad hanc etiam poenam confirmandam citari solet cap. Si quis, d. 53. vbi punitur Episcopus, qui monachum ordinat sine licentia sui praelati: tamen ibi non imponitur poena suspensionis, sed cuiusdam excommunicationis his verbis: Episcopus, qui hoc fecerit, a ceterorum communionis se iunctus, iuxta pl. b. communionis contentus sit. Quae poena nunc non est vtitata.

At vero propter alios tres defectus, scilicet literaturae, aetatis & coniugii, non inuenio suspensionem ipso iure latam in eum qui ordines sic confert: loquendo de iure communi. Nam in cap. secund. de Temp. ordin. suspendendus dicitur Episcopus, qui extra tempora ab Ecclesia statuta, ordines confert: non vero fertur suspensio ipso iure. Et similiter in cap. Vel non est compos. eod. tit. decernitur suspensio ferenda, non lata, in eum, qui ordinat aliquem ante legitimam aetatem. Atque eadem lata fuerat in Concilio Arelat. 3. cap. 1. iuncto 3. vbi eadem poena extenditur ad eum, qui ordinat irregularem bigamum viduam maritum, aut publicum penitentem. In Concilio Aurelianensi 3. cap. 6. solum sex mensium suspensio pro huiusmodi delicto imponi praecipiebatur. Et in cap. 7. quod refertur d. 74. cap. 1. in Episcopum ordinantem inuitum, & reluctantem annua suspensio fertur his verbis, Annuali poenitentia subditus, Missas facere non praesumat. Ex quibus suspensionem ipso iure latam colligunt Syluest. verb. Ord. 3. quaest. 10. Maiol. lib. 4. de irregularitat. cap. 10. Qui etiam citat cap. Honoratus, & c. Vbi, d. 74. Sed in priori reprehenditur vitium, nihil tamen de poena agitur in alio vero potius Siritius supponit contrarium, & comminatur suspensionem, si iterum fiat delictum. Denique pius II. qui male promotos suspen-

pendit de ordinantibus nihil dixit. Et præsertim de ordinantibus illiteratos, vel contugatos nihil inuenio specialiter sancitum. At vero Conciliū Trid. sess. 14. cap. secund. specialiter suspendit per annum ab exercitio Pontificalium Episcopos titulares, qui ad aliquem ordinem, vel primam tonsuram promouent quempiam, absque eius proprii prælati expresso consensu, aut literis dimissoris prætextu cursu suis familiaritatis, privilegii, &c. & in sess. 23. cap. 8. de Reformat. extendit sermonem ad omnes Episcopos, eosque suspendit à collatione ordinum per annum, si non subditi ordine, nisi eius probitas ac mores Ordinarii sui testimonio commendetur. Generalius autem & rigorosius Sixtus V. in huiusmodi ordinantes suspensionem tulit, sed reuocata est per Clementem VIII. vt supra notauimus.

In Episcopos prauæ viuentis pastoralis munere,

Secundo principaliter feruntur plures suspensiones in iure in Episcopos propter varios defectus, vel in electionibus, vel in vñ iurisdictionis: vel in administratione rerum Ecclesiæ, vel in aliis rebus ad pastorale munus pertinentibus. Primus ergo casus in hoc ordine sumi solet ab Angelo, & aliis Summis ex cap. vlt. d. 18. vbi præcipitur Episcopo, vt dum provinciale Concilium cogitur, infra sex menses post celebratum Concilium conuocet totam Diocesim, vt ei promulgentur, quæ in Concilio statuta fuerint. Sed ibi non imponitur pena suspensionis, sed cuiusdam excommunicationis duorum mensium, tamen Glossa, quoniam illa temporis determinatio excommunicationi repugnat, per excommunicationem, suspensionem intelligit. Et similis textus habetur in cap. vñco. 10. quæst. 3. Quæ iura sunt Concilii Toletani 16. cap. 7. in collectione Loaysæ, vbi hæc pena vocatur excommunicatio duorum mensium. Sed quæcunque illa fuerit, iam non est in vñ etiam in Hispania, vbi Concilium illud coactum est: imo forte nunquam fuit in Ecclesiâ vniuersaliter recepta.

Secunda suspensio sumitur ex cap. *Proutda.* de Electione in sexto. vbi per annum suspenduntur Episcopi, qui non seruant constitutionem quandam Concilii Lugdunensis, quæ habetur in ca. *Quamuis*, eodem tit. per quam prohibetur Episcopis, vel Archiepiscopis ne in causis spectantibus ad electionem Episcoporum: postquam ad Sedem Apostolicam appellatum est, se intromittant: etiam si partes ab appellatione voluntarie recedant, nisi prius facta diligentia eis confiterit nullam fraudem vel prauitatem in tali negotio intercessisse. Et quævis in dict. cap. *Proutda.* non fiat mentio de Episcopis, sed de iudicibus inferioribus, ad quos via ordinaria talium negotiorum cognitio spectat: tamen ex multis circumstantiis constat illos iudices esse non posse nisi Episcopos, vel illis superiores, scilicet Archiepiscopos, Patriarchas, &c. Quos omnes hoc loco nomine Episcoporum comprehendimus. Assumptum patet, primo quia electio Episcoporum res est grauissima: vnde causæ pertinentes ad illam inter maiores annumerantur, vt dicitur in dict. cap. *Quamuis*, ergo ordinaria de illis cognitio non potest nisi ad Episcopos pertinere, qui dicuntur inferiores iudices comparatione Summi Pontificis: post illum vero sunt superiores. Secundo, quia ibidem dicitur, hoc iudices cognoscendo de his causis ad confirmandos & consecrandos electos procedere: at hoc Episcoporum munus est. Denique suspensio, quæ ibi imponitur, solum est ab Episcoporum confirmatione, ac consecratione: quæ suspensio in solis Episcopis locum habet. Vnde est etiam considerandum, hanc suspensionem non incurrere per violationem illius constitutionis Concilii Lugdunensis, donec ad confirmationem talis electionis, & consecrationem sic

A electi procedatur. Vnde, licet Episcopus post appellationem interpositam in tali causa cognoscat præter formam præscriptam in dicto cap. *Quamuis*, non incurrer hanc suspensionem, donec confirmat electionem, & consecret electum, quidquid Angelus, & Syluester dicant: quia prædict. cap. *Proutda.* solum suspendit confirmantes, & consecrantes eodem: non ergo cognoscentes de causa, si ad prædictos actus non perueniant, sed solum acta in tali causa erunt irrita, & inania, vt in eodem textu dicitur. Nonnullam tamen dubitationem habet, an si Episcopus confirmet, non tamen consecret, vel e conuerso, talem suspensionem incurrat: nam ibi vterque actus simul & coniunctim videtur postulari. Respondeo probabilem quidem esse hanc partem, nihilominus probabilius videri, quemlibet ex illis actibus sufficere ad suspensionem sibi proportionatam incurrendam, id est ab vñ seu exercitio actus male exerciti, iuxta regulam in eodem textu positam, vt in eo, in quo peccauerint puniantur.

Tertia suspensio sumitur ex cap. *Hoc consilium*, de reb. Eccles. non alien. in sexto. vbi suspenduntur prælati Ecclesiarum, qui bona immobilia Ecclesiarum sibi commissarum laicis subiiciunt sine consensu Capituli, & speciali licentia Sedis Apostolicæ, nisi modo, & in casibus à iure permisis. Nam in primis tales contractus irritantur: deinde ipsi prælati ab officio, & ab administratione ipso facto suspenduntur, & inferiores clerici à perceptione beneficiorum, quæ in tali Ecclesiâ obtinent per triennium suspenduntur, si scientes aliquid contra illam constitutionem attentari, id Superiorem non denunciarint. Quæ suspensio annumerari poterat eis, quæ tractata sunt sect. 3. huc tamen reservata est, quia est veluti annexa huic casui Episcopali, & non indiget alia expositione, nisi quod illi tunc incurrerent talem suspensionem, quando & sufficienter cognouerint delictum, & illud probare potuerint, & sine magno incommodo, seu morali periculo alicuius grauis nocuenti, illud potuerint denunciare iuxta superius tractata in simili in disp. 20. Suspensio autem hæc, quæ prælati imponitur non est triennalis: sed absolute fertur, ita vt duret donec per Superiorem tollatur. Est autem talis suspensio simpliciter ab officio: à beneficio autem non simpliciter, sed solum ab administratione rerum temporalium talis Ecclesiæ sic grauata: ita enim moderandam cenfeo illam penam iuxta materiam subiectam, & regulam illius textus, & aliorum similium. Dico autem illam non esse suspensionem à beneficio, quia ibi non exprimitur clare, nec implicite contineri, iuxta principia superius posita.

Dubitari vero hic potest, an soli Episcopi, & superiores illis contrahant hanc censuram vel etiam inferiores prælati participantes iurisdictionem Episcopalem, & habentes Ecclesias Capitulares, scilicet Collegiatas vel regulares sibi commissas. Videntur enim etiam hic comprehendi, quia in eos conueniunt omnia verba illius textus, qui fortasse non sine mysterio vsus est potius nomine *Prelatorum*, quam *Episcoporum*, vt hos etiam comprehenderet. Item, quia lex illa nõ minus erat necessaria his prælati quam Episcopis. In contrarium vero obici potest, quia si suspensio illa communis est aliis præter Episcopos: ergo non est propria Episcoporum: ergo cum in ea non fiat specialis mentio Episcoporum, non comprehendit illos, iuxta cap. *Quia periculosum*, de sent. excommunicat. in sexto. Respondetur priorrem partem sine dubio esse veram, vt probant priorres rationes. Ad obiectionem vero in contrarium respondetur negando sequelam, nam potius Episcopi primario ac per se illa lege comprehenduntur: inferiores vero prælati quatenus munus Episcopale participant in administratione suarum Ecclesiarum. Vnde, licet illa lex alios, qui Episcopi nõ sunt,

9. Tertia suspensio in Episcopos alienantes. Et c. hoc consilium. de Reb. Ecc. non alien. m. 6.

10. An contrahant hanc censuram Prelati inferiores quæst. Episcopale iuris.

com-

qui omnes, tam laici, quam ecclesiastici excommu-
nicantur. communitates vero interdicuntur. Vlti-
mo obferuare licet, hic haberi exemplum suspen-
sionis latae simpliciter, & sine vlla determinatione
officii vel beneficii. Vnde ne incerta maneat suspen-
sio, vel ne nimis ample, aut rigorose explicetur,
posset quis iuxta subiectam materiam, illam limitare,
vt scilicet intelligatur de suspensione à iurisdictione.
Verius tamen credo intelligendam esse de sus-
pensione ab officio & beneficio. Tum quia hoc so-
nat verba in omni proprietate sumptum; tum etiam,
quia non solum male vtendo iurisdictione, sed et-
iam locando proprias domos possunt illam incur-
rere: tum denique quia non est illa poena nimis rigo-
rosa in peccato adeo publico, & communi bono co-
trario, maiorque est poena excommunicationis, quae
pro aliis personis fertur.

Secunda suspensio sumitur ex Clementina. §. Ve-
rum. de haereticis, vbi suspenduntur per triennium
ab officio, & Episcopi, & superiores, qui dicit, gratia,
amoris, lucris, aut commodi temporalis obtentu, contra
iustitiam, & conscientiam suam omiserunt contra quem-
quam procedere, vbi fuerit procedendum super huiusmodi
prauitate (scilicet haeresi) aut obtentu eodem prauita-
tem ipsam, vel impedimentum officii sui, scilicet Inquisi-
tionis, alicui imponendo. Quod quidem praeceptum
commune est aliis Inquisitoribus, qui non sunt Epi-
scopi: illis vero non imponitur censura suspensio-
nis, sed excommunicationis, vt patet in textu. Hic
vero statim occurrit declarandum, quomodo
hæc censura feratur propter malitiam mere inter-
nam, qualis est odium, &c. sed hoc sufficienter tra-
ctatum est in superioribus; vt diximus, non ferri
propter malitiam internam, sed propter iniustitiam
ex tali prauo animo procedentem, de qua relatus
in materia de Legibus. Hic ergo solum occurrit ad-
uertendum, duas esse partes, & quasi materias il-
lius peccati, scilicet malitiose contra aliquem pro-
cedere causa haeresis, vel in alia, quae Inquisito-
res in executione officij Inquisitionis impediatur.
Ad officium autem Inquisitoris, primo & per
se pertinet cognoscere de his, qui delinquant in
peccato haeresis: tamen etiam extenditur ad alia
crimina, quae non sunt haeresis, inferunt tamen
quandam suspensionem propter aliquam affinitatem,
vel participationem. Quoad primam ergo partem
videtur limitanda hæc censura ad propriam prauita-
tem haeresis, ita vt si Episcopus, vel Inquisitor de-
linquant procedendo iniuste ex odio in aliis delictis
quae non sunt haeresis, non incurrunt has censuras,
quia textus loquitur de prauitate haeresis; & illa cri-
mina non sunt haeresis: & penalis lex ad verborum
proprietatem restringenda est. At vero posterior
pars absolute intelligenda est de toto officio Inqui-
sitoris circa quodlibet crimen versetur: quia verba
textus non sunt limitata, sed simpliciter loquuntur
de officio Inquisitoris. In vtroque autem casu ne-
cesse est, vt ex odio, vel amore procedant, sicut in
textu dicitur. Vnde si ex negligentia, aut ex meru
delinquant, non incurrunt, vt recte ibi colligitur
E. Gloss. quam Antonin. tertia parte, cap. 24. §. 7. Syl-
uest. Nauarr. & alij sequuntur, & Caietan. capit. 3.
Qui etiam ex textu aduertit, necessarium esse, vt
contra iustitiam & conscientiam delinquant, ita vt
sic peccatum ex certa scientia, nam si esset ex igno-
rantia, non sufficeret, & e contrario, si esset ex cōsci-
entia erronea, & in re non esset iniustitia, multo
minus sufficeret.

Tertia suspensio sumi videtur ex Clementina 2.
de Poenis. vbi Prælati Ecclesiae, qui procurant vt cle-
rici capiantur à dominis temporalibus vt beneficia
renuncient, vel vt citati ad Apostolicam Sedem ab
homine, vel à iure, ire ad ipsam non possint per tri-
ennium suspenduntur à perceptione fructuum sua-
rum Ecclesiarum. Dixi autem sumi videtur: quia du-
bitare quis potest, an hæc suspensio ad Episcopos per-
tineat, cum eorum expressa mentio non fiat: valde
enim generalis est, Prælatorum appellatio: & ideo ex
vi illius non videntur Episcopi comprehendi iuxta
cap. Quia periculosum. de sentent. excommunicationis
in sexto. Nihilominus verisimilius videtur, hæc le-
ge etiam Episcopus comprehendi: imo illos ibi præ-
cipue, & quasi per antonomasiam significari nomi-
ne Prælatorum. Quod Glossa, & Abbas tanquam cer-
tum supponere videntur, nullam de hoc faciente
questionem. Nam & ipsa vox Prælatorum, simplici-
ter dicta præcipue solet Episcopos significare: & ma-
teria illius constitutionis maxime potest ad Episco-
pos pertinere, & pro eis esse necessaria. Et præterea
pro inferioribus clericis alia grauior poena ibidem
ponitur, scilicet privatio omnium beneficiorum:
ergo suspensionis poena imponitur pro superioribus
Prælati, atque adeo pro Episcopis. Dixi autem
videri hic fieri hanc suspensionem, quia dubitari
potest, an ipso iure feratur. Verba enim textus sunt,
Sit suspensus, quæ aliqui putant non indicare censu-
ram latam, sed ferendam, quia sunt de futuro. Mihi
autem videntur habere vim ferendi ipso iure, quia
non sunt ita de futuro, vt possint actum hominis,
qualia sunt fiat suspensus aut suspendatur: sed sunt de
inesse, sed solum respiciunt futurum, vt indicat sus-
pensionem pro illo tempore duraturam: magisque
sunt imperatiui modi efficaciter imponentis censu-
ram, quam de futuro.

Merito autem dubitari potest, an Prælati inferio-
res Episcopis, qui illud crimen committunt, incur-
runt hanc poenam suspensionis, vel aliam priuatio-
nis beneficiorum: hi enim comparatione Episcopo-
rum sunt inferiores: ibi autem de inferioribus sine
limitatione dicitur, vt sunt priuati beneficiis suis.
Præterea ibi non dicitur, inferiores clerici, sed simpli-
ter inferiores: ergo intelligitur respectiue ad præce-
dentiam: ergo comprehendit inferiores etiam præ-
latos. Nihilominus existimo hanc suspensionem
non esse omnino propriam Episcoporum, sed ex-
tendi ad inferiores Prælatos tam regulares, quam
seculares, & præsertim ad eos, qui participant Epi-
scopalem iurisdictionem. Nam nomen Prælato-
rum simpliciter dictum hos omnes comprehendit:
& nomine inferiorum, quod postea subiungitur, re-
spectiue quidem intelligendi sunt, non Prælati infe-
riores, vt aliqui exponere videntur: alias illa poena
non extenderetur ad alios clericos, qui non sunt
Prælati, sed intelliguntur inferiores in dignitate, id
est omnes qui Prælati non sunt, vel, quod in idem
redit inferiores, id est, subditi ipsorum Prælato-
rum.

Est autem circa causam huius suspensionis aduer-
tendum, cum in hoc crimine duæ personæ concur-
rere supponantur, scilicet capiens clericum, seu car-
ceri tradens iniuste per potestatem laicam, & id pro-
curans, in illo textu poenam non ferri contra tem-
porales dominos capientes huiusmodi, sed contra
procurantes non omnes, sed eos, qui sunt ecclesiasti-
cæ personæ. Nam etiam laici possunt huiusmodi ca-
pturam procurare: & tamen nulla speciali poena af-
ficiuntur, vt ex textu constat, & ex ipsa poena: nam
illi non sunt suspensionis capaces. Et ratio fortasse
fuit, quia delictum illud habet specialem deformati-
tatem in personis ecclesiasticis: & ideo speciali poena
afficiuntur, nam pro aliis vita est sufficiens excommu-
nicationis poena, quam incurrunt ex vi canonis
Si quis suadente. Hinc vero colligitur, si Episcopus
procuraret clericum incarcerari ab alio Episcopo, v-
tente titulo iurisdictionis spiritualis ob easdem ini-
iustas causas, scilicet, vt renunciaret beneficium, vel
impediatur, ne ad Sedem Apostolicam citatus acce-
dat, non incurrere hanc censuram, quia non solum
fertur in eum, qui hoc procurat, per potestatem secula-
rem dominorum temporalium, vt ex textu aperte con-
stat.

Quia per sola
incurrant
panam. d.
Cle. 2. ob
quod cri-
men.

Classa
Antonin.
Syluest.
Nauarr.
Caiet.

stat. Dico autem, *utente in iurisdictione spirituali*: quia si Episcopus esset simul dominus temporalis, & sub ea ratione induceretur ab altero Episcopo, ut dominio temporali utendo, clericum incarceraret ob aliquem ex prædictis finibus, tunc sine dubio incurreret hanc censuram, ut sentit ibi Glossa verb. *Dominium*, & Panormitanus in principio. Et ratio est, quia textus absolute loquitur de dominis temporalibus: quod autem hoc dominium sit coniunctum cum dignitate Episcopali in eadem persona, non impedit quo minus ille sit vere dominus temporalis.

²⁰ Sed quid dicendum est de ipso met Episcopo, qui simul est dominus temporalis, qui non procurat, ut alius temporalis dominus clericum capiat, sed ipse met illum capit, ut dominus temporalis, nunquid incurreret hanc censuram? Videtur enim non incurrere, tum quia censura lata est contra procurantes; non contra capiētes: tum etiam quia lata est contra personas ecclesiasticas: ille autem tunc non se gerit ut ecclesiastica persona, sed ut dominus temporalis. Nihilominus tamen non videtur separabilis transgressio huius legis ab illo delicto: nam dominus temporalis, qui clericum capit aut detinet prædicto modo, necessario procurat ut capiat, præcipiendo, aut mittendo ministros suos: omnia enim hæc sub verbo procurandi comprehenduntur. Neque est necesse, ut ipsa procuratio semper fiat apud ipsum dominum, seu Superiorem. Quod autem id faciat ut utens potestate & dominio temporali, nihil refert, si ipse met persona ecclesiastica sit, quia non est necesse, ut id procuret ut Episcopus, sed solum ut ille, qui procurat, sit Episcopus, ut ex textu constat, & per se est satis notum. Quin potius licet fingeremus huiusmodi dominum temporalem, qui simul est Prælat, per se ipsum, & non per alium, sic capere vel incarcerare clericum, nihilominus incurreret hanc censuram, quia per se, & apud se, ut ita dicam, satis procurat huiusmodi violentiam, seu capturam.

²¹ Tandem inquiri potest, quando compleatur hoc delictum, ita ut incurratur censura: an scilicet sufficiat captura ipsa ut oporteat sequi effectum per illam intentum. Nam quod procuratio sola non sufficiat, nisi saltem ad incarcerationem præueniatur manifestum est, tum ex regula generali, quod censura requirit delictum completum, tum ex textu ipso, quia non imponit hanc penam nisi supposita iniuria facta clericis contra cap. *Si quis suadente*. Quæ iniuria in illo casu non est alia nisi incarceratio, & iniusta detentio. Hinc vero fieri videtur, statim post talem incarcerationem incurrere suspensionem, sicut incurritur excommunicatio, nam textus dicit, *Preter sententiam canonis, quam incurruni, sint suspensi, &c.* Item, quia in illo textu fertur hæc pena contra procurantes talem capturam: ergo non est necessarium alium expectare effectum. Nihilominus dicendum censeo, non incurrere hanc censuram, nisi perueniatur ad effectum per censuram intentum, id est, nisi clericus sic captus beneficio resignet propter talem vim, aut nisi eam ob causam non compareat ante Apostolicam Sedem tempore sibi præscripto. Ita tenet Bernard. Diaz, de Lugo in Pract. criminali cap. 104. Et præter generalem regulam quod delictum debet esse consummatum, colligitur ex textu ubi in principio sic dicitur, *Ecclesiasticos capere, caprosque donec iuxta resignent beneficia, aut ne citati ad Apostolicam Sedem venire valeant ausu sacrilego detinere non verentur*. Et infra subditur: procurantes hæc fieri manere suspensos: ergo non latis est captura, nisi sit cum detentione usque ad resignationem beneficii, vel usque ad impotentiam comparandi debito tempore.

²² Quarta suspensio sumitur ex Extrau. 2. de Elect. *Alia suspensio* Ioannis XXI. ubi Episcopus, qui non seruat Ex-

trauagantem illam quoad perceptionem fructuum primi vel secundi anni sui Episcopatus eo modo quo ibi statuitur, à Pontificalibus, & ingressu Ecclesiæ suspenditur, eadem Extrauagans habetur sub titulo, *Ne Sede vacante*, inter communes, & circa eam solum occurrit notandum sub vno verbo in latiori significatione sumpto duplicem censuram ferri: nam illa suspensio ab ingressu Ecclesiæ, ut sæpe dixi, interdictum potius est, quam suspensio, argum. Extrauagantis, de Rebus Ecclesiæ non alienan. Illud præterea est in illo textu aduertendum verba illa, *Donec prædicta cum integritate restituerint, &c.* coniungenda esse non solum cum proxime præcedentibus verbis, sed etiam cum superioribus, quibus dicta suspensio fertur, nam omnia illa verba suspensio sunt, usque ad perfectum sensum illius clausulæ, quæ valet tantum est. Atque ita illa suspensio non fertur ut perpetua, sed ut non auferenda, nisi sub illa conditione, donec restitutio fiat.

Quinta sumi potest ex Extrau. 1. de Elect. inter communes, ubi Episcopi, Abbates, vel Prælati religionum, qui ab Apostolica Sede confirmationem recipiunt, aut ab ea promouentur: si absque literis authenticis eiusdem Sedis administrationem suarum Ecclesiarum recipiant, ab administratione fructuum earundem Ecclesiarum suspenduntur. Quibus enim ibi non utatur Pontifex verbo suspensionis, tamen re ipsa suspensionem imponit per effectus eius, dum irritat omnia gesta in huiusmodi regimine per tales Prælatos: eosque proventibus priuat. Atque ibidem subditur alia suspensio contra capitula, vel conuentus talium Ecclesiarum, quibus huiusmodi Episcopus, vel Superiores sine talibus literis recipiunt: suspenduntur autem à beneficiis, donec ab eadem Sede Apostolica gratiam recipiant. Vbi obscurum manet, an singule persone de capitulo à suis beneficiis suspendantur, vel à communibus beneficiis, ut sic dicam, totum capitulum. Sed de hac re supra agimus generale doctrinam tradendo.

Sexta sumi potest ex concilio Tridentino sess. 25. cap. 14. de Reformat. Vbi Episcopus si (quod abbit) concubinariis sit, & à synodo Prouinciali admonitus, se non emendauerit, ipso facto suspenditur. Vbi non requiritur trina admonitio, sed vna tantum: tamen nisi ea præmittatur, quod raro fiet, quia raro talia Concilia celebrantur, non incurreret. Quando vero censendus sit Episcopus non emendari post admonitionem, ut statim hanc suspensionem incurrat, in similibus superius tactum est: nam cum teneatur statim & sine dilatione emendationem exhibere, nisi statim etiam, & absque morali dilatione tollat occasionem delicti & scandalii, si adit ipso facto illam suspensionem incurret. Quæ suspensio absolute fertur, & sine limitatione temporis, officij, aut beneficii, & ideo ex se omnia completitur.

Atque ex his fere explicatæ sunt suspensiones, quæ aduersus capitula Ecclesiarum iure latis sunt, nam in præcedente quinta vnam attigimus, & aliam supra in prima suspensione. Alia item sumi potest ex ca. *Quia sæpe*, de Electione in 6. quam supra declarauimus sect. 3. casu 3.

SECTIO VI.

Quae suspensiones sint ipso iure latae, specialiter contra religiosos.

Rima sumitur ex cap. ultimo de Apostatis, ferturque in religiosos apostatas, qui in apostasia perierant, ordinem sacrum suscipiunt, nam ab illo suspenduntur. Circa quam est notandum, hanc poenam non fundari in aliqua prior censura quam incurrant apostatae, sed precise in ipso apostasiae vitio, cui est annexa ex vi illius iuris hanc inhabilitas seu quasi irregularitas ad ordines, quoad illud durat; hoc enim significant illa verba textus, *aliquem sacrum ordinem in apostasia recipiens*. Unde licet apostata ut sic non sit excommunicatus antiquo iure, hanc suspensionem incurrit suscipiens ordinem, & modo si excommunicatus sit, vel propter dimissionem habitus iuxta cap. 2. Ne clerici, vel monachi, in 6. vel propter ipsam apostasiam, iuxta indulta religionum duplicem suspensionem incurrit sita ordinetur, vnam quia excommunicatus, aliam quia apostata ordinatur: nam haec duae poenae non sunt impossibiles, ut vna aliam excludat: nec vna in aliam commutata est, sed vnaquaeque propter suam rationem absolute imposita. Unde, licet ab excommunicatione absolueretur priusquam ad religionem rediret, & interim ordinaretur, aliam suspensionem vitaret, non vero praesentem.

Hoc supposito dubitari primo potest, an haec suspensio incuratur suscipiendo tantum minores ordines in apostasia. Communis enim opinio affirmat, ut refert & sequitur Panormitanus dict. capit. ultimo, significant Antoninus, 3. part. tit. 27. ca. 4. Syluester verb. *Ordos*, quast. 6. quatenus de ordine absolute loquuntur, & vterque citat extra eodem *Apostata*, nullum tamen inuenio decretum ita incipiens sub titulo de Apostatis, vel de Sentent. excommunicati. videntur ergo citare dict. capit. ultimum de Apostatis, & error esse typographorum. Eandem opinionem tenet Maiol. lib. 2. de Irregularitat. cap. 1. nu. 75. qui alia iura refert. Addit vero Panormit. suspensionem contractam per receptionem ordinis sacri, esse Pontifici reservatam, aliam vero esse Episcopalem. Et fundari in hoc videtur, quod in dict. capit. ultimo sola prior reservatur. Sed hinc certe melius inferret solam priorem incurri. Dico ergo hanc suspensionem non incurri propter solam receptionem minorum ordinum. Probatur, quia vel ex vi dict. capit. ultimi, vel alterius neutrum dici potest: ergo non incurritur: quia, ut saepe dixi, suspensio non incurritur ipso facto, nisi sit in iure lata. Minor ergo quoad priorem partem probatur, quia ibi expresse dicitur, *aliquem sacrum ordinem*. Et lex poenalis non est extendenda, maxime ubi non est similitudo rationis, longe enim grauius est suscipere ordinem sacrum in illo praui statu quam minorem. Confirmatur argumento insinuat contra Panormitanum, quia sola suspensio ordinis sacri censetur reservata Pontifici ex vi illius textus, quia de illa sola ibi est mentio facta: ergo eadem ratione illa sola lata est ex vi illius textus: quia etiam quoad impositionem tantum illius mentio facta est. Altera pars probatur, quia duo tantum alia iura citantur ad hanc rem. Primum est cap. *Placuit*, distinctione 50. sed ibi non de hoc agitur, sed de his qui publicam poenitentiam egerunt, qui dicuntur, non admitti ad clerum; & de his dicitur in casu necessitatis admitti posse ad minores ordines. Secundum est cap. ultimum eadem distinctione, ubi de his apostatis dicitur, *tubemus ad clericatus officium non admitti*. Quae verba poenam ferendam, non latam continent. Preterquam quod illud decretum est Concilij provincialis Arelat. 2. cap. 25. quod nec

Fr. Suarez tom. 5.

A vniuersaliter obligat, nec fortasse propriam irregularitatem inducere poterat. Ac denique ibi solum iubentur hi non ordinari. non dicitur autem, ut, si ordinati fuerint, suspensi maneant.

Dubium secundum est, quid impediatur suspensio haec. Primum certum est, impedire vsum ordinis sic suscepti, ita enim dicitur in textu. Unde secundo est certum, non impedire vsum alterius ordinis prius rite suscepti: quia in textu additur illa determinatio. Tercio constat impedire ascensum ad superiores, licet aliqui Canonistae contradicant: sed haec est communior sententia Panormitani, & aliorum, & satis constat ex generali doctrina superius data.

Tercio dubitari solet, An religiosus transiens indebite ad aliam religionem hanc suspensionem incurrat. Dico indebite, nam si transeat ex facultate, vel dispensatione sufficiente, nulla est quaestio, cum ille nullo modo dici possit apostata. Imo licet transeat indebite quoad modum, ut verbi gratia, quia transiit ad arctiorem sine licentia petita, si tamen iam professus est alibi, & professio valuit, certum est non incurere hoc impedimentum, quia nullo modo est apostata. Et ita declaratur in capitulo *Ex parte*, de Temporibus ordinat. Dubium ergo est, quando transitus est iniquus & occultus, ita ut semper quis teneatur ad suam religionem redire. Quodam ergo asserunt etiam tunc non incurere hanc suspensionem, licet in eo statu ordinetur: significat Glossa in dicto capit. ultimo, quia indistincte respondet. Et Panormitanus etiam exponit de transeunte in casu non concessio. Idem Maiol. dicto numero 15. Et videtur sententia communis, quia communiter hic non censetur apostata, quia non deficit a religione, ut sic. Et licet aliqui Canonistae vocent illum apostatam, dicunt saltem, non esse illam propriam, nam apostasiam: lex autem poenalis restringenda est ad significationem maxime propriam, & rigorosam. Sed haec quaestio pendet ex alia, an sit vere apostata transfuga ab vna religione ad aliam. In qua iuxta institutionem, & indulta Apostolica non potest valide profiteri, & consequenter nec permanere, quam in opere de religione, quod praemanibus ex professo tractamus, cum aliis multis de apostasia a religione, ex quibus intelligentia huius suspensionis pedit. Nunc breuiter assero illum esse vere apostatam, & incurere in poenam huius legis. Quod tenet Glossa dicto capit. *Ex parte*, verb. *Libere*, de Temporibus ordinat. & ibi Abbas, & alij. Ratio mea est, quia relinquens statum suum religiosum, & alium valide non assumens, absolute dimittit religiosum statum, & ideo est verus apostata, & ita appellatur simpliciter a Pontificibus, & ut talis punitur, ut latius dicto loco.

Quartum dubium est, an si religiosus, qui prius apostata fuit, post reconciliationem, absolutionem, & reditum ad suam religionem, ordinetur sine dispensatione, maneat suspensus. Et ratio dubitandi sumitur ex illis verbis textus, *Quantumlibet suo fuerit reconciliatus Abbati, & receperit poenitentiam, &c.* Vbi expresse videtur hoc definiri. Et potest ita explicari, quia per illud crimen contrahitur quoddam genus irregularitatis, seu inhabilitatis ad ordines suscipiendos: ergo licet peccatum sit ablatum, vel alia censura, donec in illa irregularitate vel inhabilitate dispensatum sit, non potest quispiam ordines assumere; & si assumat, manebit suspensus. Nihilominus dicendum est in eo casu non incurri suspensionem hanc; sed eo ipso quod aliquis est ab apostasia liber, & ab aliis censuris, posse ordinari absque noua dispensatione, & recipere non solum ordinem, sed etiam ordinis executionem. Ita notauit additio ad Abbatem in dict. cap. ex Innocentio & aliis Doctoribus ibi. Et colligi potest ex illo verbo text. *In apostasia sacrum ordinem recipiens*: nam qui apostasiam commisit si iam ab illa recessit, non potest dici, in illa ordines

Quid impeditur suspensio haec.

Religiosus transiens indebite ad aliam religionem, an incurrat.

Opinio non gans. Glossa. Panorm.

Maiol.

Sententia affirmans. Glossa.

Dubium.

Ratio dubitandi.

Conclusio.

*Ratio dubi-
anodatur.*

ordines recipere. Ratio autem dubitandi in contrarium, procedit ex mala intelligentia textus. Non enim est sensus, quod qui fuit apostata, quantumvis fuerit reconciliatus Abbati, vel poenitentiam egerit, maneat suspensus recipiendo ordines: sed sensus est, quod qui receperit ordines in apostasia manens, & antequam de illa poenitentiam egerit, ordines susceperit maneat suspensus, & ab ea suspensione non liberetur, etiam si postea reconcilietur vel poenitentiam agat apostasia, nisi etiam dispensationem a suspensione obtinnerit. Et hoc modo, & non alio imposita est illa prohibitio.

Secunda, circa professionem religionum.

*Ca. Nov. so-
lum, de Re-
gular. in 6.
Cap. Consti-
tutionem
eodem.*

*Quod subie-
ctum sus-
pensionis
habetur.*

Conclusio.

*7
An ordo
Minimo-
rum, & So-
cietatis Iesu
hac consti-
tutione com-
prehendatur.*

Secunda Suspendio habetur in capit. Non solum, & Scapi. Constitutionem, de Regularibus in sexto, ubi in priori religiosi ordinum Praedicatorum, & Minorum suspenduntur a receptione quorumlibet ad professionem suae religionis, si aliquem ante completum probationis annum ad professionem recipiant. In alio vero cap. extenditur poena ad omnes ordines mendicantes. Circa quam suspensionem solum video dubitari posse, an feratur in capitulum vel etiam in singulas personas. Et ratio dubij esse potest, quia potestas recipiendi ad professionem ordinarie in religionibus residet apud capitulum: nam, licet professio fiat in manibus solius Praelati, tamen potestas recipiendi est in toto capitulo: Hanc autem suspensio proxime fertur in eum, qui hanc habet potestatem: ergo immediate fertur in ipsum capitulum. Diximus autem supra, propter suspensionem capituli non suspendi singulas personas nisi in quantum sunt membra ipsius capituli. Atque ita fiet, ut licet capitulum vnius domus sit hac ratione suspensus, particulares personae, si ad alias domos inhabitandas transferantur, illic possint suffragium habere, in capitulo ad huiusmodi actum: quia non sunt suspensi nisi ut partes alterius capituli, quod iam esse desierunt. Nihilominus probabilius credo, & Praelatum praecipue, & singulas personas, quae in tali receptione suffragium habuere, manere suspensas: quia verba Pontificis non ad capitulum tantum, sed ad singulas personas diriguntur, ut patet ex illis verbis. *postquam a receptione, &c.* Et signum etiam est, quia eisdem, quibus hanc suspensionem imponit, prius in virtute obedientiae, & sub poena excommunicationis mandauerat ne id facerent: at vero poena excommunicationis non habet locum erga capitulum: ergo signum est totum sermonem immediate dirigi ad singulas poenas: ad capitulum autem quatenus ex illis constat.

Hic etiam dubitari posset, an haec constitutio & suspensio locum habeat in ordine minimorum, & in Societate IESU, quae inter ordines Mendicantium non erant, quando illa constitutio lata est: illa autem constitutio solum videtur comprehendere ordines Mendicantium, qui tunc erant instituti. Respondendo hoc non ob stare, quominus illa constitutio ad praedictas religiones se extendat: nam lex, quae perpetua est, non tantum obligat eos, qui nati erant eo tempore quo ipsa fertur, sed etiam eos qui nascuntur toto tempore quo ipsa durat. Est autem haec lex perpetua: & ideo ex hac parte obligare potest quaecumque religionem mendicantem postea institutam, aut approbatam. Aliunde vero ex defectu materiae non habet locum haec constitutio in Societate, moraliter loquendo: quia in ea nullus ad professionem suscipitur: imo neque ad simplicia vota eiusdem religionis etiam post vnum tantum annum probationis, ne dum ante illum completum. Nihilominus tamen, si generalis, apud quem est haec potestas, aliquem ad professionem admittere ten-

A taret ante expletum vnum probationis annum, hanc (ut opinor) suspensionem incurreret: quia ius proprium illius religionis, licet plus temporis exigat, & in hoc aliquid addat iuri communi, tamen quantum ad necessitatem vnius anni, non tollit, sed supponit ius commune: ideo qui illud violat, etiam incurrere poenam iure latam. Quod secus esset si post completum annum, ante completum biennium ad professionem aliquis admitteretur, nam licet demus prelatum male agere, non tamen incurreret hanc suspensionem: quia non violat ius commune, sed proprium: haec autem poena solum est lata in eos, qui ius commune violant. Neque propter similitudinem, vel proportionem extendenda est, **B** quia, ut saepe dixi, in poenalibus legibus hoc locum non habet. Et eadem ratione existimo non posse hanc suspensionem extendi ad superiorem, qui in eadem religione Novitium admitteret ad simplicia vota eiusdem religionis ante expletum biennium. An vero idem dicendum sit, si eadem vota admittantur ante vnum annum probationis, maioris est considerationis, quam remittimus in dictum opus de Religione, ubi hoc ex professo differimus.

Tertia, & Quarta, Circa vsum temporalium bonorum.

Tertia Suspendio contra religiosos, fertur in Clementina prima, de rebus Eccles. non alien. **C** Vbi religiosus praedicens alicui monasterio, Prioratu Ecclesiae seu administrationi cuius, concedens alicui ad vitam, vel ad certum tempus iura, redditus, aut possessiones eiusdem religionis sine sufficienti necessitate, aut utilitate, & consensu superioris, ab officio ipso facto suspenditur, absque ulla alia determinatione temporis, vel officij. Vbi circa causam huius suspensionis solum est advertendum non extendi ad locationem seu venditionem fructuum, quae ad breve tempus fit, ut in eodem textu explicatur: sed intelligi de alienatione ad vitam, vel ad tempus diuturnum, quale esset ultra triennium secundum iura, & communem interpretationem. **D** Circa poenam vero ipsam dubitari posset, an illa particula, *ab officio*, limitanda sit ad officium de quo ibi est sermo. Sed certe nulla est ratio vel coniectura sufficiens ad eam interpretationem adhibendam: & ideo verba ut sonant censeo simpliciter esse intelligenda. Sed de hoc etiam plura in citato opere de Religione.

Quarta suspensio sumitur ex Clementina prima, de Decimis, ubi religiosi qui sibi appropriant, vel iniique usurpant decimas ad se non pertinentes, vel in hoc defraudantes Ecclesias aliquo ex modis, qui ibi narrantur, si intra duos menses non satisfecerint, ab officij, & beneficij administratione suspenduntur donec restituant. Quod si officia aut beneficia non habeant, ipso facto excommunicantur, ita ut absolui non possint, donec satisfaciant. Vbi circa verb. *praesumpserint*, ponderandum est quod saepe dixi, an scilicet si huiusmodi actio fiat ex aliqua ignorantia, quia religiosi putant se habere privilegium, vel exculari antiqua consuetudine, nam tunc cessat praesumptio, etiam si ignorantia ad modum probabilis non sit. Similiter ponderanda sunt verba, *appropriare, usurpare, retinere, prohibere, &c.* nam propter horum verborum proprietatem non satis erit quocumque modo non solvere, nisi vel prohibito, vel appropriatio, interueniat, ita ut vel dicant, non esse debita, & sub ea ratione ea retineant, vel etiam si sine debita, ea nihilominus solui prohibeant. Rursus expendendum est illud verbum. *Religiosi quicumque*, comprehendit enim non solum viros, sed etiam feminas, ut saepe in superioribus dictum est in simili-

bus. Et quoad hanc partem videntur includi etiam religiosi Militares, quia concessio hac quoad hanc partem fauorabilis est Ecclesiis, & ideo extendenda quantum proprietates verbi patitur: suppono autem illos esse vere religiosos. Est autem illud verbum formaliter intelligendum de religiosis in suo statu viuentibus: nam, si transacti sint ad Ecclesiam secularem, vt eius bona & fructus dispenent, ibi non comprehenduntur sub hac censura, vt recte docent Syluester Excomm. 9. casu 36. & Nauarr. cap. 27. num. 138. contra Summam Rosellam verb. Excomm. casu 39. Tandem aduertendum est hanc penam non simpliciter ferri, sed sub hac conditione. Nisi intra mensem per requisitionem eorum, quorum intererit factam non satisfecerint: quæ requisitio in præfenti vna sufficit, quia non est monitio canonica.

Quinta, Circa religiosum habitum.

¹⁰ *Clemen. 1. de statu monachorum.* Quinta Suspendio sumitur ex Clementina prima. Si quis autem, de statu monach. vbi religiosus non vtens habitu & vestitu ad formam ibi præscriptam, si Abbas vel Prior non habens Abbacem fuerit, à beneficiis collatione per annum suspenditur: si inferior, aliquam administrationem habens, eadem per annum priuatur: si vero nullam habet inhabilis fit ad illam, vel beneficium intra annum recipiendum. Quæ suspensio ibidem extenditur ad similem religiosum, qui venationi aut aucupationi clamorose, vel alias cum canibus, aut aubus ex proposito interfuerit. Circa quam penam primum aduerto non de omnib. religiosis aut monachis ibi sermonem esse, sed solum de Monachis nigris (vt ibi dicitur) id est, ordinis sancti Benedicti. Ideoque extendenda non est ad alios religiosos, vt Gloss. ibidem aduertit. Notanda enim sunt singula verba, quæ ibi ponuntur in explicanda causâ huius suspensionis: nam in priori parte dicitur, *Si præsumpserit portare, &c.* iuxta quæ verba requiritur vt aliquis cum sufficienti aduertentia & per modum ordinarij habitus, illo vtatur sibi prohibito. Similiter in altera parte dicitur, *Ex proposito interfuerit.* Vnde intelligitur si casu contingat aliquem in huiusmodi venatione aliquantulum interesse, posse ab hac censura excusari.

Sexta in Prælatos non restituentes bona.

¹¹ *Clemen. 1. de Privilegiis.* Sexta Suspendio fertur in Clementina prima, §. Quibus de Privilegiis, in qua fertur sententia suspensionis absolute & simpliciter in Prælatos religionum, qui de his, qui occasione quorundam excessuum suorum religiosorum ibi prohibitorum ad eos quoquo modo peruenerint, Ecclesiis, aut personis Ecclesiasticis læsis, seu damnificatis, intra mensem postquam requisiti fuerint, non satisfecerint. Itaque ad incurrendam hanc suspensionem multa concurrere debent ex parte causæ propter quam incurritur: Primum, quod isti Prælati aliquid acceperint: quod intelligo siue pro monasterio religionis: siue etiam pro personis priuatis acceperint: nam textus simpliciter & generatim loquitur. Secundum, vt id quod accipitur, illis detur occasione excessuum sibi prohibitorum suis religiosis, quales sunt, ne cum interfuerint condendis testamentis, à restitutionibus faciendis, aut legatis matricibus Ecclesiis relinquendis, testatores retrahant. Item ne legata aut debita, vel male ablata incerta sibi, aut aliis singularibus sui ordinis fratribus, vel conuentibus in aliorum præiudicium fieri, aut erogari procurent, &c. & alia quæ ibi numerantur. Tertium est, vt huiusmodi prælati, ad quos hæc bona sic usurpata peruenerunt, super ea requirantur ab his personis, in quorum præiudicium usurpata sunt. Quartum, vt possit

Fr. Suarez tom. 5.

A hanc requisitionem per mensem sint in mora satisfaciendi, quo tempore elapso suspensionem incurrunr vsque ad satisfactionem debitam. Quæ suspensio, cum simpliciter feratur, ab omni officio, & administratione suspendit iuxta superius dicta. Ex quibus constat hanc suspensionem non ferri contra omnes singulares religiosos, qui illos excessus committunt, & in principio illius Clementinæ numerantur, vt Syluester & Angel. verb. Suspendio, falso Angelus. docent: nam hi omnes ea causa ibi excommunicantur: suspensio autem solum fertur in Prælatos, qui modo explicato delinquant.

Septima in Confessores.

¹² *Clemen. c. 2. penes de Penis.* Septima Suspendio sumitur ex Clement. Confessores, de penis, vel omnibus religiosis qui confessiones audiunt, vel populo concionantur, præcipitur, vt, si à Rectoribus Ecclesiarum, vel eorum Vicariis requirantur, populum admoncant inter concionandum certis diebus ibi designatis, vt decimas soluant, & penitentium conscientias super hoc omerent: quod si concionatores religiosi sic requisiti scienter immiserint hoc populo suadere, contra eos non fertur suspensio, vt quidam putant, sed solum præcipitur eorum Prælati, vt eos puniant: & statuta poenalia contra eos faciant, Sed qui in audiendis confessionibus scienter postposuerint conscientiam facere de soluendis huiusmodi decimis ab officio prædicationis ipso facto suspenduntur, donec conscientibus eisdem conscientiam circa eandem rem fecerint, si commode potuerint. In quo textu genus quidem seu modus suspensionis satis clarus est. Est autem animaduersione dignum, quod cum delictum hoc sit ex negligentia in confessione, suspensio non fit à munere audiendi confessiones, sed concionandi, vt intelligamus non semper necessarium esse, aliquem in eadem materia puniri, in qua deliquit, sed pendere hoc ex voluntate legislatoris. Et fortasse occasio hic fuit, vt possint hi in eodem confessionis officio supplere, quod negligerit omiserant: hoc enim onus eis imponitur, quod implere non possent, si ab officio audiendi confessiones suspenderentur. Rursus circa causam huius suspensionis multæ circumstantiæ obseruandæ sunt. Prima, quod huiusmodi religiosi sint requisiti à Rectoribus Ecclesiarum. Secunda vt Sciant, hoc facere omittant: nam si ex aliqua inaduertentia id relinquant, non sufficit. Tertia, quod circa confitentes hanc diligentiam omittant. Quod potest probabiliter exponi formaliter de confitentibus vt confitentes sunt, id est, quatenus in confessione ipsa aliquam notitiam huius obligationis, vel occasionem huius admonitionis præbent, nam si penitens nullam mentionem huius rei faciat, non videtur obligari confessor, vt de illa re penitentem admoneat. Sed quia Pontifex simpliciter, & absolute loqui videtur, addendum censo præter illum casum, obligari confessorem ad hoc quoties ab Ecclesiæ Rectore requiritur: nisi alias ei certo constaret, hunc penitentem particularem nulla obligatione teneri.

Additur vero vterius in prædicto textu poena excommunicationis ipso facto incurrenda in prædictum religiosum sic suspensum, qui non obstant dicta suspensione concionari audeat, prædicta negligentia non prius purgata: quo satis significatur tam diu durare suspensionem illam, & non amplius. Ac denique additur limitatio quædam ex parte perhorum, scilicet, vt poena vel constitutio non extendatur ad religiosos monasteriorum, vel rectores Ecclesiarum decimas percipientium: eos enim tanquam in re propria delinquentes, noluit Pontifex punire.

)(

Xx 3

Alia

Alia suspensiones religionum.

Vltimo loco addi hic possunt suspensiones nonnullae quae sunt communes religionis cum aliis clericis, ut est illa, quae circa honestatem habitus fertur in Clement. 2. de Vita & honest. cler. & quae circa matrimonij benedictionem, & contractum sine facultate administrationis fertur in Concil. Trid. sess. 24. capit. 1. de Reform. matrim. quae in superioribus declaratae sunt. Item hic spectat suspensio Capituli religionum, quod pro receptione alicuius aliquid ex pactione recipit iuxta Extrauag. 1. de Simonia inter communes. Vbi illa suspensio Papae reservatur. Sed textum illum supra exposuimus agentes de excommunicatione, quae ibi principaliter fertur pro his actionibus quae ad singulas personas pertinent, & de illo genere culpa, quia longiorem difficultatem postulat, in dicto opere de religione latius dicemus. Et ideo de suspensione hac dixisse sufficit.

DISPUTATIO XXXII.

De interdicto in communi quoad essentiam, & species eius.

DE hac censura eadem methodo & ordine, quo de aliis disputabimus. Prius enim de natura & specifica ratione interdicti, postea de singulis interdictis ipso iure latis dicemus. In priori vero parte prius essentialem rationem interdicti, & varios modos seu species eius, deinde effectus, postea causas, ac tandem eius absolutionem, seu relaxationem declarabimus. Et quia cessatio à diuinis interdicto annexa est, ideo breuem etiam de illa tractatum in fine adiungemus. Disputant autem de hac materia ex Scholasticis pauci, magnaue cum breuitate in 4. distinct. 18. & 21. latius Summistae praesertim Angelus, Syluester, & Antoninus tertia parte, titulo vigesimo sexto, & Iurisperiti, praesertim Nauarrus, & Couarruias, quos saepe in sequentibus referemus, & in tomo 14. tractatum Iuristarum habentur nonnulli de hac materia. In hac ergo disputatione solum definitionem, & diuisionem interdicti trademus.

SECTIO I.

Quid interdictum sit, & quomodo ab aliis censuris differat.

Ratio dubitandi.

EFFICULTAS huius dubitationis consistit in explicanda propria differentia interdicti ab aliis duabus censuris. Supponimus enim ex dictis in principio huius operis: interdictum esse censuram quandam & consequenter per genus illud differre ab omnibus aliis pœnis, impedimentis, seu inhabilitatibus Ecclesiasticis, quae censurae non sunt. Tamen ab excommunicatione, & suspensione non videtur posse differre, quia cum illis conuenit in ratione priuationis Ecclesiasti-

corum bonorum, vel quae illis annexa sunt: nullum autem videtur posse excogitari Ecclesiasticum bonum, quo non priuentur excommunicatio, vel suspensio: ergo non apparet quomodo possit esse censura ab his distincta; sed ad summum differt ab illis vel tanquam pars à toto, vel sicut excommunicatio minor à maiore, vel alio modo simili. In contrarium vero est, quia supra ostendimus ex iure tres esse species censuræ, quarum una est interdictum.

Ut nominis ambiguitas tollatur, suppono verbum interdicendi aliquando generaliter sumi pro quacumque prohibitione à superiore facta: quomodo sunt apud Iuristas tituli de Interdictis, & Coarctatione, & Insuper. Vbi in secundo dicitur non solum dari interdicta prohibitoria, sed etiam restructoria, & exhibitoria; quia, licet interdiciere quadam ratione significet idem quod prohibere; tamen rationale alia etiam significare potest dicere ius inter aliquos: & ideo obtinuit vsus (dicitur ibi) ut decretum inter duos dictum, interdictum dicatur. In qua significatione videtur hac voce Pontifex in cap. Pastoralis, de Causa pos. sess. & prop. vbi Glossa ait: Interdictum olim erat quaedam formata & solennis conceptio verborum quibus praeter aliquid fieri iubeatur, vel prohibeatur. Sed omnia hac significatione iuris civilis propria; quamuis à Cicerone etiam, & Latinis interdum vsurpata frequentior est illa, qua Interdictum, prohibitionem significat: & sic etiam iure civili, Interdictum, significat poenam, qua aliquis vel patria, vel aliorum bonorum vsu priuatur: quomodo etiam est titulus ff. de Interdictis, & reuelatus. Et aliquando in iure canonico, ut in superioribus saepe notauimus, vox interdicendi in hac significatione sumitur, & effectibus eiuslibet censuræ accommodatur. Sicut è conuerso verbum suspendendi aliquando huic censuræ interdicti adaptatur. Tam vero vsu Ecclesiae nomen interdicti accommodatum est ad significandam quandam specialem Ecclesiasticam poenam priuationum quorundam bonorum Ecclesiasticorum, quae per modum censuræ imponitur.

Interdictum ergo in hac acceptione sumptum ita solet definiri, Est censura Ecclesiastica, qua homo a perceptione quorundam sacramentorum, & à diuinis officiis, & ab Ecclesiastica sepultura separatur. Ita Soto in 4. distinct. 22. quaest. 3. articulo primo ex cap. Non est verbum, de Sponsalibus, & cap. Quod in se, de Poenitentia & remissionibus. Ex quibus colliguntur quidem effectus interdicti, qui in praedicta definitione innuuntur, non tamen ipsa definitio. Quae, si recte attendatur, tota conuenit excommunicationi, quamuis non fit illi adaequata: & ideo ex vi illius definitionis non vitatur, quod in principio obiecebamus, interdictum esse quandam minus grauem excommunicationem, veluti mediam inter maiorem & minorem supra declaratas. Accedit, quod illa definitio non videtur dari de interdicto in communi, quod à personali & locali abstrahit. Et ideo alij praeficiunt hominem à tali definitione, & indefinite vel passiuè aiunt, interdictum esse censuram Ecclesiasticam, qua prohibetur diuina officia, & c. ut Nauarrus cap. 27. num. 164. qui in reliquis particulis ferre conuenit cum praedicta definitione. Couarruias tamen in dicto capitulo, Alma, secunda parte, §. 1. num. 2. magis æquiuoce vsus est suspensionis, dicens, Interdictum esse suspensionem à diuinorum officiorum sacramentorumque, actiua & passiuè celebratione respectu alicuius loci, aut personarum factae, Ecclesiasticam etiam prohibentem sepulturam: Vltus est enim nomine suspensionis pro nomine prohibitionis vel priuationis, non sine æquiuocatione, cum de differentia inter suspensionem & interdictum agamus. In reliquis vero particulis, non solum genus, sed etiam species interdicti cõplectitur. Alij differentiam interdicti cõstituant in hoc, quod prohibitio eius directe non fer-